

Ofa Gamir Gumazibar Ingangaribar Akinafarim

O Levitikas Akar faragha zuim

Akinafarir kam, a Livaibar ingangaribav gei, kar ikizir God ofa gamir ingangarim damuasa miseveziba, me Israelian arazir Godin ziam fer arazimin ganamin adarasi. Akinafarir kam, an Akar Gavgaviba ko Arazir ofa gamir gumaziba damuamibav gei. Egha uaghan an aven, akar gumazamiziba men ikirimirim akiramiba, ko Godin ziam fer arazibar akaba, ko isar ekiabar dughibar araziba iti, eghti gumazamiziba deraghvira dagh fogh dar gin mangam.

Arazir kabar mingarim kamakin: God a bar zue. A bar arazir aghuiba ko voroghira itir arazibagh ami. Kamaghin amizi, a tuavim Israelian akazi, me uan ikirimirim deraviram an gan, egh Godin boroghin ikiam. God uabi bar arazir aghuiba ko arazir voroghira itibagh ami, e uaghan a ko uari akuva, arazir a ifongezibar amuam. Bizir kam, a bizir bar faragha zuim, akinafarir kam a migei.

Israelian gumazamizir igiaba Godin akabagh fofoghasa, me Ofa Gamir Gumazibar Ingangaribar Akinafarimin sapta 16 ko 7in gari. Saptan kabar akar aghuir aviriba, gumazamiziba isi arazir aghuibara amusi men sure damuam. Akar kabar mam, Iesus gin uaghan an gun migei. Gumazamizir aviriba sapta 19:18in itir

Arazibagh fo, “Ni uabira uabi gifongezi moghin, gumazamizir igharazibagh ifongegh.”

Ofabar Araziba

(Sapta 1--7)

¹⁻² Ikiavira Itir God, uabi bativamin Purirpenimin ikia, Israelia mikimasa Mosesin diazi a izi, ezi a kamaghin a migei, “Tan gumazitam Ikiavira Itir God bagh, ofan tam inigh mangisi, a uan bulmakaun tam, o sipsipin tam, o memen tam inigh mangi.”

Ofan bar isia mighiriba

³ Egha Moses ua kamaghin migei, “Gumazitam izi ofan bar isia mighirim damusi, a uan bulmakaun okoruamin tongin bulmakaun apurir tam iniam, kar bulmakaun bar aghuir duaba an mikarzim gasighasighizir puvatizitam, a inigh mangi, Ikiavira Itir Godin navim an deraghsi, a bulmakaun kam inigh God bativamin Purirpenimin tiar akamin mangi.

⁴ Egh ofan bar isia mighirim damusi uan dafarim isi, bulmakaun kamın dapanim gisin anetigh, eghti Godin navim gumazir kamın deraghti, an ofan kam inighiva an arazir kurabagin amadagham.

⁵ Egh a Ikiavira Itir Godin damazimin, bulmakaun kam misueghti, Aronin otariba, me ofa gamir gumaziba, me bulmakaun ghuziba isi, God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin itir ofa gamir dakozimin miriar 4plan da kavamang. Egh kamaghira me ghuzir kamın Ikiavira Itir God bagh ofa damu.

⁶ Eghti gin gumazir kam, ofan bar isia mighirimin bulmakaun kamın inim adeggh, an tuziba aghorarigh.

⁷⁻⁹ Egh asizimın muriam ko suemning, a deraghvira da ruegh. Eghti ofa gamir gumazim Aron, an ovavir boriba izi, daziba ofan bar isia mighirimın dakozim darigh, egh dar aborogh. Egh me dapanim ko ovim ko asizir otevíba bar da isi deraghvira avim darighti, avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God ofan asizir kamın mughuriam baregh, a gifuegh navir aghuim an ikiam.

¹⁰ “Eghti gumazitam ofan bar isia mighirim damusi, a uan asizibar okoruamın tongin sipsip o memen tam inigh, a sipsipin apurim o memen apurir bar aghuir duaba an mikarzim gasighasighizir puvatizitam inigh izi.

¹¹ Egh Ikiavira Itir Godın damazimın an ofa gamir dakozimın boroghın danganir notın amadaghan iti naghın, asizim misueghti an aremegh. Eghti Aronın otariba, me ofa gamir gumaziba, me izi asizir ghuziba inigh, ofa gamir dakozimın 4plan miriabar da kavamang.

¹²⁻¹³ Eghti gumazir kam, asizim aghorarigh, egh an muriam ko suemning deragh aning ruegh. Eghti ofa gamir gumazitam daziba ofa gamir dakozim darigh, dar aborogh, egh asizimın dapanim ko ovim, ko asizir naba ofa gamir dakozimın avimın deraghvira dar arikigh. Egh ofa gamir gumazim, ofan bar isia mighirir kam isi Ikiavira Itir God daningam, eghti avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God ofan asizir kamın

mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

¹⁴ “Eghti gumazitam Ikiavira Itir God bagh kuarazimın ofan bar isia mighirizim damusi, a kuarazir me kamaghın diborim, bunbam a inigh ofa gamir gumazim bagh mangi.

¹⁵ Eghti ofa gamir gumazim kuarazir bunbam inigh ofa gamir dakozimın mangi, egh an firim ruivighti an aremegh. Egh a bunbamın dapanim asigh, egh ofa gamir dakozimın a tuaghti avim an isi mangiti a bar mighirighti, averenir kinim otogh. Egh a bunbam ruivighti an ghuzim ofa gamir dakozimın miriam giri.

¹⁶ Egh a bunbamın ariziba asigh, an forivtarir dagheba itim isi, aruem anadi naghın, danganir me ofa gamir dakozimın avereniba arizi naghın anetigh.

¹⁷ Egh gin ofa gamir gumazim bunbamın avizimningin suiragh, an namnam abikigh, egh an avizimning bar aning asian marki. Egh aneteghti, avim bar an isi mangiti a bar mighirigh, averenir kinimın otogh. A kamaghın damuti, Ikiavira Itir God ofan bar isi mighiramimın kuarazir kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.”

2

Wit tuamin ofaba

¹ Egha God Israelia mikimasa kamaghın Moses migei, “Gumazitam witin ovizibar Ikiavira Itir Godın ofa damusi, a witin iniba amisevegh dar dagheba inigh faragh plauan aghuimın ingarigh, egh a inigh izi. Egh a olivin boreme ko migharir

mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamîn eborimîn ingarizim isi plauan kam gisîn aning ingegh,

² egh a inigh Aronîn adarazir ofa gamir gumaziba bagh mangî. Eghtî ofa gamir gumazitam uan dafarim plauan kam darugh, egh a plauan muziaritam, ko mîgharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamîn eborimîn ingarizim, aningîn dafarir izivîrizim inigh ofa gamir dakozimîn a tuaghtî, avim an isi mangîti a bar mîghîrightî, averenir kinim otogham. Plauan muziarir gumazim Ikiavîra Itir Godîn ofa gamizir kam, bar plauan namîn danganim iniam. Eghtî Ikiavîra Itir God, wit tuer ofan kamîn mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

³ Eghtî plauan nam, an ofa gamir gumazibar daghem. Plauan kaba, gumaziba da inigha iza Ikiavîra Itir God bagha ofa gamî. Kamaghîn amizi, da bar zuegha Godîn bizibara, eghtî gumazir kiniba da inian kogham. Ofa gamir gumazibara, da iniam.

⁴ “Eghtî ia bret, bretba tuer danganimîn aven a tuagh an nam inigh, Ikiavîra Itir Godîn ofa damusi, ia yis sara veregh an damuan marki. Ia plaua inigh olivîn borem sara a veregh, egh ia bretîn damigh an ofa damu. Kamaghîn, ia bretîn damuan aghuaghîva, ia bretîn baravim damigh, egh olivîn borem a daghuigh.

⁵ Egh ia ofa bagh ainîn baravim gisîn plaua tusî, ia plauan aghuir yis bar puvatîzim inigh. Egh ia faragh olivîn borem sara a veregh, egh a tu.

⁶ Ia plauan kam bar a nguemsîrigh, borem a

gingegh Ikiavira Itir God bagh ofa damu.

⁷ Egh ia ofa damuamin bretin ingar miner ekiamin a tuagh, plauan bar aghuir yis puvatizim inigh, faragh olivin borem sara a veregh a tuagh.

⁸ A isigh givaghti, ia bretin kam inigh ofa gamir gumazitam danighti, a Ikiavira Itir Godin ofa damusi a inigh ofa gamir dakozimin mangi.

⁹ Egh gin ofa gamir gumazim bretin akuar muziaritam inighti, bretin Ikiavira Itir Godin ofa gamizir kam, bar bretin namin danganim inigham. Eghti a ofa gamir dakozimin a tuaghti avim a isi mangiti a bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God, wit tuer ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

¹⁰ Ezi bretin akuar naba, da ofa gamir gumazibar dagheba. Bretin kaba, gumaziba da inigha iza Ikiavira Itir God bagha ofa gami. Kamaghin amizi, da bar zuegha Godin bizibara, eghti gumazir kiniba da inian kogham. Ofa gamir gumazibara, da iniam.

¹¹ “Ia yis isi, bret ko plaua datigh a veregh a inigh Ikiavira Itir God bagh mangan marki. Guizbangira, ia yis o hani isi ofa datigh a tuaghti, a bar mighirighti, ia Ikiavira Itir God daningan bar marki.

¹² “Ia witin akuar faragh azenimin miseveziba inigh, yis ko hani dar atigh Ikiavira Itir God bagh mangiti, deragham. Ezi ofan yis o hani itim, ia ofa gamir dakozimin a tuan marki, eghti an mughuriar aghuim Ikiavira Itir Godin mangan marki.

¹³ Amangsizim, an Akar Dikirizir Gavgavir ia God ko amizimın ababanim gami, kamaghın amizi, ia amangsizim isi wit tuer ofaba bar dar arikigh. Egh ia amangsizim ofan tam darighsi okinighnighan marki. Bar marki.

¹⁴ “Ia azenimın faragha witin ovizir misevezir akuaba inigh, egh Ikiavıra Itir Godın ofa damusi, ia faragh bretba tuer danganimın aven da tusi, da nguemsirigh, egh da inigh Ikiavıra Itir God bagh mangi.

¹⁵ Ezi wit tuer ofan kam, ia olivin borem ko, migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran, me iter balsamın eborimın ingarizim isi witin nguemsirizir kam gisin aning ingegh.

¹⁶ Eghti ofa gamir gumazim, witin kamın muziaritam ko, olivin borem ko migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamın eborimın ingarizim, bar ada inigh, ofa gamir dakozimın avimın da tueghti dar mughuriam otivam. Witin nguemsirizir muziarir gumazim Ikiavıra Itir Godın ofa gamizir kam, bar witin namın danganim iniam. Eghti Ikiavıra Itir God, wit tuer ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.”

3

God ko navir vamıra ikiamin ofaba

¹ Egha God Israelia mikimasa kamaghın Moses migei, “Gumazitam, Ikiavıra Itir God ko navir vamıran ikiamin ofa damusi, a bulmakaun ofa damusi ifongegh, kamaghın a bulmakaun apurim o bulmakaun amebar bar aghuir, duatam an

mikarzim gasighasighizir puvatizir tam inigh, Ikiavira Itir Godin damazimin izi.

² Gumazir kam uan bulmakau inigh God bativamin Purirpenimin tiar akamin mangi, egh uan dafarim isi faragh bulmakaun dapanim datigh, egh a misueghti an aremegh. Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumaziba, me bulmakaun kamın ghuziba inigh, ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang.

³ Eghti gumazir kam God ko navir vamira ikiamin ofa bagh, bulmakaun akuar taba inigh Ikiavira Itir God danighti, ofa gamir gumaziba ofan min avimin da tuegh. Bulmakaun akuar kaba dar kara. An navim ko muriaba avarazir oviba bar ada inigh.

⁴ Egh an ogiagharimin itir ovizimning, ko aningin ovim sara, ko beramin akuar aghuim inigh.

⁵ “Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumaziba, bizir kaba ko ofan bar isia mighiriba inigh, ofa gamir dakozimin da tueghti, avim bar dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogham. Eghti Ikiavira Itir God ofan asizir kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

⁶ “Eghti gumazitam Ikiavira Itir God ko navir vaminan ikiamin ofa damusi, a uan sipsip ko memebar okoruabar tongin asizir apurim o asizir amebam inigh, kar sipsip o memen bar aghuir duaba an mikarzimın puvatizim.

⁷ Egh gumazir kam sipsipin tamın ofa damusi, kamaghın ana inigh Ikiavira Itir Godin damazimin izi.

⁸ Egh a uan dafarim isi sipsipin kamın dapanim

gisin datigh, egh a God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghira sipsip misueghti an aremegh. Eghti ofa gamir gumaziba asizir kamın ghuziba isi, ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang.

⁹ Eghti gumazir kam, God ko navir vamira ikiamin ofa bagh, sipsipin asizir akuar taba inigh Ikiavira Itir God daningti, ofa gamir gumaziba ofan min da tuam. Sipsipin ovir kaba bar, kar an navim ko muriam avarazir oviba, ko an puer mingarir akiragharimin boroghira itir ovir bar ekiam itiba inigh. Egh an oviba itir puer mingarir akiragharimin boroghira itim atugh, an ovir kaba bar da inigh.

¹⁰ Egh an ogiagharimin itir ovizimning, ko aningın ovim sara, ko beramin akuar aghuim inigh.

¹¹ Eghti ofa gamir gumazim bizir kaba isi, Ikiavira Itir God bagh daghemın ofan min, ofa gamir dakozim gisin avimin da tu mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogham.

¹² “Eghti gumazitam memen ofa damusi, an a inigh Ikiavira Itir Godin damazimin mangi.

¹³ Egh a uan dafarim isi memen dapanim gisin datigh, egh God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghın a misueghti an aremegh. Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumaziba an ghuziba isi ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang.

¹⁴ Eghti gumazir kam memen ovir misaziaba inigh Ikiavira Itir God daningti, ofa gamir gumaziba ofan min da tuam. An an navim ko muriam avarazir oviba bar da inigh.

¹⁵ Egh an ovizir pumuning, ko aningın ovim sara

inigh, memen beramin akuar aghuim inigh.

¹⁶ Eghti ofa gamir gumazim bizir kaba isi, Ikiavira Itir God bagh daghemin ofan min, ofa gamir dakozimin da tueghti, avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti oviba bar, da Ikiavira Itir Godin bizibara.

¹⁷ Ia Israelia, ian tav asizir ovim, o ghuzir tabar aman marki. Bar markiam. Ia ko ian ovavir borir gin otivamiba arazir kamın gintigh mamaghira iki. Egh ia mangi managh iki, ia arazir kamın gin mangivira iki.”

4

Arazir kuraba gin amadir ofaba

¹⁻² Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazitam o amizitam deragha fozir puvatigha, arazir kuram gamua Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavir e mikemezir tam abighiva, kamaghin, a ofan kabar amu.”

Ofa gamir gumazibar dapanimin arazir kuraba gin amadir ofa

³ Egha Moses ua kamaghin migei, “Ofa gamir gumazibar dapanim arazir kuram damighti, an arazir kurar kam gumazamizibar amuti, me bar osimtizim ikiam. Kamaghin, a bulmakaun apurir bar aghuir duaba an mikarzimın puvatizir tam inigh. Egh uan arazir kuraba gin amangisi, Ikiavira Itir God bagh arazir kuraba gin amadir ofa damigh.

⁴ A bulmakaun kam inigh God bativamin Purirpenimin itiar akamin mangigh, dafarim

an dapanim gisin datigh, egh Ikiavira Itir Godin damazimin a misueghti an aremegh.

⁵ Egh ofa gamir gumazibar dapanim bulmakaun ghuzitam inigh, God bativamin Purirpenimin aven mangi.

⁶ Egh nir ekiar Bar Anogoroghezir Danganim modozim boroghin mangi, uan dafar puzir tam isi ghuzim darugh, egh ghuzir muziarim isi, Ikiavira Itir Godin damazimin, inir ekiamin a gasivamang. A 7plan dughiabar kamaghin damu.

⁷ Egh a pauran mughuriar aghuim tuamin ofa gamir dakozim iti naghin mangi, God bativamin Purirpenimin aven Ikiavira Itir Godin damazimin tughiv iki. Egh a ghuzitaba isi ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba bar dar aghuigh. Egh a bulmakaun ghuzir nar ikiavira itir kaba, inigh asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozir azenan itimin mangi, God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin tughiv iki. Egh da isi ofa gamir dakozir kamın mingarim gingegeh.

⁸ “Egh arazir kuraba gin amadir ofan kam bagh, a bulmakaun kamın navim ko muriaba avarazir oviba bar ada inigh,

⁹ egh an ovizir pumuning ko, aningin ovim sara inigh, egh an beramin akuar aghuim inigh.

¹⁰ Egh ofa gamir gumazibar dapanim, ovir misaziar kaba bar isia mighirir ofa gamir dakozimin da tueghti da bar isigh mighirigham, eghti averenir kinimra ikiam. An ofan arazir kam mati, me God ko navir vamiran ikiamin ofa, me bulmakaun oviba inigha ofa gami.

¹¹⁻¹² Egh a bulmakaun apurir kamın asizir naba

inigh, an inim ko tuziba ko dapanim, suemning ko dafarimning, muriam ko buariba, bar ada inigh, nguibar me itimın azenan mangıva, me avimın avereniba inger danganimın, Godın damazimın zuezir danganimın mangı. Egh averenir pozim gisın daziba arigh avim daborogh asızir nar kaba tueghtı da bar isightı averenir kınim otogham.”

Gumamazibar arazir kuraba gın amadir ofaba

¹³ Ikiavıra Itir God Israelia mikımasa kamaghın Moses mikeme, “Israelian gumamazıba deraghvıra foghan koghıva, Ikiavıra Itir Godın Akar Gavgavir me mikemezir mam abigh, kamaghın me arazir kuram gamı. Me fozir puvatı, me arazir kuram gamı, egha guızbangıra me uan arazir kamın me osımtızim itı.

¹⁴ Me gın uan arazir kuram gifogh, egh a gın amangısı, me uan asızibar tongın bulmakaun igıar apurir tam inigh an ofa damu. Me arazir kuraba gın amadir ofan kam inigh God batıvamin Purirpenimın izı.

¹⁵ Eghtı Ikiavıra Itir Godın damazimın Israelian gumazir dapanıba uan dafarıba isı, bulmakaun apurir kamın dapanim datıgh, egh me a mıssueghtı an aremegh.

¹⁶ Eghtı ofa gamir gumazibar dapanim bulmakaun apurir kamın ghuzıtaba inigh, God batıvamin Purirpenimın aven mangı.

¹⁷ Egh nir ekiar Bar Anogoroghezir Danganım modozimın boroghın mangı, uan dafar puzir tam isı ghuzım darugh, egh ghuzir muzıarım

isi Ikiavira Itir Godin damazimin, inir ekiam gasivamang. A 7plan dughiabar kamaghin damu.

¹⁸ Egh a pauran mughuriar aghuim tuamin ofa gamir dakozir Purirpenimin aven iti naghin mangi, egh God bativamin Purirpenimin aven Ikiavira Itir Godin damazimin tughiv iki. Egh a ofa gamir dakozir kamın ghuzitaba isi, bulmakaun kombar mın garir biziba bar dar aghuigh. Egh bulmakaun ghuzir nar ikiavira itir kaba, a da inigh asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimin mangi, God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin tughiv iki. Egh da isi ofa gamir dakozir kamın mingarim gingegh.

¹⁹ Egh gin a bulmakaun oviba bar da inigh asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimin da tueghti da bar isigh mighirighti, averenir kinimra ikiam.

²⁰ Ofa gamir gumazibar dapanim, uabi uan arazir kuraba gin amadir ofa gami moghin, a kamaghira bulmakaun kam damigh. Ezi kamaghira ofa gamir gumazibar dapanim, gumazamizibar arazir kuraba gin amangisi ofa damuti, God men arazir kuraba gin amangam.

²¹ Eghti a gin bulmakaun asizir naba bar ada inigh, nguibar me itimin azenan mangigh avimin bar ada tuegh, mati a uabi uan arazir kuraba gin amangasa bulmakaun ofa gami. Bulmakaun kam, gumazamiziba bar men arazir kuraba gin amadir ofa.”

Gumazir dapanibar arazir kuraba gin amadir ofaba

²² Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazir dapanitam deraghvira

foghan koghiva, Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavir e mikemezir tam abigh, kamaghin an arazir kuram gami. A fozir puvati, an arazir kuram gami, egha guizbangira a uan arazir kamın an osımtızim iti.

²³ A gın uan arazir kurar kam gifogh, egh a gın amangisi, memen apurir aghuitam inigh, duatam an mikarzimın ikian marki, egh ana inigh ofa bagh izi.

²⁴ Egh Ikiavira Itir Godin damazimın a dafarim isi memen dapanim gisin datigh, egh danganir me ofan bar isia mighiribar asizibav sozimra tugh, memen kam misueghti an aremegh. Memen kam, an arazir kuraba gın amadir ofa.

²⁵ Eghti ofa gamir gumazim, arazir kuraba gın amadir ofan kam bagh, uan dafarir puzir tam isi memen ghuzim darugh, egh ghuzir muziari-tam isi asiziba da bar isia mighirir ofa gamir dakozimın, ofa gamir dakozimın mikebabar itir bulmakaun kombar mın garir biziba bar dar aghuigh. Egh ghuzir naba isi asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mingarim gingegeh.

²⁶ Egh a memen oviba ofa gamir dakozimın, da tueghti da bar isigh mighirighti, averenir kinim otogh. Ofa gamir gumazim arazir kamra damu, mati me God ko navir vamıran ikiamin ofabar mın me meme misogha an oviba isa ofa gami. Ezi kamaghira, ofa gamir gumazim, gumazir dapanir kamın arazir kuraba gın amangisi ofa damu, eghti God an arazir kuraba gın amangam.”

Gumazir kinibar arazir kuraba gın amadir ofaba

27 Ikiavıra Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazir kinitam o amizir kinitam deraghvıra foghan koghıva, egh Ikiavıra Itir Godın Akar Gavgavir e mikemezir tam abigh, kamaghın an arazir kuram gamızı, arazir kurar kamın osımtızim an iti.

28 Egh a gın bizir kam gıfogh, egh uan arazir kuram gın amangısı ofa damuam. A memen amebar aghuir duaba an mikarzimın puvatızimra inigh, egh uan arazir kurar an amizim bagh ofa damusi a inigh izi.

29 Egh a uan dafarim isi memen dapanim gısın datıgh, danganir me ofan bar isia mighiribar asızibav sozi naghıra tugh, a misueghti an aremegh. Memen kam, an arazir kuraba gın amadir ofa.

30 Eghti ofa gamir gumazim uan dafarir puzir tam isi memen ghuzim darugh, egh ghuzir muziarir taba isi asıziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mangi, ofa gamir dakozimın mıkebabar itir bulmakaun kombar mın garir biziba bar dar aghuigh. Egh a ghuzir nar ikiavıra itim inigh, asıziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mıngarim gıngagh.

31 Egh a memen ovıba bar da inigh, ofa gamir dakozimın da tuegh. Ofa gamir gumazim arazir kamra damu, mati me God ko navir vamıran ikiamin ofabar mın me meme misogha an ovıba isa ofa gami. Egh ovıba ofa gamir dakozimın da tu mangıti da bar mighirighti, averenir kınim otogh. Eghti Ikiavıra Itir God, ofan kamın mughuriam baregh, egh a gıfuegh navir aghuim an ikiam.

Kamaghira, ofa gamir gumazim, gumazir kinir kamın arazir kuraba gın amangisi ofa damuti, God an arazir kuraba gın amangam.

³² “Eghti gumazitam uan arazir kuraba gın amangisi sipsipın ofa damusi, a sipsipın amebar aghuir duaba an mikarzimın puvatızimra inigh izi.

³³ Egh a uan dafarim isi sipsipın dapanim gisin datigh, danganir me ofan bar isia mighiribar asizibav sozi naghın tugh, a misueghti an aremegh. Sipsipın kam, an arazir kuraba gın amadir ofa.

³⁴ Eghti ofa gamir gumazim, asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mangi, uan dafarir puzir tam isi sipsipın ghuzim darugh, egh ghuzir muziarir taba isi ofa gamir dakozimın mikebabar itir bulmakaun kombar mın garir biziba bar dar aghuigh. Egh a ghuzir nar ikiavira itim inigh, egh asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mingarim gingegeh.

³⁵ Egh a sipsipın oviba bar da inigh ofa gamir dakozimın da tuegh. Ofa gamir gumazim arazir kamra, mati arazir me God ko navir vamiran ikiamin ofabagh amibar mın, a sipsipın kamın oviba inigh ofa damu. An an oviba tueghti da bar isigh mighirighti, averenir kinim otogham. Kamaghira, ofa gamir gumazim, gumazir kinir kamın arazir kuraba gın amangisi ofa damu, eghti God an arazir kuraba gın amangam.”

5

Arazir kurar igharagha garir maba gın amadir ofaba

¹ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazitam gumazir igharazimin garima, a bizim gami, o a gumazir igharazim barazima, a bizim mikeme, ezi gin jas, kotin aven bizir kamın gun mikimasa an diagha an azangisi. Ezi gumazir kam kotin aven bizir a fozir kamın gun mikemezir puvati. Kamaghin an arazir kuram Godin damazimin a gamigha osimtizim iti.

² “Eghti gumazitam deragh nighnighan kogh, God mikemezir bizir mizezir tamın porogham, gumazir kam a Godin damazimin mize. A mati asizir atiar aremezir kuam, o nguibamin asizir kuar Godin damazimin mizezim, o asizir davaragha aruir Godin damazimin mizezim. Asizir kam ti aremezi, an kuam pura nguazim girighav iti. Ezi gumazir kam deragha ganizir puvatigha iza, asizimin porogha Godin damazimin mize. Egh gin a uan arazir kurar an amizibagh foghti, arazir kurabar osimtizim an ikiam.

³ “Eghti gumazitam deragh nighnighan kogh, egh Godin damazimin bizir mizezir gumazim o amizimin mikarzimın itimin porogh, gumazir kam Godin damazimin mizegham. Egh gin a uan arazir kurar an amizibagh fogham, eghti arazir kurabar osimtizim an ikiam.

⁴ “Eghti gumazitam deragh nighnighan kogh, bizitam damusi guizbangira pura pin akakagh mikimam, a kamaghin Godin damazimin arazir kuram gami. Egh gin a uan arazir kurar an amizim gifoghti, an arazir kuramin osimtizim an ikiam.

5 “Gumazitam arazir kurar kamaghın gari-tam gami, an osımtızim inigha gıfa, egh a uan osımtızimın gun mikemegh.

6 Egh a uan arazir kuramın osımtızim ağıvsi sipsipın amebatam o memen amebatam isi ofan mın İkiavıra Itir God bagh a inigh izi. Eghti ofa gamir gumazim, gumazir kamın arazir kuram gın amangisi, asızir kamın ofa damuti, God an arazir kuram gın amadagham.

7 “Arazir kuramın osımtızim itir gumazim, onganarazim damu sipsip ko meme givezamin dagıaba otevegh, a kuarazir bunbar pumuning inigh uan osımtızim ağıvsi İkiavıra Itir God bagh izi. Eghti bunbar tam, arazir kuraba gın amadir ofan otogham, eghti bunbar igharazim, ofan bar isia mighirimın otogham.

8 Gumazir kam aning inigh ofa gamir gumazim bagh mangiti, a kuarazir bunbar tam inigh arazir kuraba gın amadir ofa damu. Ofa gamir gumazim bunbamın firim ruivighti an aremeghti, an an dapanim asian marki.

9 Egh a ghuzir muziarim inigh ofa gamir dakozimın miriamın a kavamang, bunbamın firim ruivighti an ghuzir naba bar ofa gamir dakozimın mingarim giram. Kuarazir bunbar kam, an arazir kuraba gın amadir ofa.

10 Egh gın a bunbar igharazimın, bar isia mighirir ofa damu. A ofan kamın arazimın gın mangi. Egh kamaghıra ofa gamir gumazim, gumazir kamın arazir kuraba gın amangisi a bagh ofa damu, eghti God an arazir kuraba gın amadagham.

11 “Gumazir osımtızim itim, bar dagiabagh asaghıva kuarazimning givezan iburagh, a 1 kilogrem plauan aghuitam inigh izi. Egh, a wıtın ovızim tuer ofan mın amızı moghın, an olivın borem ko, mıgharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamın eborımın ingarızim isi a gıngan markı. Puvatı, plauan kam, kar arazir kuraba gın amadir ofa.

12 Egh a ofa inigh ofa gamir gumazim bagh mangı, eghtı ofa gamir gumazim, uan dafarım isi plauan kam darugh, plauan dafarır izıvırızim inigh ofan ıgharazıba sara ofa gamir dakozımın a tuaghtı, avım an isi mangıtı a bar mıghırıghtı, av-erenir kınım otogham. Plauan muzıarır kam, gumazir İkiavıra İtir Godın ofa gamızır kam, plauan nam bar an danganım ini. Kar arazir kuraba gın amadir ofa.

13 Tuavır kamra ofa gamir gumazim, gumazir kamın arazir kuram bagh ofa damıghtı, God an arazir kuraba gın amadagham. Eghtı ikiavıra itir plauan naba, ofa gamir gumazıba da inigh dar amam, matı wıtın ovızır nar me ofa bagha tueba.”

Osımtızıba agevir ofaba

14 İkiavıra İtir God İsraelia mıkımasa kamaghın Moses mıkeme,

15 “Gumazıtım o amızıtım deragha fozır puvatıgha, İkiavıra İtir God danıngamın bıızıba bakınıghnıgh, egha an arazir kuram gamı. Egh gumazır kam İkiavıra İtir Godın ofa damu, bıızır kam ikarvagħ uan osımtızim ağıvagħam. Ofa gamır gumazım a mıkemeghtı, a uan asızıbar okoruabar tongın sıpsıpın apurır bar aghuir

duaba an mikarzimın puvatızitam inigh izi. Ofa gamir gumazim, sipsipın gumazim inigha izezir kamın ivezimın dibobonim atıgham. Kar osımtızim agevir ofa.

¹⁶ Eghtı dagıar a isa Ikiavıra Itir God ganıngızir puvatızir kaba, a datırıghın a danıng, egh ua dagıataba isi dagh isin datıgh. A pura 5plan bizıba ini, kamaghın a 6plan bizıba, bizir kaba ikaragham. Egh da isi ofa gamir gumazim danıngıgh. Eghtı ofa gamir gumazim, sipsipın kam inigh, gumazir kamın osımtızim agıvamin ofa damu, eghtı God an arazir kuraba gın amadagham.

¹⁷ “Gumazitam o amızitam deragh nıghnıghan kogh, Ikiavıra Itir Godın Akar Gavgavitam abıgham, kamaghın an arazir kuram gamıgha Godın damazımın osımtızim iti, egh ivezir kuram iniam.

¹⁸ Kamaghın amızı, a uan asızıbar okoruabar tongın sipsipın apurir bar aghuir duaba an mikarzimın puvatızitam inigh, ofan mın ofa gamir gumazim bagh mangı, egh uan arazir kurabar osımtızıba akir da agıfagh. Eghtı ofa gamir gumazim sipsipın gumazim inigha izezir kamın ivezim diborogh a datıgh. Eghtı gumazim sipsipın kamagh garitam, ofa gamir gumazim bagh a inigh izıti, a gumazir kamın osımtızim agevir ofa damıghtı, God an arazir kuraba gın amadagham.

¹⁹ Sipsipın kam, Ikiavıra Itir Godın damazımın, an osımtızim agevir ofa.”

6

¹ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme,

² “Gumazitam o amizitam uan namakamin bizim puram a inigha, uam a ikarvaghasa akar dikirizim gamigha, gin bizir kam uam a daningan aghua, kamaghin a deraghavira Ikiavira Itir Godin gin zuir puvati, egha an arazir kuram gami. A namakamin bizim okeme, o namakam gifaragha an bizibagh etui,

³ o a bizitamın garima, gumazir igharazim an ovenge, ezi a ifara ghaze, bar guizbangira, ki an ganizir puvati, kamaghin, an arazir kuram gami.

⁴⁻⁵ Gumazir arazir kabagh amim, a Godin damazimın osımtızim inigha gifa. Egh gin a uan osımtızim gifogh, egh an oker arazim ko ifavarir arazimın inizir bizir kaba, a ua da ikaragh. A uan osımtıziba agıvsi ofa damuamin dughiamın, a bizir kaba ikarvagh da isi dar ghuavim daningigh. A faragha 5plan biziba ini, egh a 6plan biziba uam a da ikaragh.

⁶ A sipsipin apuritam inigh ofa gamir gumazim bagh mangi, uan arazir kurabar osımtızim agevir ofan min Ikiavira Itir Godin ofa damu. Ofa gamir gumazim a mikemeghti, a uan asızibar tongin sipsipin apurir bar aghuir duaba an mikarzimın puvatızitam, inigh izi. Ofa gamir gumazim sipsipin gumazim inigha izezir kamın ivezimın dibobonim atigham.

⁷ Egh ofa gamir gumazim, a gumazir arazir kuram gamizibagh amizimın osımtıziba agıvsi

Ikiavira Itir Godin damazimin ofa damuti, God an arazir kuraba gin amadagham.”

Ofan bar isia mighiribar araziba

⁸ Ikiavira Itir God kamaghin Moses mikeme:

⁹ “Ni ofan bar isia mighiribar arazibar gun Aron ko an otaribav mikemegh. Me ofan kam ofa gamir dakozimin a tuagh, egh aneteghti, avim an isi dimangan iki mangiti aminim tiragh. Dimangan avim isi mamaghira iki, egh mungeghan marki.

¹⁰ Eghti gin, ofa gamir gumazim, korotiar rurarir me inir aghuimin ingarizim arugh, egh gin trausiziar otevir me nir aghuimin ingarizim isi aven anerugh, egh gin an ofa gamir dakozimin mangi, ofan bar isi mighiramimin averenim inigh, averenir kam ofan ovim an iti. Egh ofa gamir dakozimin boroghin nguazimin a ingegh.

¹¹ Egh a gin uan korotiam suegh korotiar igharazibar aghuigh, averenir kam inigh men dipeniba itir danganimin azenan mangi, nan damazimin danganir zuezim in anetigh.

¹² Eghti ofa gamir dakozimin avim isi mamaghira iki, egh mungan marki. Egh mizarazibar zurara, ofa gamir gumazim dazibar avim darigh mamaghira iki. Egh an asizir bar isia mighiriba inigh, da isi avimin deragh dar arigh da tueghti, da bar isigh mighirighti averenir kinim otogham. Egh a God ko navir vamiran ikiamin ofan oviba inigh, avir kam in da tueghti da bar isigh mighirighti averenir kinim otogham.

¹³ Avim zurara ofa gamir dakozimin isi mamaghira iki. Ia avim ateghti a mungeghan marki.”

Wit tuamin ofabar arazim

14 Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, "Wit tuamin ofabar arazim kamakin. Aronin adarazir ofa gamir gumazitam ofan wit tuamin kam isi nan damazimin ofa gamir dakozimin boroghin mangi, nan akagh na daningam. Ki Ikiavira Itir God.

15 Egh ofan kam bagh, ofa gamir gumazim uan dafarim isi plauan kam darugh, egh dafarir zivirizimin an plaua inigh, an itir borer muziari-tam, ko migharir mughuriar aghuim zuir pauran me iter balsamin eborimin ingarizim bar a inigh. Egh a bizir kaba bar, da isi ofa gamir dakozimin da tueghti, avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogham. Plauan muziarir gumazim Ikiavira Itir Godin ofa gamizir kam, bar plauan namin danganim inigham. Eghti Ikiavira Itir God, witin ofa tuamin kamın mughuriam bareghiva, a gifuegh navir aghuim an ikiam.

16 Eghti ofa gamir gumaziba plauan nar ikiavira itibar ami. Me plaua inigh yis puvatizir bretin ingarigh, egh God bativamin Purirpenim avinizir divazimin aven anemi.

17 Kar ofan dagher nar me iniamba. Plauan kam, ki ofa gamir gumaziba bagha anemisefe. Plauan kam, a bar nan bizimra, mati arazir kuraba gin amadir ofaba ko gumamazibar osimtiziba agevir ofaba, da nan biziba. Kamaghin amizi, me yis sara bretin kam veregh a tuan marki. Me puram a tuam.

18 Aronin ovavir boribar tongin gumazibara, me vaghvagh bretin kam amam. Israelia Ikiavira Itir God bagh ofan bar isia mighirir dagher kaba, merara, da iniam. Egh gin izamin dughiabar

zurara, Aronin ovavir boriba, ofan nar kaba ini mamaghira ikiam. Eghti gumazitam, o bizitam ofan nar kabar poroghiva, a nan bizimram otogh egh bar anogoregham.”

¹⁹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,

²⁰ “Aronin adarazir ofa gamir gumaziba, me igiamra ofa gamir ingangarim isir dughiamin ofan tam damigh. Egh me ofa gamir dughiamin gumazitam amiseveghti, a na bagh ofabar amu. A plauan tam inighti, an osimtizim 1 kilogremin tugh, a mati me dughiabar zurara wit tuer ofan ababanimra inigh. A plauan kamın akuatam isi mizarazimin ofa damigh, egh aruem magiriti, an akuar namın ofa damu.

²¹ An olivin borem sara bar deragh plauan kam ko a veregh, egh ofa bagh amir ainin baravim gisin plaua tuagh. Egh gin anebighirarigh na daning, ki Ikiavira Itir God. Eghti ki ofan kamın mughuriam baregh, a gifuegh navir aghuim an ikiam.

²² Eghti gin izamin dughiamin, me Aronin ovavir boribar gumazibar tongin, ofa gamir gumazim amiseveghti, an Aronin danganim inigh ofa gamir gumazibar dapanimin otogh, egh a Ikiavira Itir God bagh ofan kamaghira garim damuam. Ofan kam, a nan bizimra, kamaghin, a ofa ateghti a bar isi mighirighi, averenir kinim otogh.

²³ Ofa gamir gumaziba witin ofan kamın muziarir tabar aman marki. Puvati. Me aneteghti a bar isi mighirigh.”

Arazir kuraba gin amadir ofaba

²⁴ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei:

25 “Ni ofan arazir kuraba gin amadir arazibar gun Aron ko an otaribav kemegh. Arazir kam a kamakin. Me arazir kuraba gin amangisi, nan damazimin asizim misuegh ofa damu. Me ofan bar isia mighiribar, asiziba misozir danganimin asizim misueghti an aremegh. Ka bar nan ofa.

26 Ofa gamir gumazim, asizir kam isi arazir kuraba gin amadir ofa damu, egh a uabi God bativamin Purirpenim avinizir divazimin aven asizir tuzir kam amam, kar danganir na baghavira itim.

27 Eghti gumazitam, ofan kamın asizir tuzimin porogh, egh a nan bizimram otoghıva, bar anogoregham. Eghti asizimin ghuzim inim o bizitam gireghti, ia nan Purirpenim avinizir divazimin aven a ruegh.

28 Ofa gamir gumazim, ofan kam nguazir minemin anevigh, a gin miner kam abikigh. A brasın minemin anevighıva, dipamin deragh a ruva a isegh.

29 Ofan kamaghın garim, a nan bizimra. Kamaghın amizi, ofa gamir gumazibar adarazir gumazitam ifongegh, a ofan kamın asizir tuzim ami.

30 Eghti ofa gamir gumazibar dapanim, ofan kamın ghuzitaba inigh, na bativamin Purirpenimin aven mangigh, arazir kuraba gin amangamin ingangarim damuti ofa gamir gumaziba ofan asizir tuzir kam aman marki. Me asizir tuziba avimin bar da tu mangiti da mighirighti, averenir kinim otogham.”

7

Osımtızıba agevir ofaba

¹ Ezi Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme: “Osimtiziba agevir ofan kaba, da bar Godin bizibara. Ofan kabar Araziba kamakin.

² Me ofan bar isia mighiriba bagha asizibav sozir danganimin, me osimtizim agevir ofa bagh sipsip misueghti, an aremegh. Eghti me sipsipin kamın ghuziba isi ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang.

³ Gumazir ofan kam damuamim, a sipsipin oviba, ko an puer mingarimin boroghira itir ovir bar ekiam itiba, ko a navim ko muriam avarazir oviba inigh.

⁴ Egh an ovizimning ko oviba sara inigh, egh uaghan sipsipin beramin akuar aghuim inigh.

⁵ Egh ofa gamir gumazim, ofa gamir dakozimin da tueghti, avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogham, mati me ofa isa Ikiavira Itir God ganidi moghin damu. Kar ofan osimtizim agevir ofa.

⁶ Ofa gamir gumazibar adarazir gumazitam, asizir tuzir kam amisi ifuegh anemi. Kar Godin ofa, an ofa gamir gumaziba bagha a ginaba. Kamaghin amizi, me Godin Purirpenim avinizir divazimin aven anemi, kar Godin danganimra.

⁷ “Arazir kuraba gin amadir ofa, ko osimtizim agevir ofa, aning ofan arazir vavira iti. Kamaghin amizi, ofa gamir gumazim, ofan kamagh garir kamning damuva, a uabi, ua bagh ofan kamın asizir tuzim iniam.

⁸ Ofa gamir gumazim bar isia mighirir ofa damuva, a ua bagh asizimin inim iniam.

⁹ Egha kamaghira, ofa gamir gumazim, witin

ofan me bretba tuer danganimin tueziba, ko witin ofan me nguazir minemin tueziba, ko witin ofan me ainin baravimin tueziba bar, a ua bagh da inigh dar ami.

¹⁰ Witin ofan igharazir me tuezir puvatiziba, maba me olivin boremin sara da vere, maba me plauan ofan kinibagh ami, da bar Aronin adarazir ofa gamir gumazibar biziba. Me da tuiragh dibobonir vamiran gin mangi vaghvagh Aronin adarazir ofa gamir gumazibar aning.”

God ko navir vamiran ikiamin ofaba

¹¹ Egha Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Ikiavira Itir God ko navir vamiran ikiamin ofan arazim kamakin.

¹² Gumazitam God minabi a ko navir vamira ikiamin ofan kam damusi ifongegh, an asizir ofan God minabim inigh, egh uaghan yis puvatizir bretin taba sara ofa damu. Bretin kabar kara: plauan me olivin boremin sara veregha ingarizir bretba, ko me olivin boremin aghuizir bisketba, ko olivin borer ekiam avarazir bretba, da inigh ofa damu.

¹³ Egh a uaghan bretin rubuzir yis itir taba inigh, egh God ko navir vamiran ikiamin ofan kam sara damuva a minabi.

¹⁴ A bretin kaba vaghvagh dar akuatam inigh, Ikiavira Itir God daningigh. Bretin kaba, ofa gamir gumazimin dagheba. Ofa gamir gumazir kam, a God ko navir vamiran ikiamin ofan asizimin ghuziba inigh, ofa gamir dakozimin miriabar da kavamang.

¹⁵ Eghti gumazir God minabiva a ko navir vamiran ikiamin ofa gamim, ofa gamir dughiar

kamra, an asızir tuzir naba bar dar amegh. An asızir tuziba ateghti, da iki mangi dughiar igharazimın otivan marki.

¹⁶ “Eghti gumazitam, uan akar dikirizir God koma amizim akıramın ofa damusi, o a uan ifongiamın gin mangi ofa damu, o God ko navir vamıran ikiamın ofa damu, egh gumazir kam ofa gamir dughiamın, an asızir kamın tuzir tabar ami, egh amımaraghan uaghan tuzir nabar ameghti, kamaghın deragham.

¹⁷ Egh me dughiar namba 2ın, da givaghan koghti, asızir tuzir naba ikivıra ikiti, me dughiar namba 3ın avımın bar da tueghti, da bar moghıra isi mighirigh.

¹⁸ Me dughiar namba 3ın asızir tuzir katam ameghti, God gumazir kamın ofan kam inighan kogham. Ofan kam, a Godın damazımın deraghan kogh, egh pura mangigh gumazir kamın akurvaghan kogham. Eghti God suam, nın ofan kam bar mizegha kurizi ki bar an aghua. Eghti gumazir manam asızir tuzir kam amıva, an osımtızim ikiam.

¹⁹ “Eghti God ko navir vamıran ikiamın ofan asızir tuzim, bizir mızırızitamın porogham, a Godın damazımın zueghan kogham. Eghti me asızir tuzir kam aman marki. Me asızir tuzir kam avımın a tuaghti a bar isi mighirigh.

“Gumazamizir Godın damazımın zueziba, merara God ko navir vamıran ikiamın ofan asızir tuzim ami.

²⁰ Eghti ian tav Godın damazımın zueghan kogh, egh Ikiavıra Itir God ko navir vamıran ikiamın ofan asızir tuzim ameghti, me a batueghti, a

Ikiavira Itir Godin gumamazibar ikizimin aven ikian kogham.

²¹ Eghti ian tav uaghan, bizir Godin damazimin mizezir tamın suiragham, ka ti asizir zuezir puvatizitam, o bizir mizegħa gumamazibar mikarzibar itiba, o asizir mizirizir ki aghuaziba, dar suiragh, egh gumazir kam ġin ofan asizir tuzir kam ameghti, me a batuegħti a Ikiavira Itir Godin gumamazibar ikizimin ikian kogham.”

Israelia asizir oviba ko ghuzibar aman kogham

²²⁻²³ Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Ia bulmakaun oviba ko sipsipin oviba, ko memen oviba, dar aman marki.

²⁴ Ia bulmakaun uabi aremezim o asizir atiam misoghezi aremezim, ia an ovim aman marki. Egh ia ingangarir igharazitam damusi an ovim inighti deragham.

²⁵ Egħti gumazitam, me Ikiavira Itir Godin ofa gamizir asizimin ovitam amegħti, me a batuegħti, a ua Ikiavira Itir Godin gumamazibar ikizimin aven ikian kogham.

²⁶ Ia Israelia, ia managh iti, ia ghuziba sara asiziba ko, ghuziba sara kuarazibar aman marki. Bar marki.

²⁷ Gumazitam o amizitam, Akar Gavgavir ghuzibar aman koghamin kam abighti, me a batuegħti, a ua Ikiavira Itir Godin gumamazibar ikizimin aven ikian kogham.”

Ofan asizir tuzir naba, me ofa gamir gumazibar aningam

7:26: Jenesis 9:4; Ofa Gami 17:10-14; 19:26; Godin Araziba 12:16; 12:23; 15:23

28-29 Ikiavıra Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, "Ian tongin itir gumazitam, God ko navir vamiran ikiamin ofa damusi asizim inigh izi, an asizir otevitam Ikiavıra Itir God baghvıra anemisefegh.

30 Gumazir kam uabi asizir otevir kam inigh izi, avimin Ikiavıra Itir Godin ofa damu. Ikiavıra Itir Godin asizir otevir kaba kamakin, asizir ovim ko an amagapamin itir tuzim. Eghti ofa gamir gumazim kamaghin Ikiavıra Itir Godin ofa damu. A uan dafarimningin amagapamin itir asizir tuzimin suiragh a fegh a damuti a Godin damazimin ighuavamang.

31 Ofa gamir gumazim ofa gamir dakozimin ovim tuaghti, avim an isi mangiti a bar mighirigh, averenir kinim otogham. Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumaziba uari damisi, an amagapamin itir tuzim inigh.

32 Eghti asizir kamın agharir guvimin amadaghan itir buaragharim, gumazim a isi ofa gamir gumazim daningigh. Asizir kam, a God ko navir vamiran ikiamin ofa.

33 Kamaghin Aronin adarazir tongin ofa gamir gumazim, a ghuzim ko ovimin ofa gami, ezi asizir buaragharim, kar an bizim.

34 Ikiavıra Itir Godin damazimin fegha ighuavamadir amagapar tuzim, ko asizir kamın agharir guvimin amadaghan itir buaragharim, Ikiavıra Itir God, Israelian gumazamizibar ofabar tongin aning inigha, ofa gamir gumazibagh aningi, kar Aron ko an ovavir boriba. Egh gin otivamin dughibar zurara, ofa gamir gumaziba ofan otevir kaba iniam.

³⁵ Gumamaziziba Ikiavira Itir God bagh avimin ofan amibar tongin, Ikiavira Itir God, asizir tuzir otevir kamning, ginabagha ghaze, Aron ko an ovavir boriba, dughiar a me gamizi, me an ofa gamir gumazibar otozimin ikegh, zurara mangi, me asizir tuzir otevir kamning iniam.

³⁶ Dughiar kamra, Ikiavira Itir God Israelia migia ghaze, me ofan asizir tuzir otevir kamning isi ofa gamir gumazibar aning. Egh me arazir kam zurara an gin mangivira iki.”

³⁷ Akar Gavgavir kaba bar, kar ofan bar isia mighiriba ko, wit tuer ofaba ko, arazir kuraba gin amadir ofaba ko, osimtiziba agevir ofaba ko, gumaziba misevima me ofa gamir gumazibar otivir ofaba ko, God ko navir vamiran ikiamin ofaba.

³⁸ Israelia gumamaziziba puvatizir danganimin itir dughiamin, Ikiavira Itir God, Akar Gavgavir kaba Sainain Mighsiamin da isa Moses ganingi. Dughiar kamın, Ikiavira Itir God, Akar Gavgaviba Israelia ganiga ghaze, me uan ofaba inigh a bagh izam.

Aron uan otariba ko, ofa gamir ingangariba

8

(Sapta 8--10)

God gumaziba misivti me ofa gamir gumazibar otivamin ofa

(Ua Me Ini 29:1-37)

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,

²⁻³ “Ni Aron ko an otariba sara inigh na bativamin Purirpenimin tiar akamin mangi. Egh ofa

gamir gumazimın korotiaba ko ingangarir kam bagh me amısıvamin olivın borem inigh. Egh arazir kuraba gin amangisi bulmakaun apurir tam ko sipsipin apurimning ko yis puvatızir Bretin akırar izivazir tam, bizir kaba sara inigh God bativamin Purirpenimın mangi. Egh gumazamiziba bar men diaghti, me Purirpenimın tiar akamın izi.”

⁴ Ezi Moses Ikiavıra Itir Godın Akar Gavgavim baregha an gin zui. Ezi gumazamiziba bar iza God bativamin Purirpenimın tiar akamın uari akufa.

⁵ Ezi a kamaghın me miğia ghaze, “Bizir ki datirighın damuamin kam, Ikiavıra Itir God a damuasa na mikeme.”

⁶ Egha Moses Aron ko an otariba inigha iza gumazamizibar damazimın tughu, me gamizi me dipamın uari rue.

⁷ A faraghavıra ofa gamir gumazimın korotiar ruarir aven azuim isa Aron garugha, inir ruarir ivariam gitim isa an ivariam gike. Egha Moses korotiar ruarir azenan itim a garu. Egha a korotiar otevir azenan azuim a garugha anemiğhinasa inir sazır kurkazır aghuiba itim isa an ivariam gike.

⁸ Egha forivtarir inim isa Aronın evarim gike, egha Godın ifongiam gifofoghamın dagiamning isa forivtarir inir an evarimın itim garu.

⁹ Egha inir dapanir asuar ruarim Aronın dapanim gighui. Egha gol medel isa an inir dapanir asuar ruarim gitoro. Medalın kam, kamaghın men aka, kar Ikiavıra Itir Godın gumazimra. Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, Moses arazir kaba bar dagh ami.

¹⁰ Egha Moses, olivın borer God baghvıra iki-amin bizibagh inger kam, inigha ghua, Ikiavıra Itir Godın Purirpenim ginga, bizir an aven itiba sara bar dagh inge. Egha arazir kamın a bizir kaba amisevezi, da bar Ikiavıra Itir Godın bizibara.

¹¹ Egha a olivın borer nam inigha ghua, 7plan dughiabar ofa gamir dakozim ko ofa gamir dakozimın biziba, ko soroghafariba ruer itarir ekiam ko anefamin dakozim, a bar boremin da kavamangi. Egha arazir kamın Moses bizir kaba amisevezi, da Ikiavıra Itir Godın bizibar otifi.

¹² Egha Moses borer muziarim isa Aronın dapanim ginge, ezi arazir kamın an Aron amisevezi, a Ikiavıra Itir Godın ofa gamir gumazimın oto.

¹³ Egha Moses, Aronın otariba inigha iza ofa gamir gumazibar korotiar ruarir aven azuiba isa me gaghua, inir ruarir ivariam gitim isa men ivariabagh ikegha, men dapanir asuabar inir ruariba isa men dapanibagh ighuigha da ifefe. Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, Moses arazir kaba bar dagh ami.

¹⁴ Ezi bizir kam gıvazi, Moses arazir kuraba gın amadir ofa damuamin bulmakaun apurimın akua izezi, Aron uan otariba ko uan dafariba isa bulmakaun dapanim gisın da arıki.

¹⁵ Moses bulmakaun kam misuegha, an ghuzir maba ini. Egha uan dafarir puzim isa ghuzim garugha, ghuzir muziariba isa ofa gamir dakozimın mıkebabar itir bulmakaun kombar mın garir biziba bar dagh arıki. Egha arazir kamın a ofa gamir dakozim gamima, a Godın damazimın zue. Ezi Moses ghuzir ikiavıra itiba inigha, ofa gamir dakozimın mingarim ginge,

kar arazir kuraba gın amangamin arazim. Egha arazir kamın, an ofa gamir dakozim God bagha anemisevezi, a Godın bizimram oto.

16 Egha Moses bulmakaun navim ko muriaba avarazir oviba bar ada inigha, an ovizir pumuning ko, aningın ovim sara inigha, an beramın akuar aghuim inigha bar ofa gamir dakozimın da tuezi, avim bar dar isia ghua mighirizi, averenir kinimın oto.

17 Egha a bulmakaun kamın ikiavıra itir asızir naba, kar an iniba, tuziba, ko buariba, a bar da inigha, nguibar me itimın azenan ghua avim gaborogha bar da tue, Ikiavıra Itir God mikemezi moghın, Moses ami.

18 Egha Moses sipsipın apurir kamningın mam inigha izi. Kar ofan bar isia mighirim damuamin sipsip. Ezi Aron uan otariba ko me uan dafariba isa sipsipın dapanim gisın da ariki.

19 Ezi Moses sipsipın kam misuegha, an ghuziba inigha ofa gamir dakozimın 4plan miriabar da kavamangi.

20-21 Egha a sipsip aghoragharigha, an muriaba ko an suemning deraghavıra da rue. A gın sipsipın dapanim ko ovim ko an asızir otevir maba sara inigha, bar da isa ofa gamir dakozim gatigha bar ada tuezi, avim bar dar isia ghua mighirizi, averenir kinim oto. Ikiavıra Itir God a mikemezi moghıra, Moses ami. Sipsipın kam, kar bar isia mighirir ofa. Ikiavıra Itir God an mughuriam baregh, a gifuegh, egh navir aghuim an ikiam.

22 Ezi Moses sipsipın apurir igharazim inigha izi, sipsipın kam, ofan me gumazibar amuti me ofa gamir gumazibar otivamim. Ezi Aron uan

otariba ko uan dafariba isa sipsipin kamın dapanim gariki.

²³ Ezi Moses sipsip misuegha an ghuzir muziarim inigha, Aronın kuarir guvimın itir kuarir amırazim, ko an dafarir puzir amebar agharir guvimın itim, ko dagarir puzir amebar suer agharir guvimın itim, dagh aghui.

²⁴ Egha Moses Aronın otariba inigha iza, ghuzir muziariba isa, men kuarir guvibar amadaghan itir kuarir apebar amıraziba, ko men dafarir puzir amebar dafarir guvimın itiba ko dagarir puzir amebar suer guvimın itibagh aghui. Egha sipsipin ghuzir ikiavıra itiba bar ada inigha ghua, ofa gamir dakozimın 4plan mırıabar da kavamangi.

²⁵ Egha sipsipin oviba ini. Kar an navim ko muriam avarazir oviba, ko an puer mıngarımın itir ovir bar ekiam ini. Egha an an ovızir pumuning ko, aningın ovim sara inigha, sipsipin beramın akuar aghuim inigha, sipsipin buaragharir agharir guvimın itim ini.

²⁶ Egha Moses ghua, Godın damazımın itir yis puvatızir bret bar izıvazir akırar kam bagha ghua, bretın ruzir me yis sara tuazir puvatızir mam, ko plauan me olivin boreme sara veregha ingarizir bretın ruzir mam, ko olivin borer ekiam avarazir bisketin mam ini. Egha a bretın kaba isa sipsipin oviba ko buaghagharir agharir guvimın itim gısın ati.

²⁷ Egha gın dagher kaba isa Aron uan otariba ko men dafaribagh atızı, me ofan kamın suiragha a fegha a gamızı, a Ikiavıra Itir Godın damazımın ighuavamadi.

²⁸ Ezi Moses ua dagher kaba me da da inigha,

da isa ofa gamir dakozimın asızir ofan bar isia mighirizim gisın atızı, avim bizir kaba bar dar isizi, da bar mighirizi averenir kinim oto. Ofan kam, a gumazibar amuti me ofa gamir gumazibar otivamin ofa. Ezi Ikiavıra Itir God an mughuriam gifuegha navim an dera.

²⁹ Ezi datirighın Moses sipsipın kamın uan da-farimningın an amagapamın itir asızir tuzimın suiragha a fegha a gamizi, a Ikiavıra Itir Godın damazimın ighuavamadi. Ezi me gumazibar amuti me ofa gamir gumazibar otivamin ofan sipsipın apurimın akuar kam, kar Moses uabi damamin asızir tuzim. Moses Ikiavıra Itir God a mikemezi moghıra bizibagh ami.

³⁰ Egha Moses biziba misevir olivın borer muziarir maba inigha, ghuzir an ofa gamir dakozimın miriam gingezir maba sara ini. Egha ghuzim, ko borem isa, Aron ko an korotiaba sara, da kavamangi. Egha an otariba ko men korotiaba sara, da kavamangi. Egha arazir kamın Moses, Aron ko an otaribagh amizi, me ko men korotiaba Ikiavıra Itir Godın bizibara.

³¹ Ezi Moses ghua kamaghın Aron ko an otaribav gia ghaze, "Ia asızir tuzir kam inigh God bativamin Purirpenimın tiar akamın mangi, egh anevigh bretin akıramın itim sara dami. God ia mikemezi moghıra, Iarara dar ami. Akırar bret itir kam, me an aven bret isa gumazibagh ami me ofa gamir gumazibar otivasa ofa gami.

³² Egh ia damegh izivagh, asızir tuzir naba ko bretin naba ikivıra ikiti, ia avimın da tueghti da bar isi mighirigh.

³³ Egh ia 7plan aruebar God bativamin Purirpenimin tiar akamin azenan mangan marki. Ia kamaghira iki mangi, ian dughiar ofa gamir gumaziba misevir kam givagham. Guizbangira, arazir gumazim gamima an ofa gamir gumazibar otivamin dughiam, a 7plan arueba.

³⁴ Ikiavira Itir God uabi, Akar Gavgavim e mikemegha ghaze, Ia uan arazir kuraba gin amangisi, arazir kaba bar dar amu. Ezi datirighin ia dagh amigha gifa.

³⁵ Ia arueba ko dimagaribar God bativamin Purirpenimin tiar akamin iki mangi 7plan dughiabar tugh, egh ia Ikiavira Itir God mikemezi moghin bizibar amu. Egh ia dar amuan kogh, ia arimighiregham. Ikiavira Itir God kamaghin na mikeme.”

³⁶ Mosesin migirigiabar aven, Ikiavira Itir God bizir kabar Aron ko an otaribav keme. Ezi me kamaghira dagh ami.

9

Aron ofan mabagh ami

¹ Moses Aron uan otariba ko, me isa ofa gamir ingangarim bagha me atigha gifa. Ezi dughiar namba 8 otozima, Moses dikavigha Aron ko an otariba ko Israelian gumazir dapanibar diazi, me iza uari akufa.

² Me uari akuvagha itima, a kamaghin Aron migei, “Bulmakaun nguzir igiar apuritam, arazir kuraba gin amadir ofa damusi a inigh. Egh sipsipin apurir aghuir duaba an mikarzimmin putatizitam, ofan bar isia mighirim damusi a inigh

izi. Egh ni Ikiavira Itir Godin damazimin aningın ofa damu.

³ Egh ni kamaghın Israelian gumazamizibav kemegh, ‘Ia arazir kuraba gın amadir ofa damusi memen apuritam inigh. Egh ofan bar isi mighiramibar amusi, bulmakaun azenir vamira ititam ko sipsipın apurir azenir vamira ititam inigh, na bagh ofa damu. Ia asizir aghuibara inigh, duatam men mikarzibar ikian marki.

⁴ Egh uaghan ia ofan God ko navir vamira iki-amim damusi, bulmakaun tam ko sipsipın apuritam inigh. Ia, asizir kamning ko wit tuer ofan ia olivin borem sara verezim, ia aning inigh Ikiavira Itir Godin ofa damu. Dughiar kamra, Ikiavira Itir God ian damazimin otogham, kamaghın amizi, ia ofan kabar amu.’”

⁵ Ezi Aron ko gumazir kaba, me ghua bizir Moses me mikemeziba inigha, God bativamin Purirpenimın boroghın ize. Ezi Israelian gumazamiziba bar, Ikiavira Itir Godin ziam fasa iza an damazimin uari akuvagha tuivighav iti.

⁶ Ezi Moses kamaghın me migei, “Ikiavira Itir God ghaze, ia ofan kabar amuti, Ikiavira Itir Godin angazangarir bar gavgavim ia bativam.”

⁷ Egha Moses kamaghın Aron migia ghaze, “Ni ofa gamir dakozimın boroghın mangi, egh ofan arazir kuraba gın amangamim ko nın ofan bar isi mighirighamim sara damu. Ni ua bagh kamaghın damuti God nın arazir kuraba gın amangiva, gumazamizibar arazir kuraba sara gın amangam. Egh gın, Ikiavira Itir God mikemezi moghın, gumazamiziba isa izir ofaba, ni me bagh ofa damuti

God men arazir kuraba gın amangam.”

⁸ Ezi Aron ofa gamir dakozimın boroghın ghugha, bulmakaun apurir igiar kam misuegha, uabi uan arazir kuraba gın amangasa ofa gami.

⁹ Ezi Aronın otariba a bagha asızir ghuziba inigha iza a ganıngizi, a uan dafarir puzim isa ghuzim garugha, ofa gamir dakozimın mıkebabar itir bulmakaun kombar mın garir bizibagh arigha, ghuzir naba an ofa gamir dakozimın mingarim ginge.

¹⁰ Egha gın Aron, arazir kuraba gın amadir ofan kamın asızir oviba bar ada inigha, ovızimning ko beramın akuar aghuim ini. Egha a bar da ofa gamir dakozimın da tuezı avim bar dar isia zuima da bar mıghırizi, averenir kınim oto. Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, Aron ami.

¹¹ Egha an asızir tuziba ko iniba inigha, nguibar me itimın azenan ghua da tuezı, avim bar dar isizi da gifa.

¹² Egha gın Aron ghua, ofan bar isia mıghırizim damuasa sipsipın apurir kam misoke. Ezi an otariba asızir ghuzir kaba inigha iza a ganıngizi, an ofa gamir dakozimın 4plan mıriabar da kavamangi.

¹³ Ezi otariba asızir dapanim ko asızir otevir maba sara vaghvagha da inigha iza a ganıngi. Ezi a bar ofa gamir dakozimın da tuezı avim bar dar isia mıghırizi, averenir kınim oto.

¹⁴ Ezi an asızir kamın muriaba ko an suemning sara ruegha, bar ada isa ofan bar isia mıghırizir kamın mabagh isin da ariki, ezi avim bar dar isi da mıghırizi, averenir kınim oto.

¹⁵ Egha Aron gın gumazamizibar ofaba inigha, Ikiavıra Itir God bagha ofa gami. A gumazamizibar ofabar amu men arazir kuraba gın amangamimın meme inigha, a misuegha an ofa gami. Mati a faragha ua bagha uan arazir kuraba gın amangamin asızimın ofa gamizi mokin.

¹⁶⁻¹⁷ Egha an asızir gumazamiziba ofan bar isia mighirizim bagha inigha izezir kamningın mamın ofa gami. An amir ofan kam, arazir me zurara mizarazibar ofa damuamibar gın zui. Egha a plaua inigha witin ofa damuasa a tue. A uan da-farir zivirizimın plauan mabar suigha, ofa gamir dakozimın da tuezı avim bar dar isia zuima da bar mighirizi, averenir kinim oto.

¹⁸ Egha gın, Aron bulmakau ko sipsipın apurir gumazamiziba God ko navir vamıran ikiamın ofa bagha inigha izezimning misoke. Ezi an otariba asızir kamningın ghuziba inigha a ganıngizi, an ofa gamir dakozimın 4plan mırıabar da kavamangi.

¹⁹ Egha Aron bulmakau ko sipsipın apurimın oviba bar ada ini, kar an puer mingarim boroghıra itir ovir bar ekiam, ko navim ko muriaba avarazir oviba, ko ovızir pumuning, aningın ovim ko beramın akuar aghuim, a bar da ini.

²⁰ Egha me ovir kaba isa asızimningın am-agapamning gatigha, bar da inigha ofa gamir dakozimın ghu. Asızir oviba bar, Aron ofa gamir dakozimın da tuezı avim bar dar isia zuima da bar mighirizi, averenir kinim oto.

²¹ Egha a uan dafarimın bulmakau ko sipsipın amagapamning ko agharir guvimın amadaghan itir buaragharimningın suiragha da fegha dagh amizi, da Ikiavira Itir Godın damazimın ighuavamadi. A Moses mikemezi moghın ami.

²² Aron ofan kaba bar dagh amigha gıvagha, uan agharimning ghufegha, gumazamizibav gia ghaze, God deraghvira ia damu. Egha ofa gamir dakozim ategha izaghiri.

²³ Egha Moses ko Aron, God bativamin Purirpenimın aven ghu. Egha aning azenan izir dughiamın, aning ghaze, God deraghvira bar gumazamizibar amuam. Ezi Ikiavira Itir Godın angazangarir bar ekiam, azenim girizi gumazamiziba bar an gani.

²⁴ Ezi zuamira Ikiavira Itir God avim amadazi, an ofa gamir dakozimın izaghiri. Egha avim ofan bar isia mighirim ko asızir oviba sara bar adar isi. Ezi gumazamiziba bar bizir kamın ganigha nguazim giregha, guaba nguazim misuegha, pamtemın dia Ikiavira Itir Godın ziam fe.

10

Nadap ko Abihu arazir kurabagh ami

¹ Ezi dughiar kamın Aronın otaribar mamning Nadap ko Abihu, aning pauran mughuriar aghuim zuim tuasa uan itariba ini. Egha aning avir mikiam ko pauran mughuriar aghuim zuim isa itarim gatıgha, avir kam inigha ofan mın Ikiavira Itir God bagha ghu. Me fo, Ikiavira Itir God kamaghın garir avim inigh izasa mikemezir

puvatı. Kamaghın amızı, bizir kam a Ikiavıra Itir Godın bizim puvatı, ezi an an aghua.

² Egha Ikiavıra Itir God, zuamıram avim amadazi, a iza Ikiavıra Itir Godın damazımın bar aningın isizi, aning areme.

³ Ezi Moses kamaghın Aron mıgei, “Ikiavıra Itir God, fomıra kamaghın ikiangsiğa ia mikeme, ‘Gumazir nan boroghın iza nan ingangarım gamıba, me bar nan apengan iki deragh na damuva kamaghın fogh suam, ki guizbangıra Ikiavıra Itir Godın bar zuezim. Eghtı ki uan gavgavım ko angazangarım gumazamizıbar akagham. Eghtı me nan zıam fam.’” Ezi Aron akar kam baregha mikıman ibura.

⁴ Ezi Moses dikavıgha, Aronın ghurir afeziar dozım Usiel, an otarımning, Misael ko Elsafan, aningın diazi, aning ize. Ezi Moses kamaghın aning mıgei, “Gua roghıra kagh izıva, uan avebamningın kuamning inıgh, egh Ikiavıra Itir Godın Purirpenim ategh, saghon mangı danganir e itimın azenan mangı.”

⁵ Ezi aning Moses mikemezi moghın ghua, gumazir kuamning inıgha danganir me itimın azenan ghu. Aning gumazir ovengezir kuamningın korotiaba suezir pu. Puvatı, Misael ko Elsafan, aningın korotiabar suıgha aning amikirıgha azenan zui.

⁶ Ezi Moses datırıghın, Aron ko an otarir ıgharazir pumuning, Eleasar ko Itamar, akaba me ganıdi. A kamaghın me mıgei, “Ia apangkuvir arazımın gın mangı gumazir aremezir kamning

damuan marki. Ia dughiaba zurara uan dapanir ariziba batoghvira iki. Ia da ateghti da pura ikian marki. Ia uan apangkuvimîn ababanim bagh, korotiaba abighan marki. Ia apangkuvir arazimîn gîn mangîti, Ikiavira Itir God ia misueghti, ia arimighiregham. Eghti e Israelian gumazamiziba, Ikiavira Itir God bar puviram en ataram. Eghti Israelian igharaz darasi, kar ian marazira, merara Ikiavira Itir God amadazir avimîn aremezir gumazimning bagh aziam.

⁷ Eghti ia God bativamin Purirpenimîn tiar akam ataghîraghan marki, ia tong ikegh. Ia fo, kî Ikiavira Itir Godîn bizimra ikiasa olivîn borem ia gaghuizi, ia Ikiavira Itir Godîn adarazira. Kamaghîn amizi, ia Ikiavira Itir Godîn Purirpenimîn azenan mangegh, ia arîghiregham.” Ezi me Mosesîn akam baregha, a mikemezi moghîn ami.

Arazir ofa gamir gumaziba damuamiba

⁸ Ikiavira Itir God kamaghîn Aron miği,

⁹ “Ni uan otariba ko, ia wainîn dipar onganiba amegh, nan damazimîn, na bativamin Purirpenimîn aven mangan marki. Bar markiam. Ia aven mangîva, ia arimighiregham. Ia ko ian ovavir borir gîn otivamiba, arazir kamîn gîntîgh mamaghîra iki.

¹⁰ Ia deraghvira biziba tuisîgh, bizir manam a nan bizim, ezi bizir manam, a gumazamizir kînibar bizim. Ezi dar tongîn bizir manaba nan damazimîn zuezi, manaba mîze.

¹¹ Egh ia, arazir Ikiavira Itir God ifongeziba, a Moses mikemezi a da isa Israelia ganîngizir kaba, ia bar dar Israelian gumazamizibar sure damu.”

¹² Ezi Moses kamaghın Aron uan otarir ikiavıra itir pumuning Eleasar ko Itamar migei, “İa İkiavıra İtir God bagh wit tuamin ofan nar ikiavıra itiba inigh. Plauan kam, ia a isi yis puvatızir Bretin ingarigh. Ofan kam, a bar Godın bizimra, a ia ganıngi. Kamaghın amizi, ia ofa gamir dakozimın boroghın Bretin kam ami.

¹³ İkiavıra İtir God bizir kamın na mikemegha gıfa. Kamaghın amizi, wit tuer ofan nar kaba bar, da ia ko ian otaribar biziba. İa gumazamizir İkiavıra İtir God bagha wit tuer ofa gamiba, dar tongın plauan kaba ini. Egh ia İkiavıra İtir Godın Purirpenim avınizir divazimın aven Bretin kam ami.

¹⁴⁻¹⁵ Eghti İraelian gumazamiziba, God ko navir vamıra ikiamın ofa damusi, asızimın amagapamın itir tuzim ko buaragharim ko oviba sara inigh izi. Eghti ia ofa gamir gumaziba, ia amagapamın itir tuzimın suiragh da fegh dar amuti da İkiavıra İtir Godın damazimın ighuavamang. Egh ia gın ofa gamir dakozimın oviba tuegh. Egh ofan kamın asızir tuzibar tongın, ia amagapam ko buaragharim inigh. Eghti ia ko ian adarazir, guiv-iba ko otariba uaghara, asızir tuzir kamning isi danganir Godın damazimın zuezir tamın mangi, aning ami. İkiavıra İtir God ofan kabar asızir otevir kamning isa, ia ko ian boribagh anıngi. Egh zurazurara asızir otevir kamning, aning ia ko ian ovavir boribar asızir akuamning. İkiavıra İtir God kamaghın mikemegha gıfa.”

¹⁶ Egha gın Moses ghua arazir kuraba gın

amadir ofa damuamin meme bagha azaragha ghaze, “Ofa gamir gumaziba manmaghin memen ofa damu arazir kuraba gin amangamim gami?” Ezi me a migei, “E avimin a tuazi a isigha gifa.” Ezi Moses akar kam baregha, Aronin otarir pumuning Eleasar ko Itamarin atari.

Egha a ghaze,

¹⁷ “Manmagh amizi ia Ikiavira Itir Godin Purirpenim avinizir divazimin aven, arazir kuraba gin amadir ofan kamın asizir tuzim aman aghua? Kar ofan Ikiavira Itir God ua baghavira misevezim, egha a ia ganingi, ia gumazamizibar osimtiziba akiriva, men arazir kuraba gin amangisi anemam.

¹⁸ Ia ofan kamın ghuzim inigha purirpenimin Anogoroghezir Danganimin aven ghuzir puvati. Egha manmagh amizi, ki ia mikemezi moghin ia Purirpenimin aven asizir tuzir kam amezir puvati?”

¹⁹ Ezi Aron kamaghin Moses migei, “Ni oragh. Datirighira, gumazamiziba uan arazir kuraba gin amadir ofa ko ofan bar isia mighirim isa Ikiavira Itir God ganidi. Ezi kirara, datirighin bizir kurar kaba na bativigha gifa. Nan gumazir pumuning areme. Kamaghin amizi, ki datirighira arazir kuraba gin amadir ofan asizir tuzim amam, eghti Ikiavira Itir God ti bizir kam gakuegham, o? Ki ghaze, ti puvatigham.”

²⁰ Ezi Moses kamaghin oregha ghaze, Aronin akam a dera. Ezi an navim an amira.

**Bizir Godin damazimin
zueziba ko mizeziba**

11*(Sapta 11--15)*

*Asizir Israelia damamiba ko
asizir anogrogheziba
(Godin Araziba 14:3-21)*

¹⁻² Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses ko Aron mikeme, “Ia, nguazir kamın itir asizibar tongın, asizir kabara, ia dar ami.

³ Asizir kabanang: Dar soroghafariba puzir pumuning ikia, aning uaning tuiragha iti, egha da bulmakaubar mın graziba api, ia dar ami.

⁴⁻⁶ Egh ia kamelba ko ivarareba ko ighiaba, ia dar aman marki. Da bulmakaubar mın graziba apir asiziba, egha dar soroghafariba puzir pumuning ikia, uaning tuiragha itir puvati. Kamaghin amizi, ia kamaghin fogh suam, da nan damazimın zuezir puvati. Ki dar aman ian anogoroke.

⁷ Egh ia dabar aman marki. Dar soroghafariba puzir pumuning iti, egha uaning tuiragha ikia, bulmakaubar mın graziba apir puvati. Kamaghin amizi ia fogh, daba da nan damazimın mize.

⁸ Kamaghin amizi, ia asizir kabar aman marki. Egh ia dar ganti da arighiriti, ia dar kuabar suighan marki. Bar markiam. Da nan damazimın zuezir puvati.

⁹ “Egh ongarimın osiriba ko dipamın osiribar tongın, osiriba naziaba ko sighiaba uaghara ikiti ia dar ami.

¹⁰ Ezi osiriba ko bizir muziarir ongarim ko tintinibar dipabar itiba, da naziaba ko sighiaba uaghara puvatighti, ia fogh, da bizir bar kuraba.

¹¹ Kamaghin amizi, ia dar aman kogh, egh dar kuabar suighan marki. Ki bar anogoroke. Da bizir bar kuraba.

¹² Ia uam oragh, angamira itir bizir dipabar ititam, a naziaba ko sighiaba puvatighi, ia anere-man marki. Ia bizir kabar aghuagh da atakigh.

¹³⁻¹⁹ “Egh ia kuarazibar tongin kuarazir kamagh garibar aman marki. Ia kamaghin mikim suam, da bizir bar kurar ki aghuaziba. Kuarazir kaba, taragiaba, mighiaba, isaba, kotkotba, poneba, ongarimin kuaraziba, beniba, dipamin mughamiziba, aghunabar ekiaba ko, kina aghunababa. Ia kuarazir kabar aman marki.

²⁰ “Ezi apizir suemning ko dafarimning ko aviziba itiba, da bizir kuraba, ki dar anogoroke.

²¹ Eghti apizibar tongin apizir soroghafariba ikia arua uari akuriba, ia dar ami.

²² Kamaghin amizi, odezir ekiaba ko doziba, ia bar dar ami.

²³ Ezi apizir sueba ko dafariba ko aviziba itiba, ia kamaghin fogh suam, da bizir bar kuraba. Ki dar anogoroke.

²⁴⁻²⁵ “Asizir maba uaghan, ia damuti, ia nan damazimin mizegham. Eghti gumazitam asizir kabar kuabar suiragh, o aneter danganitam mangam, gumazir kam nan damazimin mizegham. Gumazir asizir kam in suiraghamim, a uan korotiaba ruegh, egh a nan damazimin mizegh iki mangi guaratizimin tugham.

²⁶ “Asiziba, dar soroghafariba puzir pumuning ikiava, uaning tuirazir puvatigha, bulmakaun min graziba apir puvati, ia kamaghin fogh suam, asizir kaba, da bizir aghuiba puvati.

²⁷ Ezi asizir soroghafarir puziba puvatiziba, da bar, asizir aghuiba puvati. Egh ia asizir katamin kuamin suiraghiva, ia nan damazimin mizegham. Egh ia kamaghira iki mangi guaratizimin tugham.

²⁸ Eghti gumazitam asizir kuar kam inigh danganir igharazimin mangigham, a uan korotiaba ruegh, nan damazimin mizeghvira iki mangiti aruem magirigham. Asizir kaba ia gamima ia mize.

²⁹⁻³⁰ “Asizir kaba uaghan markiam, ki da ian anogoroke. Kar iriaba, ko kuarziba ko iper guar aviriba.

³¹ Ki asizir kaba ian anogoroke. Eghti ia dar kuabar suighiva, nan damazimin mizeghvira iki mangiti aruem magirigham.

³² Eghti asizir katam aremegh, bizitam gisin irigham, bizir kam uaghan nan damazimin mizegham. An kuam iri, bizir me temebar ingarizir tam o initam o bulmakaun inimin ingarizir initam o mitaritam, o ingangarir manam itir bizitam, a bizir katam gisin irigham, a nan damazimin bar mizegham. Eghti ia a isi dipamin a rueghti, bizir kam nan damazimin mizeghvira iki mangiti aruem magirigham.

³³ Eghti asizir mizezir kamin mikarzim nguazir minem girighti, bizir miner kamin itiba bar mizegham. Kamaghin, ia miner kam abikigh.

³⁴ Eghti daghetaba roghira ikiti, miner kamin dipam dagher kabagh ireghti, dagher kaba nan damazimin uaghan mizegham. Ezi dipar miner kamin itim, a ikuvigha mizegha gifa.

³⁵ Eghti asizir kam bizitam girigham, bizir kam nan damazimin a mizegham. Eghti miner kam,

o bretba tuer danganir me nguazimın ingarizir kam, ia uaghan anebikigh.

³⁶ Egh asızir kam mozir dipar pura nguazimın otivim girigham, o tengin dipam girigham, eghti dipam nan damazimın mizeghan kogham. Puvati. Ezi bizir manam asızir kamın mikarzimın poro, a mizegha ikufi.

³⁷ Eghti asızir katam aremegh an kuam dagher anabar oparibagh isin iri, a deragham. Dagher anabar kam, a mizezir puvati, a zueghavira iti.

³⁸ Ezi dagher anabar kam dipamın aven itima, asızir kamın kuam a giri, dagher anabar kaba nan damazimın mize.

³⁹ “Ia asızir ki damasa ia mikemezibagh nighnigh. Egh asızir kabar tam puram aremeghti, gumazitam o amizitam an suiragham, gumazir kam o amizir kam, nan damazimın mizegham. Egh a kamaghıra iki mangiti aruem magirigham.

⁴⁰ Eghti gumazitam asızir kamın tuzitam ame, o asızir kamın kuam ateri, a uan korotiaba ruegh. Egh a mizeghvira iki mangiti aruem magirigham.

⁴¹ “Eghti ia asızir muziariba ko apizir nguazimın aruibar aman marki. Ia kamaghın nighnigh, da bizir bar kuraba.

⁴² Egh asızir uan navibar nguazim davariba, ko soroghafaribar aruir asıziba, ko asızir suer avıravırıba itıba, da bizir aghuıba puvati. Eghti ia dar aman marki. Ki dar ian anogoroke.

⁴³ Ia asızir kabar tam aman marki. Ki bar dar aghua. Egh ia tam amegh, ia nan damazimın mizegham. Eghti ki dar aghuazi moghin, ki bar ian aghuagham.

⁴⁴ Ki Ikiavira Itir God, ian God, egha ki bar zue. Eghti ia uari isi na danigh, nan gumazamizibar ikivira iki, egh arazir kuraba ategh, arazir aghuibar gin mangi nan min zueghvira iki. Ia ki aghuazir asizir mizirizibar amiva, nan damazimin mizeghan marki.

⁴⁵ Ki Ikiavira Itir God. Ki ian Godin ikiasa Isipin kantrin aven ia inigha azenan ize. Ki uabi bar zuezi nan araziba bar dera. Kamaghin amizi, ia zuegh iki nan arazir aghuibar gin mangi.

⁴⁶ “Ezi Akar Gavgavir ia datirighin inizir kam, an asiziba ko, kuaraziba ko, bizir ongarimin aven itiba ko, apizir nguazimin davaribav gei.

⁴⁷ Kamaghin amizi, ia deraghvira biziba tuisigh, bizir manam a zue, ezi bizir manam a nan damazimin zuezir puvati. Egh ia angamira itir bizir ia damamiba ko ia daman koghamiba, ia deraghvira dagh fogh.”

12

Amizim borim bategha gin uabi zuer arazim

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,

² “Ni kamaghin Israelian gumazamizibav mikemegh: Amizitam navim asegh, otarim bategham, a nan damazimin mizeghvira iki mangi 7plan aruebar tugham, mati a uan iakinibav sozir dughiam.

³ Eghti 7plan arueba givaghti, namba 8in aruem otoghti, me otarir kamın mikarzir mogomemin inim atugham.

⁴ Amizim borim bategha ghuzir avırım makuri. Kamaghın amizi, a nan damazimın mizegh, 33plan aruebar ikeghıva gın ua zuegham. Dughiar a mizeghvıra ikiamimın, a bizir ki ua baghavıra misevezir tamın suıghan kogham. Egh a nan Purirpenim avınizir divazimın aven mangan kogh, mangı a ua zueghamin dughiamın tugham.

⁵ “Amizim borir guivim bategh, a 14plan aruebar mizeghvıra ikiam, mati a uan iakinıbav sozir dughiam. A uan ghuzir avırım makuni, kamaghın amizi a nan damazimın mizegh, ua 66plan aruebar ikeghıva, gın ua zuegham.

⁶ “Egh amebam ua zueghıva, a uan otarir iririvim o guvir iririvim gınıghnıgh, ofan bar isia mıghırım bagh, sipsipın igiar azenir vamıra itim inıgh, egh uaghan ofan arazir kuraba gın amangamim bagh, kuarazir bunbam inıgh. An ofan kamning isi ofa gamir gumazim bagh God bativamin Purirpenimın tiar akamın mangı.

⁷ Eghtı ofa gamir gumazim amizir kamın kuarazim ko sipsip inıgh na bagh ofa damuti, amizim ua zuegham. Eghtı ghuzir kam amizim damuti a ua mizeghan kogham. A datırıghın nan damazimın zuegha gıfa. Amizim otarim o guivim bategh, an arazir kamra damu.

⁸ “Amizitam sipsip givezamin dagıaba otevegh, a kuarazir bunbar igiar pumuning o osırvar igiar pumuning inıgh izi. Eghtı ofa gamir gumazim kuarazir tamın, ofan bar isia mıghırım damu, egh kuarazir ıgharazimın, an arazir kuraba gın amadir ofa damu. Eghtı ofa gamir gumazim

kuarazir kamningin ofa damighti, amizim ua nan damazimin zuegham.”

13

Gumamazibiba duaba isiva arazir kabar amu

¹ Ikiavira Itir God, kamaghin Moses ko Aron migei,

² “Gumazitam o amizitam, duatam o okatam o mikarzir ghuarir ghurghuritam, an mikarzimın otogham, egh bizir kamın ganganim mati lepan arimariam o arimariar ekiar igharaziba otivasava ami, eghti me a inigh ofa gamir gumazim Aron bagh mangi, o an otarir uaghan ofa gamiba, men tav bagh mangi.

³ Eghti ofa gamir gumazim deraghvira duar kamın ganigh fogh suam, an duar kurimın aven itir ariziba ghurghurigha gifa, ezi duam bar an mikarzimın aven ghu, kar lepan arimariamra o arimariar ekiar igharazim. Eghti ofa gamir gumazim an ganigh givagh, kamaghin mikimam, ‘Gumazir kam, a Godın damazimın zuezir puvati.’

⁴ Eghti duam ghurghurighti, ofa gamir gumazim duamın ganti, a mikarzimın inimın aven mangıghan kogh, egh arızir ghurghuriba puvatighti, ofa gamir gumazim, gumazir kam mikim suam, a uabira dipenitamın iki mangi 7plan aruebar tugh.

⁵ Eghti namba 7in aruemin, ofa gamir gumazim, ua gumazir kamın duamın gan a tuisigh, eghti duamın ganganim kamaghira iki ekeveghan koghti, a ua gumazim ateghti a 7plan aruebar uabira ua ikegh.

⁶ Eghti 7plan aruer kaba givaghti, ofa gamir gumazim uam an ganti, duar kam misigh, egh ekeveghan koghti, a fogh suam, gumazir kam pura duar kinim iti. Egh ofa gamir gumazim a mikim suam, 'Ni Godin damazimin zue. Ni uan korotiaba ruegh, zueghiva mangi.'

⁷ Eghti bizir kamın gin, duam ua isiti, gumazim ua mangi ofa gamir gumazim batogh uabi an akagh.

⁸ Eghti ofa gamir gumazim deraghvira gumazir kamın duamın ganti, duar kam ekeveghti, a fogh suam, gumazir kam lepan arimariar kurar ekiam iti. Eghti ofa gamir gumazim kamaghın a mikim suam, 'Ni Godin damazimin zuezir puvati.'

⁹ "Eghti gumazitam duar gavgavim ikiti, me an aku ofa gamir gumazim bagh mangi.

¹⁰ Eghti ofa gamir gumazim deragh gumazimin duamin ganigh. Eghti duar kam ghurghurigh, arizibar amuti da ghurghurigh aven emigh mizazim a gasam,

¹¹ gumazir kam lepan arimariam an iti.* Eghti ofa gamir gumazim kamaghın gumazim mikim suam, 'Ni Godin damazimin zuezir puvati.' Ofa gamir gumazim fogha gifa, gumazir kam a mizezir puvati, kamaghın amizi, a pura gumazim ateghti, a uabira uan dipenimin ikian kogham.

¹²⁻¹³ Eghti arimariar kam bar ekevegh mangi gumazir kamın mikarzim bar anevaraghti, ofa gamir gumazim ua gumazimin mikarzim bar deraghviram an ganiva a tuisigham. Egh a gu-

* **13:11:** Hibruia arimariar kam ziar aviribar a dibori, "lepan arimariam." Arimariar kam lepan arimariar e datirighın garimin mirara garir puvati.

mazimîn ganti, arimariar kam bar an mikarzim inighti, an mikarzim bar ghurghurighti a fogham, arimariar kam givasava ami, eghti a kamaghin gumazim mikimam, 'Ni Godin damazimîn zue.' Ezi kamaghin, gumazir kam a zuegha gifa.

¹⁴ Eghti gin, duaba bigh tuzir aven itiba azenan otivighti, gumazir kam zueghan kogham.

¹⁵ Eghti ofa gamir gumazim uam an duabar ganti, da bighti, a gumazir kam mikim suam, 'Ni Godin damazimîn zuezir puvati.' Gumazim duaba ikia egha da bighizi dar tuziba duar toribar otivti, kamaghin a nan damazimîn zuezir puvati. Kamagh garir duam, a bar arimariar kuram.

¹⁶ Egh gin duam misighti, nir ghurghurim otoghti, gumazir kam ua ofa gamir gumazim bagh mangi.

¹⁷ Eghti ofa gamir gumazim deragh gumazir kamîn duamîn ganti, an duam misingighti an inim ghurghurigham, kamaghin gumazir kam nan damazimîn zuegham. Eghti ofa gamir gumazim kamaghin a mikim, 'Ni Godin damazimîn zuegha gifa.'

¹⁸ "Eghti gumazitam okam an mikarzimîn iki, egh misighti,

¹⁹ egh gin okam ikezir danganimîn, an mikarzim figh ghurghurigham, o an mikarzim aghevegh ghurghurighti, kamaghin gumazir kam ofa gamir gumazim bagh mangi uabi isi an akagh.

²⁰ Eghti ofa gamir gumazim, gumazir kamîn okar duamîn danganim deragh an ganigh. Duam tong an inivafizimîn aven mangighi, an inimîn ariziba ghurghurigham, eghti ofa gamir gumazim kamaghin gumazim mikim suam, 'Ni Godin

damazimın zuezir puvati.’ Lepar arımarıar kam okar mısingızır kamın danganımın otozım, a bizır bar kuram.

²¹ Egh ofa gamır gumazım an gantı, arızıba ghurghurıghan koghtı, duam tong an inıvafızımın aven mangıghan kogh, egh a tong deragh deraghtı, ofa gamır gumazım anetıghtı a uabıra ikı mangı 7plan aruebar tugh.

²² Eghtı 7plan aruer kabar gın duar kam ikıvıra ikı ekeveghtı, ofa gamır gumazım fogh suam, an arımarıar bar kuram, egh kamaghın gumazım mıkim suam, ‘Nı Godın damazımın zuezir puvati.’

²³ Eghtı duar mıkarzımın itımın ganganım kamaghıra ikıa, egha ekevir puvati, kar okar kamın duar kurım. Kamaghın, ofa gamır gumazım kamaghın gumazım mıkim suam, ‘Nı Godın damazımın zue.’

²⁴ “Eghtı avım gumazıtamın inıvafızımın isıghtı, an duam ghurghurıgham, o a ghurghurıgh aghevegham,

²⁵ eghtı ofa gamır gumazım duar kam deragh an ganıgh. A gantı, duar kurır kamın arızıba ghurghurıghtı, duam guızbangıra mıkarzımın aven mangıtı, ofa gamır gumazım fogham, duar kam, a lepar arımarıar bar kuram. Egh a gumazım mıkim suam, ‘Nı Godın damazımın zuezir puvati.’

²⁶ Ofa gamır gumazım an gantı, arızır duamın danganımın otıvıba ghurghurıghan koghtı, duam an inıvafızımın aven mangan kogh, egh mısing damutı, kamaghın ofa gamır gumazım aneteghtı a uabıra ikı mangı 7plan dughıabar tugh.

²⁷ Ofa gamır gumazım namba 7ın dughıamın de-

raghvira uam an duamin ganti, duar kam ikivira iki ekeveghti, a fogh suam, kar arimariar bar kuram. Eghti ofa gamir gumazim kamaghin a mikim suam, 'Ni Godin damazimin mize.'

²⁸ Eghti duar kam pura danganir kamin kamaghira iki, ekivan koghti, kar pura avim isizir duar kurimin danganim. Kamaghin, ofa gamir gumazim mikim suam, 'Ni Godin damazimin zue.'

²⁹ "Eghti gumazitam o amizitam, duar muziariba an dapanim o an aghozim batoghti,

³⁰ ofa gamir gumazim duar muziarir kaba deragh dar ganti, duar muziariba inivafizim okor bar aven mangiti, arizir aviriba duar muziarir kabar danganibar puvatigh, egh ariziba aghevegh ian-gurighi, ofa gamir gumazim fogham, duar kaba da arimariar bar kuram. Egh an a mikim suam, 'Ni Godin damazimin zuezir puvati.' Kar dapaniba ko aghozibar otivir zighzizir arimariam.

³¹ Ofa gamir gumazim deravira an duar muziaribar ganti, duar muziariba inivafizim okor bar aven mangan koghti, arizir pizir aghuiba duam itir danganimin deragha otivighan koghti, a gumazim o amizim ateghti a uabira iki mangi 7plan aruebar tugh.

³² Egh namba 7in aruemin, ofa gamir gumazim ua deraghvira gumazim o amizir kamin mikarzir inimin ganighi, zighzizir arimariar kam kamaghira ikiva ekivan koghti, zighzizir arimariar kam an mikarzir inim okoregha aven ghuzir puvati, eghti danganir kamin ariziba aghevegh ian-gurighan koghti,

³³ kamaghin gumazim o amizim uan dapanir ariziba o kuar arizibagh isegh, egh a duar

muziariba itir danganim gisan marki. Eghti ofa gamir gumazim, anetighti a uabira iki mangi 7plan dughiabar tugh.

³⁴ Dughiar namba 7in, ofa gamir gumazim, deraghvira gumazim o amizir kamın duar muziaribar ganigh, da kamaghira iti, o da ekefe. Egh ofa gamir gumazim kamaghın fogh suam, duar muziariba mikarzir inim okoregha aven ghuezir puvati, a kamaghın gumazim o amizimın mikim suam, ‘Ni Godin damazimın zue.’ Eghti gumazim o amizir kam uan korotiaba ruegh, egh a zuegham.

³⁵ Gumazim o amizim zueghamin dughiamın gin duar muziariba otivigh ekivti,

³⁶ ofa gamir gumazim ua deraghvira gumazim o amizir kamın inivafizimın gan. An duaba ekeveghti, ofa gamir gumazim fogh suam, gumazim o amizir kam a zuezir puvati. A ua arızir aghevir ianguriba bagh ruian kogham.

³⁷ Eghti ofa gamir gumazimın damazimın, duar muziarir kaba kamaghira iki, egh ekivan koghti, arızir pızir aghuiba duar muziariba itir danganibar otivighti, ofa gamir gumazim fogh suam, zighzizir arımariar kam misıngasava ami. Egh a gumazim o amizim mikim suam, ‘Ni Godin damazimın zuegha gıfa.’

³⁸ “Egh gumazitam o amizitam, ghuarir ghurghurir dafoziba an mikarzir inimın otoghti,

³⁹ ofa gamir gumazim deragh mikarzir nir ghurghurir kabar gan, da ghurghurigh taghtaghan koghti a fogh suam, da ghuarir kıniba mikarzimın otifi. Kamaghın, gumazir kam nan

damazimîn zue.

⁴⁰ “Eghti gumazimîn dapanir ariziba asighiregh, onarim mîsegh, a Godîn damazimîn mîzezir puvati. A zue.

⁴¹ Egh an mînedevimîn itir ariziba asighiregh, onarim mîsegh, a Godîn damazimîn zuegham.

⁴² Eghti ghuarim an dapanir ginkevîmîn itir onarim o mînedevimîn itir onarimîn otoghti, duabar ganganim aghevegh ghurghurighi, ofa gamir gumazim fogh suam, ghuarir kam a lepan arîmariar bar kuram.

⁴³ Egh ofa gamir gumazir kam deragh ghuarir kamîn ganighi, ghuarir kamîn duamîn ganganim aghevegh ghurghurigh, mati gumazim lepan duar arîmariam an mîkarzimîn inimîn iti,

⁴⁴ a kamaghîn fogh suam, gumazir ghuarir an dapanimîn itir kam, a lepan arîmariar bar kuram. Kamaghîn, ofa gamir gumazim kamaghîn a mîkim suam, ‘Ni Godîn damazimîn zuezir puvati.’

⁴⁵ “Eghti gumazitam duar kurar kamagh garitam iki, a korotiar bîbîzibar aghuigh, uan dapanir arizim batoghan kogh, egh dafarimîn uan akam avaragh, egh pamten kamaghîn dîm mîkim, ‘Ki zuezir puvati. Ki zuezir puvati.’

⁴⁶ Gumazir arîmariar kamagh garim ikivîra ikivîra, nan damazimîn zueghan kogham. A uan namakaba ategh danganir me itimîn azenan uabîra ikiam.”

Moses Osirizir Araziba, bizir korotiabagh amima da mîzezibav gei

⁴⁷⁻⁴⁸ Ikiavîra Itir God kamaghîn Moses ko Aron migei, “Dughiar mabar, bizir inibagh amima da ikuvîba, kar lepan arîmariamîn mîn inir kabar

aven itiba. Da, korotiaba ko, nir avızir me sipsipın arızibar ingariziba ko, nir tretin aghuibar ingariziba ko, bulmakaun iniba ko, korotiar me asızibar inimin ingariziba, da dar otifi.

⁴⁹ Egh nir kam, arımarıar kurar kam an aven ikiti, garim o aghevım an otoghti, me nir kam inigh mangi ofa gamir gumazımın akagh.

⁵⁰ Eghti ofa gamir gumazım a inigh deragh an ganigh, egh arımarıar kurar kam itir bizir kam isi danganir igharazitam datıghti, a uabıra iki mangi 7plan aruebar tugh.

⁵¹ A namba 7in aruemin deraghvıra uam an ganti, arımarıar kurar kam, a korotiam o inimin bar ekeveghti, a fogh suam, kar lepan arımarıam. Ezi korotiar kam o nir kam, a nan damazımın zuezir puvati.

⁵² Kamaghın amizi, ofa gamir gumazım korotiar kam avımın a tuaghti, a bar isigh. Bizir kam lepan arımarıamın mın a bato, eghti a bar isi mighirigh.

⁵³ “Eghti ofa gamir gumazım deraghvıra korotiar kamın ganti, a kamaghıra ikiti, arımarıar kurar korotiar kam bar a inighan kogham,

⁵⁴ eghti a me mikemeghti me korotiar kam ruegh egh anetıghti, a iki mangi 7plan aruebar tugh.

⁵⁵ Eghti ofa gamir gumazım gın deraghvıra uam arımarıar bar kurar kamın ganti, a korotiamın avızir manamın aven, o azenan otoghti, arımarıar kurar kamın ganganim kamaghıra ganti, an ganganim garim o aghevım ikivıra ikiti, a fogh suam, a nan damazımın zuezir puvati. Arımarıar kurar kam ti ekeves, o puvati, kar pura bizim, ofa gamir gumazım an ekıvamin arazım gınighnighan kogham. A fogha gıfa, a nan damazımın zuezir

puvati. Kamaghin, ofa gamir gumazim, korotiam avimin a tuaghti a bar isi mighirigh.

⁵⁶ “Me a rueghti, gin ofa gamir gumazim deraghvira uam an ganigh, bizir lepan arimariamın min garim gıvaghı, a korotiar avızir kam abıkgıh o asızımın mıkarzır nır kam, a ikuvızı naghıra anetugh a makunigh.

⁵⁷ Eghtı gin, arımarıar kurar kam, ua korotiar kamın otıvtı, kamaghın korotiar kamın ghuavım avımın a tuaghti, a isi bar mıghırıgh.

⁵⁸ Egh a korotiam o asızımın mıkarzımın inım ruer dughıamın, lepan arımarıamın mın itır puvati, an ghuavım ua namba 2ın dughıamın a rueghti, korotiar kam nan damazımın zuegham.

⁵⁹ “Arımarıar bar kuramın mın itır bizır inıbagh amıma da ikuvım, Akar Gavgavır kam an gun mıgeı. Matı korotıaba ko, nır avızır me sıpsıpın arızıba ko, nır tretın aghuıbar ingarızıba ko, bulmakaun inıba ko, korotiar me asızıbar inıbar ingarızıba. Akar Gavgavır kam ghaze, korotiar kaba, da zue, o da nan damazımın zuezır puvati.”

14

Lepan arımarıam gıvaghı zueghamın arazım

¹ İkiavıra İtır God, kamaghın Moses mıgeı,

² “Gumazır manam lepan mın garır arımarıar kuram an itı, kar Arazır Moses Osırızım. An arımarıam gıvaghıamın dughıamın, a nan damazımın zueghsı, me a inıgh ofa gamır gumazım bagh mangı.

³ Eghti ofa gamir gumazim a inigh danganir me itimîn azenan mangi, egh deragh an mikarzimîn ganigh. Eghti lepan min garir arimariam guizbangira bar givaghti,

⁴ ofa gamir gumazim me mikemeghti, me nan damazimîn kuarazir angamira ikia zuezir pumuning, ko sidan temer otevitam, ko benir aghevîr tam, ko temer hisopin aguatom, da inigh izi.

⁵ Eghti ofa gamir gumazim me mikemeghti, me nguazir minetam inigh daghurir aghuitamîn mangi dipar igiar dikiriatam tuigh, a inigh izi. Egh me gin kuarazir kamningîn tam inigh, minem gisin an suiragh a misueghti, an ghuzim minemin magiri.

⁶ Eghti ofa gamir gumazim kuarazir igharazim ko temer sidan otevir kam, ko benir aghevîr kam, ko hisopin aguam isi ghuzim itir dipam darugh, zuamiram anesigh.

⁷ Egh gumazir kam nan damazimîn zueghsi, me 7plan dughiabar dipar ghuzim itim a gisin a kavamang. Egh ofa gamir gumazim kamaghîn a mikim, 'Ni datirighîn Godin damazimîn zuegha gifa.' Egh ofa gamir gumazim kuarazir angamira itim inigh, nguibamîn azenan mangi, egh dadaba itir danganimîn aneteghti a mighegh mangi.

⁸ Gumazim zueghsi a uan korotiam ruva, dapanir ariziba ko uan mikarzimîn ariziba bar dagh isegh uabi ruegh. A kamaghîn damigh, nan damazimîn zuegh, egh nguibamîn aven mangi, egh 7plan aruebar a uan purirpenimîn azenan iki.

⁹ Egh aruer namba 7in, gumazir kam ua, uan dapanir ariziba bar dagh isiva, ghuamasiziba ko

sevanir arıziba, ko namnamın arızir maba sara iseğh, egh a uabı ruva uan korotiam sara rueğh, egh nan damazımın zueğham.

¹⁰ “Egh namba 8ın dughiamın, a sipsipın apurir pumuning ko sipsipın amebar azenir vamıra itim inigh. Da bar deragh egh duatam dar mıkarzıbar ikian kogham. Egh a wit tuamın ofan mın, a 3 kilogremın plauan aghuıba ko olivın borem sara da vereğh da inigh. Egh olivın borer itarir pumuning gıngėgh.

¹¹ Egh a sipsipba ko plaua ko olivın borem inigh na bativamın Purirpenimın izi. Eghti ofa gamir gumazitam an akuraghti a zueğham. Ofa gamir gumazim, gumazir kam ko ofan kaba sara a inigh, na bativamın Purirpenimın tiar akamın izi, nan damazımın tugham.

¹² Egh datırıghın ofa gamir gumazim sipsipın apurir kamningın tam inigh olivın borem sara ofa damu, mati an osımtızim agevir ofa. A faragh bizir kaba dafarımın dar suiragh da feğh dar amuti da nan damazımın ıghuavamangı.

¹³ Ofa gamir gumazim sipsipın kam isi, ofan bar isia mıghırıba ko, arazir kuraba gın amadir ofaba bagha me bulmakaubav sozir danganimın mangı a mıssueghti an aremegh. Guızbangıra, osımtızim agevir ofaba, da arazir kuraba gın amadir ofabar mırrara ghu. Kar nan bizimra, ezi kı God, kı a isa ofa gamir gumazıbagh anıngı. Kamaghın amızı, ofa gamir gumazim kamaghın damuam.

¹⁴ Egh gın ofa gamir gumazim sipsipın ghuzir taba inigh, gumazımın kuarir guvimın itir kuarir apebamın amırazim datıgh, egh an agharir guvimın amadaghan itir dafarir puzir amebam ko

gumazir kamın dagarir amebar agharir guvimın amadaghan itim datıgh.

15 Egh ofa gamir gumazim olivın boremin taba inigh uan dafarir kıriam gingeğh, egh borer kam dafarimın an suiragh.

16 Egh a uan agharir guvimın amadaghan itir dafarir puzir bizibar akakazim isi, uan dafarir kıriamın itir borer kam darugh, egh 7plan dughıabar İkiavıra İtir Godın damazimın a kavamang.

17 Egh gın ofa gamir gumazim borer an dafarimın ikiavıra itir taba inigh, gumazir zueghamımın kuarir guvimın itir kuarir apebamın amırazim datıgh, egh uaghan olivın boremin isi gumazir kamın agharir guvimın amadaghan itir dafarir puzir amebam ko gumazir kamın dagarir amebar agharir guvimın amadaghan itim datıgh, danganir kaba, a faragha ghuziba dagh arıki.

18 Egh borer nar ofa gamir gumazimın dafarimın ikiavıra itiba, gumazir kamın dapanim gingeğh. Arazir kamın a gumazim damıghtı, a nan damazimın zuegham.

19 “Egh ofa gamir gumazim ofan arazir kuraba gın amangamin asızimın ofa damutı, gumazim nan damazimın zuegham. Egh a gın, ofan bar isia mıghırım damusi, asızim misogham.

20 Egh an asızir kam, wit tuer ofa sara, ofa gamir dakozimın ofa damu. Egh arazir kamın ofa gamir gumazim, gumazir kamın arazir kuraba gın amangisi ofa damutı, gumazim nan damazimın bar zuegham.

21 “Eghtı gumazim uabi zueghsi bizir ofa

damuamibagh ivezamin dagiaba puvatigh, a sipsipin nguzir apurir vamirara inigh. Sipsipin kam a gumazimin osimtizim agevir ofa. Eghti gin ofa gamir gumazim an suiragh a fegh a damuti a nan damazimin ighuavamangi. Gumazir kam, 1 kilogrem plauan aghuim uaghan a inigh, olivin borem sara a veregh wit tuer ofa damu. Egh a olivin borer aghuir itarir pumuning viraram aningin suiragh izi.

²² A dagiaba otevegh sipsipbagh ivezan iburagh, a kuarazir bunbar pumuning inigh ofa damusi izi. Egh kuarazir tam arazir kuraba gin amadir ofa damuva, egh kuarazir igharazim, bar isia mighirir ofa damu.

²³ Namba 8in aruemin, gumazir kam uabi zueghsi, bizir kaba bar ada inigh nan damazimin ofa gamir gumazim bagh na bativamin Purir-penimin tiar akamin mangi.

²⁴ Eghti ofa gamir gumazim osimtizim agevir ofa bagh sipsipin nguzir kam ko olivin borem inigh, dafarimin an suiragh a fegh a damuti a nan damazimin ighuavamangi.

²⁵ Egh ofa gamir gumazim osimtizim agevir ofa bagh sipsipin nguzir kam misuegh, egh ofan ghuzir taba inigh, gumazir uabi zusi damuamin gumazir kamın kuarir guvimin itir kuarir apemamin amirazim datigh, egh an agharir guvimin amadaghan itir dafarir puzir amebam ko gumazir kamın dagarir amebar agharir guvimin amadaghan itim datigh.

²⁶ Egh ofa gamir gumazim olivin borer taba inigh uan dafarir kiriam gingegeh, egh borer kam dafarimin an suiragh.

²⁷ Egh a uan agharir guvimin amadaghan itir dafarir puzir akakazim isi, uan dafarir kiriamin itir borer kam darugh, egh 7plan dughiabar Ikiavira Itir Godin damazimin a kavamang.

²⁸ Egh gin ofa gamir gumazim borer an dafarimin ikiavira itir taba inigh, gumazir zueghamimin kuarir guvimin itir kuarir apebamin amirazim datigh, egh uaghan olivin borem isi gumazir kamın agharir guvimin amadaghan itir dafarir puzir amebam ko gumazir kamın dagarir amebam agharir guvimin amadaghan itim datigh, danganir kaba, a faragha ghuziba dagh ariki.

²⁹ Egh borer nar ofa gamir gumazimin dafarimin ikiavira itiba, gumazir kamın dapanim gingegh. Egh arazir kamın a gumazim damighti, a nan damazimin zuegham.

³⁰ Egh ofa gamir gumazim, gumazir kam kuarazir bunbar ofa damuasa inigha izezimning, an aning inigh.

³¹ A kuarazir tam, arazir kuraba gin amadir ofa damu, egh igharazim an ofan bar isia mighirim damu. Egh a uaghan wit tuer ofa ko kuarazir bunbar kamning sara ofa damu. Arazir kamın ofa gamir gumazim, gumazir nan damazimin zueghamin kamın arazir kuraba gin amangisi ofa damu.

³² Arazir kam, gumazir uan lepan min garir arimariam agivsi, egh dagiaba otevegh, ofan asizibagh ivezan iburagham, an arazir kamın gin mangiva, nan damazimin zuegham.”

Arimariar kuram dipenim damighti dipenim

ikuvighamim

³³ Ikiavıra Itir God, kamaghın Moses ko Aron migei,

³⁴ “İa gın Kenanın nguazımın mangegh an ikiam, nguazir ki ia danıngamın kam, a ian nguazımra ikiam. Egh dughıar ia Kenanın ikiamım, ki ti lepan mın garır arımariar kuram damıghtı, a dıpenır tabar amutı da ikuvıgham.

³⁵ Eghtı dıpenır ghuavım mangı ofa gamır gumazım kamaghın a mıkimam, ‘Ki asıghasızır mam arımariar kuramın mın an gari an nan dıpenımın otogha nan dıpenım gasıghası.’

³⁶ Eghtı ofa gamır gumazım kamaghın oreghıva, gumazım mıkımtı, a dıpenımın aven itir bizıba bar da ater azenan mangam. Eghtı gumazım kamaghın damıghan koghtı, ofa gamır gumazım izı kamaghın a mıkimam, ‘Bizır dıpenımın aven ikiavıra itır kaba bar Godın damazımın ikuvıgha mize, ezı a dar anogoroke.’ Eghtı gumazım bizıba bar da inıgh azenan mangıti, ofa gamır gumazım aven mangı dıpenımın ganam.

³⁷ A bar deraghvıra bizır dıpenımın bıribagh ami da ikuvımın ganam. Egh a gantıma, bizır garıba ko aghevıba torır muzıarıba bıribar arıghtı a suam, bizır kam bar bıribar aven ghu,

³⁸ egh ofa gamır gumazım azenan mangıgh kamaghın mıkim suam, ‘Dıpenır kam, a 7plan dughıabar pura ikiam.’

³⁹ Egh dughıar namba 7ın, ofa gamır gumazım ua izı dıpenım getıv an ganam. Eghtı asıghasızır kam bırimın otogh bar ekeveghtı,

⁴⁰ ofa gamır gumazım me mıkemeghtı, me bizır

kurar kam itir dagiaba asigh, egh nguibamın azenan mangi danganir me ghua bizir mızırızir nan damazımın zuezir puvatıziba makuri naghın, da makunigh.

⁴¹ Me dar amigh gıvagh, nguazir mısingızir dagiar dipenimın aven biriba bar da avarazim angarigh. Egh da inigh nguibamın azenan mangi, danganir bizir kuraba akurir naghıra da kunigh.

⁴² Egh me dagiar igiaba inigh dagiar kabar danganibar arigh, ua birir kabar ingarigh. Egh nguazir kumkuar igiam inigh dipenimın biriba ua dar aghu da avegh.

⁴³ “Eghti me ingangarir kam damighti, an gin asighasızir kam ua birimın otoghti,

⁴⁴ ofa gamir gumazim ua dipenimın mangi, egh deraghvıra a getiv an ganigh. Asighasızir kam otogh bar ekevegh dipenim damighti a ikuvigh, egh dipenir kam a nan damazımın mizegha gıfa.

⁴⁵ Kamaghın amizi, me dipenir kam apırigh dagiaba ko temeba bar ada angarigh. Egh me da inigh nguibamın azenan mangi, danganir me nan damazımın zuezir puvatızir biziba makuri naghın da makunigh.

⁴⁶ “Egh dipenir mizezir kam, gumazitam an aven mangi, a nan damazımın mizeghıva kamaghıra iki mangiti aruem magırıgham.

⁴⁷ Eghti gumazitam dipenir kamın aven dami, o an aven dakuam, kamaghın a uan korotiaba ruegh.

⁴⁸ “Eghti ofa gamir gumazim ua izi dipenimın ganti, an biriba deragham, eghti asighasızir kam uam a batoghan koghti, a kamaghın me mikımam, ‘Dipenir kam a Godın damazımın zue.’ A fo, bizir

lepan arımarıar kuramın mın garır dipenibagh asıghasızir kam, a ua itir puvati. Asıghasızir kam, a gıfa.

⁴⁹ Arazır dipenim gamıma a ua nan damazımın zuezım, a kamakın. Ofa gamır gumazım me mıkemeghti, me nan damazımın kuarazır angamıra ikıa zuezır pumuning, ko sıdan temer otevir tam, ko benır aghevir tam, ko temer hisopın aguam, inıgh ızı.

⁵⁰ Eghtı ofa gamır gumazım me mıkemeghti, me nguazır mınetam inıgh daghurır aghuitamın mangı dipar igıar dıkırıam tuıgh, a inıgh ızı. Egh gın ofa gamır gumazım kuarazır kamnıngın tam inıgh, mınem gısın an sıuragh a mııueghti an ghuzım mınemın magırı.

⁵¹ Eghtı ofa gamır gumazım kuarazır angamıra itır ıgharazım ko temer sıdan otevir kam, ko benır aghevir kam, ko hisopın aguam da ısı ghuzım itır dipam darugh, egh zuamıra da asıgh. Egh gın 7plan dughiabar dipar ghuzım itım dipenımın a kavamang.

⁵² Ofa gamır gumazım kamaghın damutı dipenım nan damazımın zuegham.

⁵³ Egh ofa gamır gumazım kuarazır angamıra itım inıgh, nguıbamın azenan mangı, egh dad-aba itır danganıamın aneteghti a mıghegh mangı. Kar dipenımın mızirızıba agevir arazım, eghtı dipenım nan damazımın ua zuegham.

⁵⁴⁻⁵⁶ “Arazır kaba, da gumazamızır arımarıar kuraba itıba ko gumazamızır duar muzıarıba itıba ko, okaba ko duar mıkarzımın otıvıba, ko asıghasızir korotıba ko dipenibagh amıma da

nan damazimın mizeziba, da bizir mızırızir kabanangın ia migei.

⁵⁷ Akar Gavgavir kaba, da ian akaghti ia fogh suam, bizir manaba nan damazimın zue, ezi bizir manaba zuezir puvati.”

15

Mikarzimın otivir mızırızir mabar Akar Gavgav-iba

¹ Ikiavira Itir God kamaghın Moses ko Aron migei,

² “Ni Israelian gumazamiziba kamaghın me mikim suam:

“Gumazitam, an mikarzir mogomem duam a batoghti ghuzir mitizim an azenan otivti, egh ghuzir mitizir kam a damuti, a nan damazimın mizegham.

³ Egh duamın ghuzir mitizir kam, an mikarzir mogomemın akamın otivam, o bizir kam gavgavigh dipam ivemarir tuavim apirighti, gumazir kam nan damazimın mizegham.

⁴ Eghti danganir an apiagheriba o akuiba, da bar mizegham.

⁵⁻⁶ Tina gumazir kamın misiamin suiragham, o an apiaghiri bizitam daperagh, kamaghın a uan korotiaba ru, egh dipamın uabi ruegh, egh nan damazimın mizegh iki mangiti aruem magirigham.

⁷ Eghti gumazir manam o amizim uan dafarim isi gumazir duar kam itimın mikarzimın suiragh, a uan korotiaba ru egh uabi ruegh, egh mizegh iki mangiti aruem magirigham.

8 Eghti gumazir duar kam itim, a gumazir nan damazimın zuezim giparighti, gumazir kam uaghan mizegh, uan korotiam ru, egh uabi ruegh mizegh iki mangiti aruem magirigham.

9 Eghti gumazir duar kam itim, an hoziam gisin itir dabirabim daperagham, eghti bizir kam uaghan mizegham.

10 Eghti gumazitam uan dafarimın gumazir kam aperazir dabirabimın suiragham, a uaghan mizegh, iki mangiti aruem magirigham. Eghti gumazitam gumazir bizir an gaperaghav ikezim inigh aneter mangam, a uaghan uan korotiam ru egh uabi ruegh, egh a mizegh iki mangiti aruem magirigham.

11 Eghti gumazir duar kam itim faragh uan dafariba rueghan kogh, egh gumazir igharazimın suiraghti, gumazir igharazir kam uan korotiam ruegh egh dipamın bar uabi ruegh, egh a mizeghıva ikivıra iki mangiti aruem magirigham.

12 Eghti gumazir duar kam itim, nguazir mıner tamın suiraghti, kamaghın, me mıner kam abıkih. Egh a uan dafarimın temer itarimın suiraghti, kamaghın, me itarir kam deragh dipamın a ruegh.

13 “Eghti gumazir kamın duar mitızir dipaba itim gıvaghti, a 7plan dughiabar ikegh zuegham. Egh a mangı uan korotiam ruegh, egh dipar aghuim guruegh, egh nan damazimın zuegham.

14 Eghti namba 8ın dughiam otoghti, a kuarazir bunbar pumuning inigh mangı God bativamin Purirpenimın tiar akamın Ikiavıra Itir Godın damazimın tughıva, kuarazir bunbar pumuning isi ofa gamir gumazim daningh.

15 Eghti ofa gamir gumazim, kuarazir kamningin tam isi arazir kuraba gin amadir ofa damu, egh kuarazir igharazim isi ofan bar isia mighirim damu. Arazir kamın, a gumazir kamın akuraghti, an mızırızim gıvaghti, gumazim ua Ikiavıra Itir Godin damazimin zuegham.

16 “Eghti gumazitam, dipam puram an mikarzir mogomemin otivti, a mizegham, a uan mikarzim bar dipamin a ruegh, egh iki mangiti aruem magirigham.

17 Eghti dipar kam an korotiam o inim o asizibar inibar ingarizir bizitam gireghti, a dipamin a ruegh, eghti bizir kam mizegh ikivıra iki mangiti aruem magirigham.

18 “Gumazim amizim ko dakuigh, egh aning mizegham. Aning uaning ko akuigha gıvazir dughiamın, aning mangi dipamin ruegh, egh aning mızırızim sara mizeghvıra iki mangiti aruem magirigham.

19 “Amizim uan iakinibav sozır dughiamın, a mızırızim sara iki mangiti 7plan arueba geveg-ham. Eghti gumazitam o amizitam an suiragh, a mızırızim sara kamaghıra iki mangiti aruem magirigham.

20 Eghti dakozir an akuim ko an apiaghirir biz-iba, da bar mizegham.

21-23 Gumazitam o amizitam dafarim isi an dakozim o bizir an apiav ikezibar suiragh, a mizegham. Egh a uan korotiam ruegh egh dipamin bar uabi ruegh, egh a mizegh iki mangiti aruem magirigham.

24 Eghti gumazitam, amizir uan iakinibav sozır dughiamın a ko dakuti, amizir kamın mızırıziba

an iki mangi 7plan dughiabar tugham. Eghti dakozir manam gumazim a dakuam, a uaghan mizegham.

²⁵ “Amizitam uan iakinibav sozir dughiam batozir puvatigha pura dughiar igharazir mabar ghuzim bati, o an iakinibav sozir dughiam ikiavira itima a ghuzim bata dughiar ruarimin ghuavira iti, kamaghin a mizirizim sara iki mangiti, ghuzim bar givagham.

²⁶ Egh a dughiar kamın dakozir manam gakui, o dabirabir manam gaperaghav ike, bizir kaba uaghan mizegham.

²⁷ Eghti gumazitam o amizitam bizir an apiav kezitamın suiragham, a uaghan mizegham. A uan korotiaba ruegh, egh dipamin bar uabi ruegh. Egh a mizirizim sara iki mangiti, aruem magirigham.

²⁸ Amizimin ghuzim givaghti, a 7plan dughiabar ikegh nan damazimin zuegham.

²⁹ Eghti namba 8in dughiam otoghti, a kuarazir bunbar pumuning inigh izi, egh mangi na bati-vamin Purirpenimin tiar akamin ofa gamir gumazim daningigh.

³⁰ Eghti ofa gamir gumazim, kuarazir kamningin tam isi arazir kuraba gin amadir ofa damu, egh kuarazir igharazim isi ofan bar isia mighirim damu. Eghti arazir kamın, an amizir kamın akuraghti, an mizirizim givaghti, a ua Ikiavira Itir Godin damazimin zuegham.

³¹ “Gua kamaghira, Akar Gavgavir kamra Israelia daningigh. Me nan damazimin mizegha itir dughiamın, me uari bagh deraghvira gan. Me uan miziriziba bar dar saghon iki. Nan Purirpenim men tongin iti, eghti me miziriziba sara ikiva, an

aven mangan marki. Puvatighti me nan Purirpenim damuti a mizegham. Me kamaghin damuti, ki me misueghti me arighiregham.”

³² Akar Gavgavir kaba, gumazim o amizimın mikarzim duaba a batifi, ezi gumazim amizim ko akuima an dipam an mikarzim gire, bizir kam aning gamima aning nan damazimın mize, kar an Akar Gavgaviba.

³³ Egha Akar Gavgavir kaba, amizibar iakinir arimariam migei. Egha a gumazitam ko amizitam ghuzir mitizim men mikarzir mogomem bato, Akar Gavgavir kam me migei. Egha uaghan gumazir amizir mizirizim sara itim koma akuim migei.

Dughiar Ekiar God Gumamazibar Arazir Kuraba Gin Amadim

16

(Sapta 16)

Ofa gamir gumazibar dapanim ofa gamua gumamazibar arazir kuraba gin amadi

¹ Aronin otarir pumuning faragha, Ikiavira Itir Godin akam batuegha, a bagh ofa damuasa an boroghin zui. Ezi an aning misoghezi aning aremegha gifa, ezi gin Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei:

² “Ni uan avebam Aron mikemegh. A zurara nan purirpenimın aven nir ekiamın akirangin Danganir Bar Anogoroghezimın pura mangiva, Akar Dikirizir Gavgavimın Boksir asuamın guamın

tuivan marki. Ki ghuariar mamın tongın iki, Akar Dikirizir Gavgavımın Boksiamın asuam gisın ikiam, kar arazir kuraba gın amadir danganim. Kamaghın amizi, ki uabi dughiam atıghti, an an aven mangi. A pura danganir kamın aven mangıghti, ki a misueghti an aremegham.

³ Aron Danganir Bar Anogoroghezimın aven mangisi, a faragh arazir kuraba gın amadir ofa bagh bulmakaun apurir igiatam inigh, egh ofan bar isia mighirim bagh sipsipın apuritam inigh.

⁴ “Aron faragh deraghvıra dipamın uabi ruegh, egh gın korotiar kabar aghu, kar korotiar ki uabi ofa gamir gumaziba bagha miseveziba, ezi da bar zue. Korotiar kaba bar, me deraghavıra nir ghurghurir aghuimın dar ingari. Aron ruegh gıvagh, egh ofa gamir gumazimın korotiar ruarir azenan itim arugh, egh an aven azuir trausiziar otevim arugh. Egh inir ruarim isi uan ivariam gikegh, egh inir dapanir asuar ruarim uan dapanim gighuigh a ikegh.

⁵ “Eghti Israelian gumazamiziba ofan arazir kuraba gın amadir ofa bagh, memen apurir pumuning inigh, egh ofan bar isia mighirim bagh sipsipın apurir vamıra inigh izi Aron danıghti, a da iniam.

⁶ “Egh Aron uabi inizir bulmakaun apurir kamın ofa damu, egh uan arazir kuraba ko an adarazir arazir kuraba gın amang.

⁷ “Egh a gın memen apurir kamning inigh mangi Ikiavıra Itir God batıvamin Purirpenimın tiar akamın izi nan damazimın tugh.

8 Egh a dagiar pumuning inigh, mamın osizirim kamaghın miğei, ‘Kar Ikiavıra Itir Godın ofa’ ezi igharazimın osizirim kamaghın miğei, ‘Kar Asaselin ofa.’ Egh a dagiar pumuning modogh, egh vaghvagh aningın akakagham, Ikiavıra Itir God bagh memen tam amisevegh, egh tam asem Asasel bagh anemisefegh.*

9 Egh Aron memen Ikiavıra Itir God bagha misevezir kam inigh, egh ofan mın gumazamizibar arazir kuraba gın amadir ofa damu.

10 Egh an asem Asasel bagha inabazir memen kam misoghan marki. Aron a inigh nan damazimın izi. Egh a memen kam, asem Asasel bagh gumazamiziba puvatızir danganimın anemadagh. Eghtı memen kam gumazamizibar arazir kuraba ater mangam.

11 “Aron ofan kabagh amua arazir kuraba gın amadir dughiamın, an arazir kamın gın mangı. A faragh bulmakaun kam inigh egh an aku izi, a misuegh uan arazir kuraba ko an adarazir arazir kuraba gın amadir ofa damu.

12-13 Egh a gın minetam inigh, Ikiavıra Itir Godın damazimın itir ofa gamir dakoziimın mangı, egh avir mikiar isia itiba mınem daghuigh, da inigh inir ekiamın girakırangın itir Danganir Bar Anogoroghezimın mangı. Egh a Ikiavıra Itir Godın damazimın dafarir pumuning pauran mughuriar aghuim zuim a daghuigh, a isi avir kam datıghtı,

* **16:8:** Hibrun akam, akar kam deragha miğeir puvatı. Gumazir maba ghaze, Asasel, a Satanın ziam, o duar kurar mam. Ezi marazi ghaze, kar danganir misingizimın danganir kurar mam. Ezi marazi kamaghın akar kamın mingarim gıñighnıgha ghaze, “Ni danganitamın anemadagh.”

pauran kamın miğharim, Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiamın asuam avaragham, kar arazir kuraba gın amadir danganim. Miğharir gavgavir kam ikiti, kamaghın Aron uabi, arazir kuraba gın amadir danganimın ganan kogham. An an ganighti, ki a misueghti an aremegham.

¹⁴ Egh a bulmakaun apurimın ghuzitaba inigh, uan dafarir puzim a darugh Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiamın pın arazir kuraba gın amadir danganimın guamın a kavamang. Egh 7plan dughiabar kamaghıra ua ghuzir taba uan dafarir puzimın da inigh, Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiamın guamın da kavamang.

¹⁵ “Egh gın a gumamazibar arazir kuraba gın amadir ofa bagh memen kam misuegham. Egh a memen ghuziba inigh, purirpenimın aven inir ekiamın girakirangın Bar Anogoroghezir Danganimın mangi, egh ghuzir muziarir taba Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiamın asuamın pın itir arazir kuraba gın amangamin danganim, a gisın da kavamangam. Egh taba isi Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiamın guamın da kavamang, mati a faragha bulmakaun ghuzibagh amizi mokın.

¹⁶ Egh arazir kamın a Bar Anogoroghezir Danganim damighti, a nan damazimın zuegham. Guizbangıra, Israelian gumamaziba arazir mizirizibagh amua nan akaba batuegha, arazir kurar aviribagh ami, ezi arazir kam Bar Anogoroghezir Danganim gamima, a mize. Na bativamin Purirpenim men tongın iti, ezi men arazir kurar kaba da Purirpenimın bizibagh amima, da bar nan damazimın mize. Kamaghın

amizi, Aron ghuzitaba inigh, na bativamin Purirpenimın danganir igharazibar kamaghıra dar amigh. Mati a faragha Bar Anogoroghezir Danganim gamizi mokın. Arazir kamra, a Purirpenim damuti a ua zuegham.

¹⁷ Aron ofan kam damuva, uan arazir kuraba ko an adarazi ko Israelian gumazamiziba sara bar da gın amadagham. A Bar Anogoroghezir Danganimın aven mangiti, gumazir igharazitam na bativamin Purirpenimın aven mangan kogham, egh kamaghıra iki mangiti Aron uam azenan izegham. Ki bar men anogoroke.

¹⁸⁻¹⁹ Egh gın Aron Bar Anogoroghezir Danganim ategh azenan mangi, egh ofan bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mangi. Israelian arazir kuraba ofa gamir dakozir kam gamima, a nan damazimın mize. Kamaghın amizi, Aron ofa gamir dakozir kam damighti a zueghsi, a bulmakaun kam ko meme virara, aningın ghuzir muziarir taba inigh, egh ofa gamir dakozimın mıkebabar itir bulmakaun kombar mın garir biziba bar dar arıkih. Egh dafarir puzim ghuzim darugh 7plan dughıabar ofa gamir dakozimın a kavamang. Arazir kamın a ofa gamir dakozim damighti a zuegham. Egh a ofa gamir dakozim ateghti, a nan ingangarim baghvıra ikiam.”

Memem Israelian arazir kuraba aterim, a ghugha gıfa

²⁰ Ikiavıra Itir God ua kamaghın migei, “Aron Bar Anogoroghezir Danganim ko na bativamin Purirpenim ko ofa gamir dakozim damuti, da zueghamin ingangarir kam agıvagh, egh a memem

asem Asasel bagha misevezir kam inigh, Ikiavira Itir God bagh izi.

²¹ Eghti memen angamira itim, a uan dafarimning isi an dapanim gisin datigh, egh Israelian gumazamizibar arazir miziriziba, ko akam batozir araziba ko men arazir kurar aviriba bar dar gun mikemegh. Egh arazir kamın an arazir kuraba isa memen dapanim gati. Egh gin a meme isi gumazir a misevezimın dafarim datighti, gumazir kam meme inigh gumazamiziba puvatizir danganimın mangi.

²² Egh danganir kamın aneteghti, memen kam Israelian arazir kurabar osimtızim inigh da ateriva gumazamiziba puvatizir danganimın mangigham.

²³ “Eghti ingangarir kam givaghti, Aron na bativamin Purirpenimın aven mangigh, ofa gamir gumazimın korotiar an arugha Bar Anogoroghezir Danganimın aven ghuzim suegh. Egh a korotiar kam ateghti, a Purirpenimın aven iki.

²⁴ Egh a mangi Purirpenimın divazimın aven dipamin bar uabi ruegh, egh ua uan ofa gamir gumazimın korotiar igharazibar aghuigh. A gin azenan izegh, ofan bar isia mighirir pumuning damigh, a ua bagh ofan tam damigh, egh ofan igharazim gumazamiziba bagh a damigh. Ofan kamningın, a uan arazir kuraba ko gumazamizibar arazir kuaba gin amadagham.

²⁵ Egh a men arazir kuraba gin amangisi ofa gamizir asizimın ovim isi ofa gamir dakozimın a tuaghti, avim bar an isi mangiti, a bar mighirighti, averenir kinim otogham.

²⁶ Eghti gumazir faragha meme inigha gumazamiziba puvatizir danganimin ghugha anetaghizi a ghuzim, a faragh uan korotiaba ruva, dipamin uan mikarzim sara ruegh, egh gin, a ua danganir me itimin aven izam.

²⁷ Me bulmakaun apurim, ko memen ofan arazir kuraba gin amadim, ofa gamir gumazim faragha aningin ghuziba inigha, uan arazir kuraba ko gumazamizibar arazir kuraba sara gin amangasa, Bar Anogoroghezir Danganimin aven ghu. Egh gin me asizir kamningin kuamning inigh nguibamin azenan mangam. Egh me aningin iniba ko tuziba ko buariba tueghti, avim aning bar isi mighirigh mangiti, averenir kinim otogham.

²⁸ Egh gin gumazir aning tuazir kam, uan korotiaba ruegh, egh dipamin uan mikarzim bar a rueghiva, a gin, ua danganir me itimin aven izam.”

God Gumazamizibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam damuamin arazim

²⁹ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia Akar Gavgavir kam zurara an gin mangi. Iakinir namba 7, an dughiar namba 10in, ia Israelia ko ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba bar, ia dagheba ko agoroger araziba atakigh, egh ia ingangariba ategh avughsi.

³⁰ Arazir kamın mingarim kamakin: Dughiar kamra, ofa gamir gumazim ofa damuva ian arazir kuraba gin amangam, eghti ia Ikiavira Itir Godin damazimin zuegham.

³¹ Dughiar kam, kar nan dughiar ekiamra. Eghti ia agoroger araziba dughiar kamın da ategh

avughsi. Ia ingaran marki. Bar marki. Egh ia zurara arazir kamın gın mangi.

³² Ofa gamir gumazir manam ia anemisefe, eghti an afeziamın danganım inigh ofa gamir gumazibar dapanımın otogh, egh a uabıra gumazamizibar arazir kuraba gın amangamin ingangarir kam damuam. A faragh ofa gamir gumazımın korotiar ghurghurir aghuım arugh.

³³ Egh gın arazir kuraba gın amangisi ofa damu, eghti Bar Anogoroghezir Danganım ko, God bativamin Purirpenim ko, ofa gamir dakozim ko, ofa gamir gumaziba ko, Israelian gumazamiziba bar, me nan damazımın zuegham.

³⁴ Me arazir kaba zurara dar gın mangivıra iki. Ofa gamir gumazibar dapanım, ofan kaba azeniba vaghvagh dar amu, Israelian gumazamizibar arazir kuraba gın amang, egh me damuti me nan damazımın zuegham.”

Ikiavıra Itir God akar kaba Moses ganıngi, ezi Moses bar adar gın zui.

Arazir aghuir God damuasa Israelia mikemeziba

17

(Sapta 17--27)

Ofabar amuamin danganir vamıra

¹⁻² Ikiavıra Itir God, akam Aron ko an otariba ko Israelian gumazamizibav kimasa akam Moses mikeme. Ikiavıra Itir God kamaghın mıgei:

“Ki Akar Gavgavir kaba ia ganıdi.

³ Ia Israelian gumazamiziba ofa damusi ifuegh, bulmakaun tam, o sipsip, o memen tam danganir ia itimin aven o azenan a misuegh,

⁴ egh a inigh Ikiavira Itir God bativamin Purirpenimin tiar akamin izi ofan min na daningan aghuagh, ia mati gumazim gumazir igharazim misoghezi an areme, egh ia nan damazimin osimtizim ikiam. Kamaghin amizi, ki uan gumazamizibar tongin ia batuegham.

⁵ Akar kamın mingarim kamakın: Ia Israelia fomira asizibav sogha danganir ia itimin azenan ofa gami, ezi datirighin ia asiziba inigh ofa gamir gumaziba bagh mangi, na bativamin Purirpenimin tiar akamin ofa damu, egh na ko navir vamiran ikiam.

⁶ Eghti ofa gamir gumazim asizimin ghuziba inigh, ofa gamir dakozir God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin itim, an miriabar da kavamang. Egh an ofa bagh asizir ovim ofa gamir dakozimin a tuaghti a bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God, ofan tuer kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

⁷ Ia Israelia uam aseba bagh asizibar ofabar amuan marki. Ia faragha kamaghin amua, na tegha asebar gin ghue.* Eghti ian gin otivamin adarazi zurara asiziba inigh ofa bagh nan Purirpenimin izi.

⁸⁻⁹ “Egh ni kamaghin me mikim, Israelian gumazitam o ikizir igharazibar gumazir ian tongin

17:7: Godin Araziba 31:16; 32:17; 2 Eghaghaniba 11:15; Onger Akaba 106:37; 1 Korin 10:20 * **17:7:** Gumazir maba ghaze, aser kam, a memen asemın mingari.

ititam, a ofan bar isia mighiribar amusi, o a ofan igharazim na bagh a damusi, kamaghin an asizim inigh izi na bativamin Purirpenimin tiar akamin ofa damu. Puvatightima, ki Ikiavira Itir God, ki uan gumazamizibar tongin a batuegham.”

Ghuzimra arazir kuraba gin amadi, kamaghin amizi ia ghuzibar aman marki

¹⁰ “Ia asizim misoghezi an aremezir dughiamin, ia an firim atugh, egh aneguraghti an ghuzim bar iregh. Eghti ia Israelian gumazitam o ikizir igharazibar gumazir ian tongin iti tam, ghuzim itir asizitam ameghti, ki Ikiavira Itir God, ki an apanim damigh, egh uan gumazamizibar tongin a batuegham.

¹¹ Ghuzim an angamira itir ikirimirim gumaziba ko asiziba bar me ganidi. Ezi ki kamaghin ia migei, ofa gamir gumazim ghuzim isi ofa gamir dakozimin ofan min a gingegh, gumazamizibar arazir kuraba gin amangam. Ghuzim an angamira itir ikirimirim min mingarim. Ghuzimra gumazamizibar arazir kuraba gin amadi.

¹² Ezi ki Israelia ia migei, ian tav o ikizir igharazibar gumazir ian tongin ititam, asizir ghuzim itim aman marki. Bar marki.

¹³ “Eghti Israelian tav o ikizir igharazibar gumazir ian tongin ititam, an asiziba buriva, ki damasa ian anogoroghezir puvatizir memen ati-atam, o kuarazir tam misuegh, egh an ghuzim nguazim gingegh anevaragh.

17:10: Genesis 9:4; Ofa Gami 7:26-27; 19:26; Godin Araziba 12:16; 12:23; 15:23 **17:11:** Hiebru 9:22

¹⁴ Kamaghin ami, gumamaziziba ko asizibar angamira itir ikirimirim, a ghuzimin aven iti. Ezi bizir kam bagha ki Israelia ia migia ghaze, ia asizir ghuziba itibar aman marki. Eghti gumazim ghuzim itir asizim ameghti, ki uan gumamazibar tongin a batuegham.

¹⁵ “Kamaghin amizi, asizitam puram areme, o asizir atiam asizir tam misoghezi an areme, eghti gin Israelian gumazitam o ian amizitam o ikizir igharazimin gumazir ian tongin ititam, asizir kamın tuzim amegham, a nan damazimin mizegham. Kamaghin amizi, a uan korotiaba ruva, egh uaghan dipamin uabi ruegh. Egh a miziriziba sara iki mangiti aruem magirighi, a ua zuegham.

¹⁶ Egh a uan korotiaba ruva mikarzim rueghan kogh, mar an osimtızim, a mar uan arazir kuramin osimtızim ater.”

18

Ikizir vamiran gumazim ko amizim uaningin ikian marki

¹⁻² Ikiavira Itir God, uan akam isi Israelia daningasa kamaghin Moses migei, “Ki Ikiavira Itir God, ian God.

³ Guizbangira, ia kantri Isipin ike, egh ia Isipian arazibar gin mangan marki. Ki datirighin ia inigh Kenanin nguazimin mangam, eghti ia Kenanian araziba, ia dar amuan marki. Ia men arazibar gin mangan marki.

⁴ Ia oragh. Ia arazir ki ifongezibar gin mangi, egh bizir ki damuasa ia mikemezibar amu. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki akar kamın ia migei.

⁵ Ia bizir ki damuasa ia mikemeziba ko arazir ki ifongezibar gin mangi. Gumazamiziba Moses Osirizir Araziba migei moghin damu egh dughi-aba zurara dar amuti, arazir kaba me damuti, me ikivira ikiam. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.

⁶ “Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin migei, ni uan ikizimin amizitam bagh navim dikav a ko ikararangan marki, egh a ko dakuan marki. Arazir kam bar marki.

⁷ Ni bar uan amebam ko dakuan marki. Ni kamaghin damu, ni aghumsizim bar uan afeziam danigham. Ni uan amebam ko dakuan bar marki.

⁸ Ni uan afeziamin amuir dozim ko dakuan markiam. Ni kamaghin damigham, ni uan afeziam damuti, a bar aghumsigham.

⁹ Ni uan buaramizim ko dakuan marki, a nin afeziam ko amuir igharazim otezir guivim, o a nin amebam ko par igharazim otezir guivim, ni a ko dakuan marki. Kar nin amebam nin afeziamin dipenimin ikia otezir guivim, o nin amebam dipenir igharazimin ikia otezir guivim, a uaghan nin buaramizim, kamaghin amizi ni a ko dakuan marki.

¹⁰ Ni uan otarimin guivim, o nin guivimin guivim ko dakuan marki. Arazir kam ni damuti ni bar aghumsigham.

¹¹ Ni uan afeziamin amuir igharazimin guivim ko dakuan marki, kar nin afeziamin borim, a uaghan nin buaramizim. Ni an ikian bar marki.

18:5: Nehemia 9:29; Esekiel 18:9; 20:11-13; Luk 10:28; Rom 10:5; Galesia 3:12 **18:8:** Ofa Gami 20:11; Godin Araziba 22:30; 27:20
18:9: Ofa Gami 20:17; Godin Araziba 27:22

¹² Nîn afeziam ko an buaramizim, aning ghuzir vamîra. Kamaghîn amizi, nî a ko dakuan marki.

¹³ Nîn amebamîn afumim o an avenemebam, kar nîn amebamîn ghuzimra. Kamaghîn amizi, nî a ko dakuan marki.

¹⁴ Nîn afeziamîn aveghbuamîn amuim, a nîn amebar dozim. Kamaghîn amizi, nî a ko dakuan marki. Nî a ko dakuigh afeziamîn dozim damuti, a bar aghumsigham.

¹⁵ Nî uan otarimîn amuim ko dakuan marki. A nîn amuim puvati, kamaghîn nî a ko dakuan bar marki.

¹⁶ Nî uan aveghbuamîn amuim ko dakuan bar marki. Nî a ko dakuighti, nîn aveghbuam bar aghumsigham.

¹⁷ Amizitam fomîra gumazir igharazimîn ikia guivim bate, ezi gîn nî amizir kamîn iti, egh nî an guivim sara aning ko dakuan marki. Egh nî uan amuimîn guivimîn guivitam ko dakuan marki. Nî uaghan uan amuimîn otarimîn guivitam ko dakuan marki. Amizir kaba, me nîn amuimîn anababa, egha nîn adarasi. Kamaghîn amizi, nî arazir kuramîn me damigham, nî arazir aghumsizir bar ekiam damigham.

¹⁸ “Nîn amuim ikiavîra itir dughiamîn, nî an afumimîn ikian marki. Nî kamaghîn damuva, aning damuti, aning uaningîn ataram.

¹⁹ “Amizir uan iakinibav sozim, a zuezir puvati. Kamaghîn, nî a bagh navim dikav a ko ikararang a ko dakuan marki.

18:12: Ofa Gami 20:19-20 **18:15:** Ofa Gami 20:12 **18:16:** Ofa Gami 20:21 **18:17:** Ofa Gami 20:14; Godîn Araziba 27:23
18:19: Ofa Gami 20:18

²⁰ Ni uan namakamin amuim ko dakuan marki. Ni a ko kamaghin damuva, nan damazimin mizegham.

²¹ “Ia oragh. Ki Ikiavira Itir God, ian God. Ki Akar Gavgavir kam ia ganidi, ia uan boriba isi asem Molekin ofa damusi uan boribav sogh avimin da tuan marki. Ki bar ian anogoroke. Ia kamaghin damuva, nan ziam dikabiragham.

²² “Ia gumaziba, gumazir igharazitam ko dakuan marki, mati gumazim amizim ko akui mokin. Arazir kam, a bar kufi, ezi ki bar an aghua.

²³ Ia gumaziba, asizir amebaba ko dakuan marki. Eghti amiziba, asizir apuritam ateghti, an a ko dakuan marki. Arazir kam ia damuti ia nan damazimin bar mizegham. Arazir kam, en arazir aghuim otavkira aghumsizir bar ekiam itim gami.

²⁴ “Ia arazir kurar kabar amuan marki. Ia dar amu, egh ia nan damazimin mizegham. Ikizir igharazibar gumamazir Kenanin nguazimin itiba, me arazir kabagh amua nan damazimin mize. Kamaghin amizi, ki datirighin me batosi, eghti ia men nguazim iniam.

²⁵ Men arazir kurar kabara nguazir kam gamima a nan damazimin mize. Kamaghin amizi, ki ivezir kuram isa men nguazim ganidi. Egh ikizir igharazibar gumamaziba, ki me batuegham, mati nguazim men misi, eghti me ua Kenanin nguazimin ikian kogham.

²⁶ Eghti ia Israelian gumamaziba ko ikizir igharazibar gumamazir ian tongin itiba, ia

arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa ia mikemeziba bar dar gin mangi. Ia God gifozir puvatizir ikizir igharazibar arazibar amuan marki. Men arazir kuraba bar kuri, ezi ki bar dar aghua.

²⁷ Ia fo, gumazamizir faragha nguazir kamın itiba, me arazir kurar kabagh ami. Kar arazir kurar bar kuriziba, ezi ki bar dar aghua. Bizir kam bangin, nguazim nan damazimın mizegha iti.

²⁸ Ezi ia uaghan kamaghın damigham, ia nguazir kam damuti, a mizegham. Ia kamaghın damuti, nguazir kam ian migh ia batuegham, mati nguazim faragha ikizir igharazibar gumazamiziba batoghezi mokin.

²⁹ Eghti Israelian amizim o gumazir manam, ki bar aghuazir arazir bar kurir kabar amuti, ki uan gumazamizibar tongin a batuegham.

³⁰ “Ia Akar Gavgavir ki ia ganıdir kamın gin mangi. Gumazamizir ian faragha ghua nguazir kamın ikia amizir arazir bar kurir ki bar aghuaziba, ia dar amuan marki. Ia kamaghın damigham, ia nan damazimın mizegham. Ia oragh. Ki Ikiavıra Itir God, ian God, ki mikemegha gıfa.”

19

God ifongezir Arazir kaba, Israelia dar gin mangi

¹⁻² Ikiavıra Itir God, kamaghın Israelia mikimasa Moses mikeme:

“Ki, Ikiavıra Itir God, ian God, ki arazir kurabar saghon ikiava, bar zue. Kamaghın, ia uaghan nan

min arazir kurabar saghon iki, bar zuegh, egh nan gumazamizibara iki.

³ Ia vaghvagh uan amebaba ko afeziabar apengan ikiva, egh men akabar gin mangi. Ia Sabatin dughiamin ingaran marki. Ia avughsi iki. Ki Ikiavira Itir God, ki ian God, ki kamaghin mikemegha gifa.

⁴ Ia na ategh marvir guar kinibar ziaba fan marki. Egh ia uari bagh ain isi nedazibar ingar, egh dar ziaba fan marki. Ki bar anogoroke. Ki Ikiavira Itir God, ian God. Ki mikemegha gifa.

⁵ “Ia na ko navir vamira ikiamin ofa damusi, ia arazir ki ia ganidir kamın gin mangi, ofan kam damu. Egh ia kamaghin damuti, ki ian ofa gi-fuegham.

⁶ Ia asizim misoghezir dughiamra ofan asizir tuzibar ami, o amimzaraghan dar ami. Eghti asizir tuzir naba dughiar mikezimın ikivira ikiti, ia da tueghti da bar isi mangi averenir kinimın otogh.

⁷ Eghti gumazitam dughiar mikezimın asizir kam amiti, arazir kam nan damazimın bar deraghan koghti, ki uaghan bar an ofan kamın aghuaghm.

⁸ Gumazitam dughiar mikezimın asizir tuzir kam ame, a bizir bar zuezir me na ganingizim gamima, a ikufi. Ezi a uabi uan arazir kuramın osımtızim iki ivezir kuram iniam. Kamaghın amizi, ki uan gumazamizibar tongın a batuegham.

⁹ “Dughiar ia uan azeniba aghorimın, ia dagher azenimın dazighiamın tughav itim asian marki.

19:3: Ua Me Ini 20:8; 20:12; Godın Araziba 5:12; 5:16 **19:4:** Ua Me Ini 20:23; 34:17; Ofa Gami 26:1; Godın Araziba 27:15 **19:9:** Ofa Gami 23:22; Godın Araziba 24:19-22

Egh ia azenibar tongin dagheba asi, egh taba ategh, egh ua mangi da asian marki. Ia da ateghti da mamaghira iki.

¹⁰ Dughiar ia wainin ovizir anidiziba inigha givazimin, ia uamategh mangi wainin azenimin wainin ovizir ia faragha ganizir puvatiziba inian marki. Egh ia wainin ovizir nguazim gireghav itiba inian marki. Ia dagher kaba, onganaraziba ko ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba bagh da ateghti, me da iniam. Ki Ikiavira Itir God, ki ian God, ki kamaghin mikeme.

¹¹ “Ia gumazir igharazimin biziba okiman marki. Egh ia gumazir igharazim gifar, an biziba inian marki. Egh ia bar gumazir igharazim mikimiva a gifaran marki.

¹² Egha ia gumazir igharazim ko akam akira, nan ziam dibora gavgavim uan akar dikirizim ganidi, kamaghin ia pura gumazir kam ko akam akir, egh a gifaran marki. Egh ia uan akar dikirizimin gin mangan koghiva, ia nan ziam dikabiri. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.

¹³ “Ia pazi gumazir igharazim damuva, egh an biziba okiman marki. Ia dagiaba bagh ingangarim gumazitam danigh, egh ia an ingangarimin ivezimin dughiar a ingarizir kam in ivezim a daningh. Ia ivezimin suiragh iki gurumzaraghan a daningan kogham.

¹⁴ Ia gumazamizir kuarir onganiba, akar kurabar kamaghin me mikiman marki suam,

19:11: Ua Me Ini 20:15-16; Godin Araziba 5:19-20 **19:12:** Ua Me Ini 20:7; Godin Araziba 5:11; Matyu 5:33 **19:13:** Godin Araziba 24:14-15 **19:14:** Godin Araziba 27:18

God ia gasighasigham. Ia damazir okaviriziba men tuaviba apir ighuvibar arigh, me damuti me iran marki. Ki Ikiavira Itir God, ian God. Ia nan atiating.

¹⁵ “Ia kotiam barazir dughiamin, ia deraghvira kotiam tuisigh. Egh ia deraghvira kotiam akirigh. Ia onganarazir gumazamizibar akurvaghan marki, me kotiam puram a gafiragham. Egh ia gumazamizir ziaba ko gavgaviba itibar atiating men akurvaghti, me pura kotiam gafiraghan marki.

¹⁶ Ia namakaba ko daruva egh girakirangin gumazir igharazim mikiman marki. Me gumazitam osimtizir ekiam bagh a isi kotiam datighi, ia kotin an akurvaghamin gavgavim iki, ia an akuragh. Ia uan akabar kuaghti, kot suam, a misueghti an aremegh, kar bizir bar kuram. Ia an akuraghasa, ki ifonge. Ki Ikiavira Itir God.

¹⁷ “Ni uan navir averiamin aven uan namakam dughiar ruarimin navim an ikuvigh ikian marki. Ni a ko akam akirigh, egh osimtizir kam agifagh. Puvatightima, ni an arazim ginighnighvira ikiva, ni ti uaghan, an amizir arazir kam damigham.

¹⁸ Nin namakatam arazir kuratam ni damighi, ni an arazim ikarvaghan marki, egh ni an ataran marki. Ni uabira uabi gifongezı moghin, ni gumazamizir igharazibagh ifongegh. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikemegha gifa.

¹⁹ “Ia nan arazir ki ifongezir kabar gin mangi. Egh ia asizir igharagha garimning ateghti, aning

19:15: Ua Me Ini 23:6-8; Godin Araziba 16:19 **19:17:** Matyu 18:15 **19:18:** Matyu 5:43; 19:19; 22:39; Mak 12:31; Luk 10:27; Rom 13:9; Galesia 5:14; Jems 2:8 **19:19:** Godin Araziba 22:9-11

uaning ko dakuva nguziba batan marki. Egh ia dagher anabar igharagha garir pumuning azenir vamiran da oparan marki. Egh ia pura nir me tretin kinimin isamizim ko tretin me sipsipin arizimin isamizim, aning isafuragha korotiar ingarizim aghuan marki. Kar arazir anogoroghez-iba.

20 “Ezi gumazitam ingangarir amizir kinitam iki, egh a gumazir igharazim bagh amizir kam amangasa akam akiri, ezi gumazim a givevezir puvati. Eghti gumazir amizir kamın garim, amizir kam ko dakuti, ia aning inigh kotiamın mangi. Egh ia aning misueghti, aning aremeghan marki. Guizbangira, amizir kam a gumazir an garimin ingangarir amizir kinim.

21 Eghti gumazir kam sipsipin apuritam inigh na bativamin Purirpenimin tiar akamin mangi. A sipsipin kam isi uan osimtizim agevir ofan min Ikiavira Itir God bagh ofa damu.

22 Eghti ofa gamir gumazim, Ikiavira Itir Godin damazimin osimtizim agevir ofa damuva gumazir kamın arazir kuraba gin amangam. Eghti ki an ganigh an arazir kuraba gin amadagham.

23 “Ia Kenanın nguazimin mangamin dughiamın, ia temer bava oviziba itiba opar, egh ia temer kabar ovizibar aman kogh mangiti 3plan azeniba givagham, da nan damazimin zuezir puvati.

24 Egh namba 4in azenimin ia temer katabar dagheba bar na daningigh, ki Ikiavira Itir God. Kar ababanir ia na minabi, egh bar akuegh nan ziam famim.

25 Egh namba 5ın azenimın ia dar ovızibar ami. Egh ia nan akar kamın gın mangıtı, ian temeba biva ovızir avırıba ikiam. Ia oragh, kı Ikiavıra Itir God, ian God, kı kamaghın mikeme.

26 “Ia asızir tuzir ghuzim itibar aman marki. Egh ia imezibagh amir arazıba ko kukunir arazıba, ia dar amuan marki. Da nan gavgavımın izezir puvati.

27-28 Ia gumazim o amızir aremezim gıñıghnıgh dapanir arızir ian kuarıbar boroghın itıba apıran marki, egh uan ghuamasızibagh isi da otıvan marki. Egh ia uaghan uarir akurvaghı, gumazim o amızir aremezim gıñıghnıgh, uan mikarızibar ghor, dıghorıbar amuan marki. Kı Ikiavıra Itir God, ia arazir kabar amuan, kı anogoroke.

29 “Ia asebar zıaba fer arazıbar amusi, uan guivıbar amutı, me tuavımın amızibar mın aghumsızir arazim damuva poroghamıba uari isava akuir arazim damuan marki. Ia kamaghın damuva na ategh asebar apengan ikiam, mati tuavımın amızir tintinımın gumazıba koma akuim. Eghtı arazir kuram ian nguazim bar a gizıvaghı.

30 Ia Sabatın dughıamın ingaran marki. Egh ia Purırpenır gumazamıza ıza nan zıam fer kam, bar a gifongegh. Kı Ikiavıra Itir God, kı ia mikemegha gıfa.

31 “Egh ia nıghnızir aghuim inisi, mangı ariaghırezir gumazamızar duaba ko mıgeir

19:26: Jenesıs 9:4; Ofa Gami 7:26-27; 17:10-14; Godın Arazıba 12:16; 12:23; 15:23; 18:10 **19:27-28:** Ofa Gami 21:5; Godın Arazıba 14:1 **19:29:** Godın Arazıba 23:17 **19:30:** Ofa Gami 26:2 **19:31:** Godın Arazıba 18:11; 1 Samuel 28:3; 2 Atrıvıba 23:4; Aısaia 8:19

gumazimin azaraghti, me duar kurabar nighnizim ia daningan marki. Ia kamaghin damu, ia nan damazimin bar mizegham. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.

³² “Ia gumamazir ghuribar apengan iki, egh deraghvira me damu. Egh ia nan atiating nan apengan iki. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki kamaghin mikeme.

³³ “Ia ikizir igharazibar gumamazir ian nguazimin itiba pazi me damuan marki.

³⁴ Ia ikizir igharazibar gumamazir ian tongin itiba arazir aghuibar me damu, mati ia uan adarazi Israelia gami mokin. Egh ia uari gifongezî moghin ia bar me gifongegh. Ia fomira Isipin kantrin ike, kamaghin ia gumamazir uan nguibaba ataghiragha ghua kantrin igharazibar itir arazim, ia a gifo. Ia deraghvira gumazir ia ko itir kabar amu. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.

³⁵ “Ia bizibar ababanibagh amuva, dar osimtizim ko ruaribagh fofogh da tuisigh, egh da mengti gumazir igharaziba dagh ivezam, ia arazir kamîn, me gifaran marki.

³⁶ Puvati. Ia deraghvira dar abaniva da tuisigh, egh deraghvira biziba meng. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki Isipin kantrin ia inigha ian akua azenan ize.

³⁷ Kamaghin amizi, arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa ia mikemezir kaba bar, ia dar gin mangi. Ki Ikiavira Itir God, ki ia mikemegha gifa.”

20

God gumamazizir akaba batozibagh asighasigham

¹⁻² Ikiavira Itir God, Israelian gumamazizibav kimasa kamaghin Moses miği:

“Israelian tav o ikizir igharazibar gumamazizir Israelin kantrin aven itibar tav, uan borim isi asem Molek bagh ofan min a daningti, ia gumazir kam misueghti an aremegh. Nguazir kamın gumamaziziba bar dikavigh dagiba isi gumazir kam ginivighti an aremegh.

³ Gumazim borim isa Molek ganidir arazir kam, nan Purirpenim gamima a mizegha bar nan ziar ekiam dikabira. Kamaghin amizi, ki gumazir kamın apanim damuva uan gumamazizibar tongin a batuegham.

⁴ Nguazir kamın gumamaziziba gumazir kamın arazir kurar kamın ganiva mikim suam, kar pura bizim, egh a misueghti an aremeghan koghti,

⁵ kamaghin ki uabi an apanim damuva an adarazi sara, ko gumamazizir akirim na gasaragha asem Molekin ziam feba bar, ki men apanim damuam. Ki uan gumamazizibar tongin me batuegham.

⁶ “Eghti gumazitam na tegh, kukunir gumaziba ko, ariaghirezir gumazibar duaba ko miğeiba bagh mangi, a mati tuavimin amizim tintinibar arua gumazir igharaziba koma akui. Kamaghin, ki gumazir kamın apanim damuva uan gumamazizibar tongin a batuegham.

⁷ Ia bar zuegh iki, egh arazir aghuir voroghira itir ki ifongezibar aven daru. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki kamaghin mikemegha gifa.

⁸ Ki Ikiavira Itir God, ki ua bagha ia misevezi ia bar nan gumazamizir aghuibar otifi. Kamaghin amizi, arazir ki ifongeziba, ia bar dar gin mangi.

⁹ “Egh gumazim o amizim uan afeziam o amebam akar kuramin a migia ghaze, God ni gasighasigham, eghti ia gumazir kam o amizir kam misueghti an aremegh. Gumazim o amizir akar kam mikemezim, a uan osimtizim bangin aremegham.

¹⁰ “Eghti gumazitam uan namakamin amuim ko dakuighti, kamaghin ia gumazir kam ko amizir kam misueghti aning aremegh.

¹¹ Eghti gumazim uan afeziamin amuim ko dakuigh, egh an arazir kuramin uan afeziam damuva aghumsizim a daningam. Kamaghin, ia gumazir kam ko amizir kam misueghti, aning aremegh. Aning uaning arazir kuram damigh osimtizim ikiam, egh bizir kam bagh aning aremegham.

¹² Eghti gumazitam uan otarimin amuim ko dakuighti, ia aning misueghti aning aremegh. Aning en arazir aghuim oteghavkinigha arazir kuram gami, egh aning uan osimtizim bangin aning aremegham.

¹³ Eghti gumazitam gumazir igharazim ko dakuigh, mati gumazim amizim ko akui moghin,

20:9: Ua Me Ini 21:17; Matyu 15:4; Mak 7:10 **20:10:** Ua Me Ini 20:14; Ofa Gami 18:20; Godin Araziba 5:18 **20:11:** Ofa Gami 18:8; Godin Araziba 22:30; 27:20 **20:12:** Ofa Gami 18:15 **20:13:** Ofa Gami 18:22

egh aning amizir arazir bar kurar ki aghuazim damigh, bar osimtizir ekiam ikiam. Kamaghin ia aning misueghti aning aremegh. Aning uan osimtizim bangin aning aremegham.

¹⁴ Eghti gumazitam uan amuimin iki, egh uaghan an amuimin amebam isafuragh uaghara aningin ikiti, ia bar me isi avimin me daboroghti me isigh. Me osimtizir bar ekiam gami. Guizbangira, kamaghin amir gumazamiziba ateghti, me ian tongin ikian marki.

¹⁵ Eghti gumazitam asizitam ko arazir kuram damigham, mati gumazim amizim koma akui moghin, eghti ia uaghara aning misueghti aning aremegh.

¹⁶ Eghti amizitam asizitam bagh mangi, a ko arazir kuram damigham, mati amizim gumazim koma akui moghin, eghti ia aning misueghti aning aremegh. Aning uan osimtizim bangin aning aremegham.

¹⁷ “Eghti gumazitam uan buaramizim ko dakuam, kar an afeziamin guivim, o an amebamin guivim, egh aning bibiamra iki uaningin ganiva, kamaghin aning arazir bar kuram damigham. Kamaghin amizi, ia gumazamizibar damazimin bar aningin atariva, aning batueghti, aning ua ia ko ikian kogham. Gumazir kam uabi uan buaramizim koma akui, kar aghumsizir arazim, kamaghin, a uan arazir kuramin osimtizim ateram.

¹⁸ Eghti gumazim, amizir uan iakinibav sozир

20:14: Ofa Gami 18:17; Godin Araziba 27:23 **20:15:** Ua Me Ini 22:19; Ofa Gami 18:23; Godin Araziba 27:21 **20:17:** Ofa Gami 18:9; Godin Araziba 27:22 **20:18:** Ofa Gami 18:19

dughiamin itim inigh, a ko dakuam, aning bar arazir mizirizim nan damazimin a damuam. Eghti ia nan gumamazibar tongin aning batokegh.

¹⁹ “Gumazitam uan amebar dozim o afeziamin buaramizim ko dakuva, an arazir kuramin uan anabam damigh aghumsizim a daningam. Aning amizir arazir kurar kam bangin osimtizim ateram.

²⁰ Eghti gumazitam uan afeziar dozimin amuim ko dakuigham, gumazir kam aghumsizim afeziar dozim daningam. Egh aning amizir arazir kurar kam in osimtizim ateram. Gumazir kam amizitam in iki boriba batan kogham, eghti an afeziar dozimin amuim uaghan boriba batan kogham.

²¹ Eghti gumazitam uan aveghbuamin amuim a dam a inigh an iki, a nan damazimin arazir bar mizirizim damuva aghumsizim uan aveghbuam daningam. Kamaghin amizi, gumazir kam ko amizir kam boriba batan kogham.

²² “Ia nan arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa ia mikemeziba, bar dar gin mangi. Ia kamaghin damuti, nguazir ki datirighin ian akua zuir kam, a ian aghuagh ia batueghan kogham, mati gumazim dagher kuramin mizi mokin. Ia deraghviram an ikiam.

²³ Ia Kenanin nguazimin itir ikizibar arazibar gin mangan marki. Me bizir kurar kabagh ami, ezi ki bar men aghua. Ki datirighin ikizir kaba batueghti, ia men nguazim iniam.

²⁴ Ki ia mikemegha gifa, nguazir kam a bar dera, ezi dagher avirim an ikia, deraghviram aghui. Ki

a isi ia daningighti, a ian nguazimram otogham. Ki Ikiavira Itir God, ki ikizir igharazibar tongin ia ini, eghti ia bar igharaghvira iki, nan gumamazibaram otogham.

²⁵ Kamaghin amizi, ia deraghvira asiziba ko kuaraziba tuisigh, asiziba ko kuarazir manaba zue, ia dar ami. Ezi asiziba ko kuarazir manaba mizeghti, ia dar aman marki. Ki asiziba ko kuaraziba ko apizir zuezir puvatizir kabar gun ia mikeme. Ia dar amiva, ia arazir bar kurir ki aghuazibar amuam. Ia asizir kabar amiva nan damazimin bar mizegham.

²⁶ Ia arazir kuraba ategh zuegh iki, nan arazir bar aghuibar gin mangi. Ki Ikiavira Itir God, ki uabi bar zue, egha ki ikizir igharazibar tongin ua baghavira ia ini.

²⁷ “Eghti kukunir gumaziba, ko ariaghirezir gumamazibar duaba ko migeiba, ia bar dagiaba isi me ginivighti me arimighiregh. Me uan osimtizim bangin arighiregham.”

21

Ofa gamir gumaziba God ifongezir arazir aghuibar gin mangi

¹ Ikiavira Itir God, Aronin adarazir ofa gamir gumazibav kimasasa kamaghin Moses migei:

“Ian adarazir tav aremeghti, ia gumazir aremezim bagh aghuimazir arazim damuan marki. Arazir kam ia gamima, ia nan damazimin mize.

² Eghti bar gumazimin adarazir aven iti tav aremegham, kar an amebam, o afeziam, o otarim, o guivim, o aveghbuam,

³ o guizın an buaramizir pam puvatıgha afeziamın dipenimın ikia aremezim, a me bagh aghuimazir arazim damuam. A kamaghın fogh, an aghuimazir arazir kam damutı, a nan damazimın mızegham.

⁴ Eghtı ofa gamir gumazimın ivozim aremegham, eghtı ofa gamir gumazim an aghuimazir arazim damuan marki. Kamaghın a nan damazimın mızegham.

⁵ “Eghtı ia ofa gamir gumaziba, aghuimazir arazimın gın mangıva, uan dapanir arızir akuatabagh isan marki. Egh ghuamasızibar mırıabagh isan marki. Egh aghuimazir arazim bagh tintinibar uan mıkarzibar ghoran marki.

⁶ Ia ofa gamir gumaziba kı ua bagha ia mısefe. Kı ian God, kamaghın ia nan ziam dikabınan marki. Ia nan ofa damuamin ingangarım iti, ezi avim isir ofan kaba, ia daghebar mın na ganıdi. Kamaghın amizi, ia arazir kurar kaba akırım ragh dagh asaragh, egh na ko daru.

⁷ Ia nan ofa gamir gumazibara. Kamaghın amizi, ia tuavimın amizir gumaziba isava akuim, o amizir gumazir ıgharazim ko akuim, o amizir an pam anetaghizim, ia an poghan marki.

⁸ Gumazamiziba fogh suam, ia ofabar dagheba na ganıdi, kamaghın, ia bar nan ofa gamir gumazibara. Kı uabı İkiavıra Itir God. Kı Godın bar zuegha arazir aghuibaram amim. Egha kı uan gumazamizibagh amima, me zuegha arazir aghuibaram ami.

⁹ “Eghtı ia ofa gamir gumazitamın guivitam,

tuavimîn amizimîn ikîva, arazir mîzîrîzîbar gîn mangîva, aghumsîzîr ekiam uan afeziam danîngam. Kamaghîn, gumazamîzîba avimîn a daboroghti a isigh aremegh.

10 “Ofa gamir gumazîbar dapanim, uan ingan-garimîn ziar ekiam ini. Me borem an dapanim gîngêzîr dughiamîn, me ofa gamir gumazîbar korotiamra, a daghuasa anemîsefe. Eghti an adarazîr tav aremeghti, a uan dapanîr arîzim ateghti a pura ikian markî, a deraghvîram a batogh. Egh a uan korotiam abîghan markî.

11 Ofa gamir gumazîbar dapanim, gumazimîn kuam itir danganimîn boroghîn mangan markî. A kamaghîn damuva, nan damazimîn mîzegham. An afeziam o amebam aremeghti, an aghuimazîr dughiamîn uabî damu mîzeghan markî.

12 Kamaghîn, an Anogoroghezîr Danganim ategh gumazîr kuaba itir danganimîn boroghîn mangan markî. A kamaghîn damu nan Purîrpenim damutî a nan damazimîn mîzegham. Ia borer kî ia ganîngîzîr kam a gîngêgha gîvagha, anemîsevezî a ofa gamir gumazîbar dapanimîn oto. Kamaghîn, a gumazimîn kuam itir danganimîn boroghîn mangan markî. Kî Ikiavîra Itir God, kî kamaghîn ia mîkemegha gîfa.

13 “Ofa gamir gumazîbar dapanim, amizîr gumazîr îgharazîtam ko akuizîr puvatîzîr tamîn ikî.

14 An amizîr pam aremezîm, o amizîr pam taghîzimîn ikian markî. A tuavimîn amizîr gumazîba isava akuim, o amizîr gumazîr îgharazîm arazîr kuramîn a gamua a ko akuizîmîn ikian markî. Kar amizîr anogoroghezîba. An ofa

gamir gumazibar anabamın amizir gumazitam ko akuizir puvatızir tamra iki.

¹⁵ Egh a nan akar kamın gın mangan koghti, an boriba nan damazimın mizegham. Ki Ikiavıra Itir God, ki ua baghvıra anemisevegha, a isa ofa gamir gumazibar dapanimın ingangarir kam damuasa aneti.”

¹⁶ Egha Ikiavıra Itir God ua kamaghın Moses migei:

¹⁷ “Ni kamaghın Aron mikemegh: Nin adarazir gumazitam datirighın o gın izamin dughiamın otoghti, an mikarzim duatam iki ikuvighti, gumazir kam na bagh daghebar ofabar amuan marki.

¹⁸ Gumazir mikarziba ikuviziba, me nan boroghın izi na bagh ofabar amuan marki. Ki gumazir kamagh garibav gei: damazir okaviziba, o suer kuraba, o guar kuraba, o amebamın navimın averara sueba ko aghariba otevegha ikizirighiziba,

¹⁹ o gumazir suer kuraba, o gumazir agharir kuraba,

²⁰ o gumazir akirir fightiziba, o gumazir bar otevilla, o gumazir damazir kuraba, o gumazir mikarzir kuraba, o gumazir turiaba ikuviziba.

²¹ Guizbangıra, nin anabamın tavın mikarzim duatam ikia ikufi, gumazir kam, na bagh izi daghebar ofabar amuan marki. Ki bar anogoroke.

²² Egh an asıziba ko bizir ia ofan mın na ganingizibar amam. Ki ofa gamir gumaziba damasa ia ganingizir ofaba, a bar da iniam.

²³ Egh a Bar Anogoroghezir Danganım modir nir ekiam iti naghın ko ofa gamir dakozimın

boroghın mangan marki. Ki uabi Ikiavira Itir God, ki uan ingangarimra damuasa me amisefe. Kamaghın amizi, an adar boroghın izi, egh a bizir bar zuezir kabar amuti da nan damazimın mizegham.”

²⁴ Ezi Moses akar kamin gun Aron uan otariba, ko Israelian gumamaziba bar me mikeme.

22

Ofa, da Godın bizibara

¹ Ikiavira Itir God kamaghın Moses miği:

² “Ni kamaghın Aron uan otariba ko me mikim. Ia deraghvira nighnigh, Israelian gumamazibar ofaba, da nan bizibara. Kamagh amizi, ia deraghvira ofan kabar gan. Puvatıghti, ia nan ziar ekiam dikabıragham. Kirara, ki Ikiavira Itir God.

³ Ni kamaghın me mikim. Ia ofa gamir gumaziba, ian adarazir tav nan damazimın mizegh, a Israelia na ganıdir ofabar boroghın izan marki. Egh a roghıra mangiti, ki uan damazimın a batueghti an ofa gamir gumazimın ingangarim damuan kogham. Ia zurara arazir kamin gın mangivira iki. Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gıfa.

⁴⁻⁵ “Eghti Aronın adarazir ofa gamir gumazitam, lepan arımarıam iki, o mikarzir mogomem duam a batoghti ghuzir mitizim an azenan otivti, ghuzir mitizir kam a damuti, a nan damazimın mizegham. Egh a nan ofabar aman kogh mangi, a ua deraghamın dughiamın tugham. Egh a uaghan gumazir aremezimın kuamın poroghav itir bizitamın suiragham, o dipam an mikarzir mogomemın otivam, o a dafarır tamın asızir mizezir tamın suiragham, a gumazir nan

damazimın zuezir puvatızim, ezi arazir kam bangın, an ofabar aman kogham.

⁶ Ofa gamir gumazir nan damazimın mizezir manam, a kamaghıra iki mangiti aruem magirigham. Egh a faragh dipamın deragh uabi ruegh, egh a ofan asızir me na ganıdibar amam. Egh a rueghan kogh, a daman kogham.

⁷ Aruem magiri gıvaghti, a ua zuegh nan ofabar amam. Ki uabi, uan ofabar dagheba isa ia bagha da ati, kar ofa gamir gumazibar dagheba.

⁸ A puram aremezir asızim ko asızir atiam misoghezi aremezimın tuzitam aman marki. Ana anemegham, a nan damazimın mizegham. Ki Ikiavıra Itir God, ki kamaghın mikeme.

⁹ Ia ofa gamir gumaziba, Akar Gavgavir ki ia ganıngiziba bar adar gın mangi. Ia nan akam batuegh, ia arazir kuram damigh, osımtızim ikiti, ki ia misueghti ia arıghiregham. Ki Ikiavıra Itir God, ki ua bagha ia ofa gamir gumaziba amısefe, egha ki mikemegha gıfa.

¹⁰ “Ofa gamir gumazibar adarazir gumazim o amızim, merara gumazamiziba na ganıdir ofabar amam. Igharazitav daman kogham. Gumazir dughiar otevimın ofa gamir gumazim ko itim, o an ingangarir gumazim, me uaghan daman kogham. Bar markiam.

¹¹ Eghti ofa gamir gumazimın ingangarir gumazamizir kınir a ivezeziba, ko borir amebam ofa gamir gumazir kamın dipenimın ikia oteziba, me ofa gamir gumaziba apir daghebar ami.

¹² Eghti ofa gamir gumazitamın guivim, ofa gamir gumazibar ikızimın azenan itir gumazir kınitam ko poroghıv iki, kamaghın a nan ofabar

aman marki.

¹³ Eghti guivir kamın pam aremeghti a pura ikiam, o an pam aneteghti, a pura ikıva, boriba puvatıgh, uamategh uan afeziamın dipenimın mangı, kamaghın, an ofa gamir gumazibar daghebar ami, kar dagher an afeziam inıgh izamiba. Eghti gumazim o amizim ofa gamir gumazibar adarazir aven itir puvatı, a daman marki. Bar marki.

¹⁴ “Egh gumazitam ofa gamir gumazibar adarazir mav puvatı, egh deragh nıghnıghan kogh nan ofan nataba amegh, kamaghın a dagher kaba ikarvagh ofa gamir gumazim danıngıgh. A 5plan dagher naba inıgh, kamaghın a 6plan dagheba isi da ikarvagh.

¹⁵ Ia ofa gamir gumaziba deraghvıra gan, gumazamizir kıniba nan ofan kabar aman bar marki.

¹⁶ Kı İkiavıra Itir God, kı ua bagha ofan kaba misefe, egha dar anogoroke. Kamagh amizi, ia ofa gamir gumaziba, gumazir kinitamın amamangatıghtı a ofan kabar aman bar marki. Gumazir kaba dar amıva, osımtızim ikiam, egh ua dagheba ikarvagh da isi ofa gamir gumazim danıngam.”

¹⁷ İkiavıra Itir God kamaghın Moses mıkemem,

¹⁸ “Nı akar kam isi Aron uan otariba ko İraelian gumazamizibav mıkemegh. Ia İraelian gumazitam, o ikızir ıgharazibar gumazamizir İraelin kantrin ititam, an asızir tam isi ofan bar isia mıghirim bagh an aku izam, kar ofan a uan akar dikırızim na ko amizim akırasa, o a uan ifongiamın gın ghua ofa damuasa,

¹⁹ a bulmakaun apurim o sipsipın apuritam o

memen apurir tam inigh izi. Ia duaba mikarzim in itir asizitam in ofa damuan marki. Ia kamagh in damighti, ki a gifueghan kogham.

²⁰ Ia deraghviram oragh. Ia asizir mikarzim ikuvizi tam in ofa damuti, ki a gifueghan kogham.

²¹ “Gumazim, Ikiavira Itir God ko navir vamira ikiamin ofa damuam, kar ofan a uan akar dikirizir na ko amizim akirasa, o a uan ifongiam in gin mangi ofa damuasa, a bulmakau o sipsip in duaba an mikarzim in puvatizitam inigh izi. A kamagh in damighti, ki an ofa gifuegham.

²² Ia asizir damazir okaviriziba, o asizir suer kuraba itiba, o asizir mikarzim ikuviziba, o asizir duar ekiaba itiba, o asizir tuar kiniba, o asizir duar kuriba itiba isi, nan ofa damuan marki. Ia asizir katam nan ofa gamir dakozim in avim in an ofa damuan marki.

²³ Egh ia uari ofan tam uan ifongiam in a damusi, bulmakau o sipsip in soroghafariba otevezitam o ikizirizir tam iniam, a dera. Egh ia akar na ko dikirizir tam akirsi, asizir katam isi nan ofa damuan marki. Bar marki.

²⁴ Eghti asizir katam in turiam ikufi, o me an oke, o anebiki, o me an turiar ovizim amisefe, asizir kam ia na bagh ofa damuan marki. Ia asizir kamagh in gariba, uan nguazim in aven Ikiavira Itir God in ofa damuan marki. Bar marki.

²⁵ Egh ia ikizir igharazim in gumazim in darim in asizir katam inigh ofa damuan marki. Asizir kamagh in gariba, dar mikarziba ikuvigha, nan damazim in derazir puvati. Ezi ki ofan kamagh in garibar aghua. Ki bar dar aghua.”

26 Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei:

27 “Bulmakau ko sipsip ko memeba otamin dughiamin, dar nguziba 7plan aruebar amebam ko ikegham. Eghti namba 8in aruemın ikegh mangi, ia da inigh avimın ofa damusi ofa gamir dakozimın mangi, eghti ki ian ofa gifuegham.

28 Eghti ia bulmakaun amebam, o sipsipin amebam, o memen amebam, uan nguzim ko, ia aruer vamira uaghara aning misuegh aningın ofa damuan marki. Bar marki.

29 Ki Ikiavira Itir God, ia na minabir ofan tam damusi, ia ofan arazibar gin mangiti, ki ian ofa gifuegham.

30 Ia aruer manamin ofa gami, ia aruer kamra ofan asizir tuzibar amegh. Ia da ateghti da iki mangi aminzaraghan otoghan marki. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin ia mikemegha gifa.

31 “Ia oragh. Ia deraghvira nan Akar Gavgavibar gin mangi. Ki Ikiavira Itir God.

32 Ia nan ziar bar zuezim dikabinan marki. Ia Israelian gumazamiziba kamaghin fogh suam, ki Godin bar zuezimra. Ki uabi Ikiavira Itir God, ki ua bagha ia misevezi, ia bar nan gumazamizir aghuibaram otifi.

33 Ki ian Godin ikiasa, kamaghin, ki fomira Isipin kantrin aven, ia isa ian akua azenan ize. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin ami.”

23

Godin ziam fer dughiar ekiaba

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,

² “Ni kamaghin Israelian gumazamizibav mikemegh: Kar dughiar ekiar ia nan ziam fasa ki inabaziba. Ia uari akuvagh dughiar kabar nan ziam fam.

³ “Ia 6plan aruebar ingangaribar amu. Egh aruer namba 7, kar Sabatin dughiam, avughsazir dughiar kamın ia ingaran marki. Ia uari akuvagh nan ziam fi. Egh ia danganir manamın iti, ia na bagh Sabatin dughiam amısefegh, ki Ikiavira Itir God.

⁴ Ki datirighin ia bagha misevezir dughiabar gun ia mikimasa. Egh azenibar zurara ia dughiar kabar uari akuv nan ziam fi.”

God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam, ko Yis Puvatızir Bretin Isam Damuamin Dughiam

(Diboboniba 28:16-25)

⁵ Ikiavira Itir God kamaghin mikeme, “Ia, God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam damuam. Dughiar kam, azeniba vaghvagha, dar iakinir faragha zuim, an namba 14in aruemin guaratızimin, ia uari akuvagh nan ziam fi.

⁶ Ezi iakinir kamın namba 15in aruemin, kar Yis Puvatızir Bretin Isam Damuamin Dughiam. Egh ia yis puvatızir bretin kam ami mangi 7plan aruebar tugh.

⁷ Eghti aruer kabar faragha zuir aruemin, ia uari akuvagh nan ziam fiva, uan ingangaribar amuan marki.

23:3: Ua Me Ini 20:8-10; 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Godin Araziba 5:12-14 **23:5:** Ua Me Ini 12:1-13; Godin Araziba 16:1-2 **23:6:** Ua Me Ini 12:14-20; 23:15; 34:18; Godin Araziba 16:3-8

⁸ Ia asiziba ko dagheba isi avimin Ikiavira Itir God bagh ofa damu mangi 7plan aruebar tugh. Egh namba 7 aruemin ia ua uari akuvagh nan ziam fi. Dughiar kamin, ia uan ingangaribar amuan marki.”

Dagher faragha anigha givazibar ofaba

⁹ Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei,

¹⁰ “Ni Israelian gumazamiziba kamaghin me mikemegh: Dughiar ia mangi nguazir ki ia daningamimin ikiamimin, ia witin ian azenibar itir aniziba inigh, egh zurara azeniba bar, witin ikizir ia faragha ikeziba, ia da ater ofa gamir gumaziba bagh mangi.

¹¹ Eghti ofa gamir gumazim witin ikizir kamin suiragh a fegh a damuti, a nan damazimin ighuavamang, eghti ki ia gifuegham. Ofa gamir gumazim, Sabatin gin otivamin aruemin, an ofan kam damu.

¹² Eghti ia witin ofabar amuamin dughiamin, ia sipsipin nguzir azenir vamira itimin ofa damu, a bar deragh duaba an mikarzimmin puvatigham. Eghti sipsipin kam, an ofan bar isia mighirim.

¹³ Egh ia plauan nar aghuim inigh, an osimtizim 2 kilogrem, egh olivin borek ko a veregh witin ofa tu. Ia ofan isia bar mighirim sara an ofa damu, eghti ki Ikiavira Itir God, ki ofan tuamin kamin mughuriar aghuim baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Egh uaghan, ia 1 lita wainin dipam inigh ofan kamning sara ofa damu.

¹⁴ Ia witin ikizir faragha ikezir kam, ia uan God bagh a inigh izeghan koghiva, ia witin igiar

faragha azenimın inizir kam aman marki. Puvati. Ia faragh witin ikizir faragha ikezir kam inigh izegh, egh gin ia witin igiam ami. Ia witin ovizir isizir puvatiziba, ko witin ovizir ia avimın tuamiba, ko bretin ia ingarigh tuamiba, ia dar ami. Ia ofan arazir ki ifongezir kamın gin mangiti, ian ovavir gin otivamiba, me uaghan dar gin mangam.”

*Azenibar Dagher Igiaba Asiamin Dughiamın Isar Ekiam
(Diboboniba 28:26-31)*

¹⁵ Ikiavira Itir God ua kamaghın Moses miği, “Ia na bagha witin ikiziba atera izir aruemın gin, 7plan wighba menegh.

¹⁶ Egh namba 7 wigh gıvaghti, aruer namba 50 otoghti, ia ua witin igiamın ofan igharazim na daning.*

¹⁷ Ian avitoriba vaghvagh bretin rubuzir pumuning inigh izi na daningigh, kar witin faragha anibar ofa. Ia bretin rubuzimningın ingarsi bretin rubuzir tam bagh, plauan aghuir 2 kilogremın itim inighıva, yis koma a veregh, egh bretin rubuzir igharazim uaghan kamaghıra an ingarigh, aning tuagh. Egh bretin rubuzir kamning inigh izi, Ikiavira Itir God bagh ofa damu. Ia aningın suiragh aning fi aning damuti, aning Ikiavira Itir Godın damazimın ighuavamang.

23:15: Ua Me Ini 23:16; 34:22; Godın Araziba 16:9-12 * **23:16:** Israelian dughiar ekıar kam, me Grighın akamın me, “Pentekos,” a garisi. Ezi Grighın akamın aven ziar kam, a “50plan arueba,” an mirara ghu. Ni uaghan Aposel 2:1ın gan.

18 Ia bizir kaba sara bretin kamın ofa damu. Ia 7plan sipsipın nguzir azenir vamıra itiba, ko bulmakaun apurir igiar tam, ko sipsipın apurir pumuning inigh izi. Ia asızir duaba mıkarzibar itiba inian marki. Asızir aghuibara inigh. Egh ia ofan bar isia mıghırım na bagh a damu. Egh ia zuraram ami moghın, witın taba ko wain sara, ofan kam datıgh. Ofan kam avim an isi mangı a bar mıghırightı, averenir kınımın otogh. Eghti Ikiavıra Itir God, ofan kamın mughuriar aghuim baregh, a gifuegh navir aghuim an ikiam.

19 Ia memen apuritam inigh arazir kuraba gın amadir ofa damu, egh sipsipın apurir igiar azenir vamıra itir pumuning inigh, God ko navir vamıran ikiamın ofa damu.

20 Eghti ofa gamir gumazim witın faragha anıbar ofan mın, bretin kam ko sipsipın nguzimningın suiragh da fı da dar amutı, da nan damazımın ighuavamangı. Bizir kaba nan bizıbara. Eghti kı da inigh ofa gamir gumazıbar anıngam.

21 Ia ofan kam gamir dughiamın ia uari akuvagh, nan ziar ekiam fı, egh ia uan ingangarıbar amuan marki. Ian ovavıba gın otıvıgh managh ikı, me bar zurara arazir kamın gın mangam.

22 “Dughıar ia uan azenıba aghorımın, ia dagher azenımın dazıghıamın tughav itım asian marki. Egh ia azenıbar tongın dagheba asi, egh taba ateghıva, ua mangı da asian marki. Ia da ateghtı da mamaghıra ikıtı, onganarazır gumazamızıba ko ikızır ıgharazıbar gumazamızır ian tongın

itiba, me da iniam. Ki Ikiavira Itir God, ki ian God, ki kamaghin mikeme.”

Sighabagh Iviamin Dughiar Ekiam

(Diboboniba 29:1-6)

²³ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei:

²⁴ “Ni kamaghin Israelian gumamazibav keme. Namba 7in iakinim, an aruer faragha zuimin ia avughsi. Kar ian dughiar ekiar mam, egh ia sighabagh ivi uari akuv, egh Ikiavira Itir God minabiva an ziam fi.

²⁵ Dughiar kamın ia uan ingangaribar amuan marki. Ia ofa gamir dakozimin mangi, egh avimin nan ofa damu.”

God Gumamazibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam

(Diboboniba 29:7-11)

²⁶ Egha Ikiavira Itir God Moses migei:

²⁷ “Namba 7in iakinim, an namba 10in aruem, kar Gumamazibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam. Egh dughiar kamın ia dagheba ko agoroger araziba atakigh. Ia uari akuvagh nan ziam fi na minabiva na bagh avimin tuamin ofan tam inigh izi.

²⁸ Aruer kamın, God Gumamazibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam. Ofa gamir gumazim, ia bagh arazir kuraba gin amadir ofa damuti, ki Ikiavira Itir God, ian God, ki ian arazir kuraba bar da gin amadagham. Kamaghin amizi, ia aruer kamın ingaran marki.

²⁹ Eghti gumazitam aruer kamın daghebar amiva uan agorogeba abiraghan koghti, ki uan gumamazibar tongin a batuegham.

³⁰ Eghti gumazitam ingangaritam aruer kamın a damuti, ki uabi uan gumazamizibar tongın a misueghti, an aremegham.

³¹ Ia oragh. Ki ua migei, ia ingangaritam aruer kamın a damuan marki. Ia arazir ki ifongezir kam zurara an gın mangi. Eghti ian ovavir gın otivigh managh ikiamiba, me uaghan an gın mangi.

³² Ia dughiar ekiar kamın deraghvıra avughsi. Iakinir kam, an aruer namba 9ın, aruem uaghilir dughiamın ikegh mangiti, aruer namba 10ın aruem ghuaghiri dughiam otoghti, dughiar kam bar moghıra, ia an dagheba ko agoroger biziba bar da atakigh.”

*Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiaba
(Diboboniba 29:12-40)*

³³⁻³⁴ Ikiavıra Itir God akar kam Israelia daningasa kamaghın Moses mikeme: “Iakinir namba 7, an aruer namba 15ın, kar Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiam. Dughiar kamın, gumazamiziba temer aguabar averpenibar ingaram, egh 7plan aruebar dar iki Ikiavıra Itir God gınighnigh.

³⁵ Egh wighın kamın faragha zuir aruemin, ia nan ziam fisi uari akuv, egh ia uan ingangaribar amuan marki.

³⁶ Egh ia wighın kamın arueba bar ia Ikiavıra Itir God bagh ofa damuam. Egh namba 8ın aruemin, ia ua Ikiavıra Itir God gınighnigh an ziam fisi uari akuv, egh an ofan avimin tuamiba inigh izi dar ofa damu. Aruer namba 8, kar Ikiavıra Itir Godın

ziam famin dughiam, kamaghin amizi ia uan ingangaribar amuan marki.

³⁷ “Aruer kaba, kar nan dughiar ekiabara, ki Ikiavira Itir God. Ia nan ziam fisi uari akuy, avimin na bagh ofabar amu. Ia ofan bar isia mighiriba, ko wit tuer ofa, ko wain ingamin ofa, ko ofan igharazir maba, ia ofan kaba vaghvagh dar aruebara dar amu.

³⁸ Ia dughiar ekiar kabar gin mangi, egh uaghan nan Sabatin dughiar gin mangi. Egh uaghan bizir ia zurara na ganidiba, ko akar dikiriziba akiramin ofaba, ko ofan ia uari uan ifongiabar gin mangi na daningamiba, ia bar da isi na daningam.

³⁹ “Ezi namba 7in iakinimin, an dughiar namba 15in, ia faragh dagher faragha aniziba inigh givagh, egh ia Ikiavira Itir Godin dughiar ekiar kam damuam, an aruer namba 15in ikegh, 7plan aruebar mangam. Dughiar kabar, ia averpenibar ikiva na ginighnigham. Dughiar ekiar kam in aruer faragha zuim ko namba 8 aruemin, ia bar avughsi.

⁴⁰ Aruer faragha zuimin ia temer ovizir ia apibar dagher bar aghuitaba inigh. Ia temer detin aguaba ko temer dafarir aviriba itibar aguaba inigh. Egh ia nan damazimin 7plan aruebar bar akongegh. Ki Ikiavira Itir God, ian God.

⁴¹ Egh azeniba bar dar namba 7in iakinimin, ia 7plan dughiar kaba na bagh da misevegh, dughiar ekiar kam damuam. Ian ovaviba gin otivigh zurara arazir kabar gin mangam.

⁴² Ia Israelian gumamaziziba bar, 7plan aruebar averpenir muziaribar iki.

⁴³ Ia kamaghin damuti, ian ovavir borir gin otivamiba ganigh fogham, ki Isipin kantrin ia inigha ian akua azenan ize, egha dughiar kamın ki ia gamima, ia averpenir muziaribar iti. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.”

⁴⁴ Moses akar kam baregha, Ikiavira Itir Godin ziam famin dughiar ekier a inabazibar gun Israelian gumazamizibav gei.

24

Godin Purirpenimin lambar garir arazim

(Ua Me Ini 27:20-21)

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses miği:

² “Ni kamaghin Israelia mikemegh. Me lamın nan Purirpenimin itiba bagh olivin borer bar aghuim inigh izi. Eghti ofa gamir gumaziba dimagaribar zurara lamın kabar apongti da isi mamaghira iki.

³ Lamın kaba, Aron guaratizibar dar apong, eghti dimagariba bar lamba isi mamaghira ikiti aminim tiragham. Lamın kaba, God bativamin Purirpenimin aven iki inir ekier Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam modozimin azenan tuivigh iki nan damazimin isiam.

⁴ Lamın kaba, da aghorir me golin aghuarimin ingarizim gisin ikiti, Aron deragh dar ganti, dar angazangariba mungeghan kogham, egh da Ikiavira Itir Godin damazimin isivira ikiti, ki dar ganam.”

Bretin me isa God ganidim

⁵ Ikiavira Itir God kamagh Moses miġei, “Ia 12 kilogrem plauan aghuiba iniva, 12plan bretin rubuzibar ingarigh. Ia vaghvagh bretin rubuzimin ingarsi, plauan osimtizer 1 kilogremin itim inigh.

⁶ Egh ġin ia bretin kaba isi, dakozir bar zuezir me ġolin aghuarimin an pogha a noghezir kamın, pozir pumuningin dar arikigh, eghti 6pla vongin ikiti 6pla vongin iki, egh Ikiavira Itir Godin damazimin ikiam.

⁷ Egh ia pauran mughuriar aghuim zuim isi bretin pozir kamningin boroghın dar arikigh, egh ġin Ikiavira Itir God bagh avimin pauran kamın nan ofa damu, a bretin kabar danganım iniam.

⁸ Egh Sabatin dughiabar zurara ofa gamir gumazim bretin kam dakozim datighti, a Ikiavira Itir Godin damazimin ikiam. Israelia arazir kamra ġin mangi. Kar Akar Dikirizir Gavgavir mam, ki me koma a gami, eghti a zurara ikivira ikiam.

⁹ Kar dagher gumamaziziba Ikiavira Itir God bagha avimin ofa gamiziba, da bar nan bizibara. Eghti ki da isi Aronin ovavir boribar aningam. Kamaghın, bretin kam datirighın ko ġin izamin dughiabar, an Aronin adarazir bret, ezi me bretin kam nan Purirpenim avinizir divazimin aven aneremi.”

God gumazir mam amizir arazir kuraba ikar-vazir arazim miġei

¹⁰⁻¹¹ Dughiar mam, gumazir mam iti, an afeziam Isipian gumazim, an amebam Israelian amizim. Amebamın ziam Selomit, Selomit a Dibrin guivim,

a Danin anabamin adarazir mav. Egha Selomitin otarir kam, a me itir danganimin ikia, egha Israelian gumazir mam ko misosi. Aning uaning misogha ghua, Selomitin otarim Ikiavira Itir Godin ziam dibora akar kuram migia an ziam gasighasizima, me a baraki. Kamaghin amizi, me a inigha Moses bagha ghu.

¹² Ezi Moses a isa gumazir mabagh aningizi, me kalabuzin min a ikegha a geghuva ikia, egha Ikiavira Itir God mizuai, a manmaghin gumazir kam mikimti, me arazir manatamin a damuam.

¹³ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,

¹⁴ “Ni gumazir kam inigh danganir ia itimin azenan mangi. Eghti gumazir a na mikemezir akar kuraba baraghiziba, me bar uan dafariba an dapanim darikigh. Me kamaghin damighti, gumazamiziba fogham, gumazir kam arazir kuram gamigha osimtizim iti. Eghti gumazamiziba bar dagiaba fiva a mikinti an aremegham.

¹⁵ Eghti gin ni Israelia mikim suam: Gumazitam akar kuramin na mikemegham, an arazir kuram gamigha gifa, egh a uan arazir kuramin osimtizim ateram.

¹⁶ Gumazitam akar kuratam mikimiva Ikiavira Itir Godin ziam diponam, kamaghin an aremegham. A Israelian gumazimra, o ikizir igharazimin gumazamizir ian tongin ititam, gumazir nan ziam gasighasighamin manatam, gumazamiziba bar uari akuvagh dagiaba fiva gumazir kam mikinighti an aremegh.

¹⁷ “Eghti gumazitam gumazim o amizim misueghti an aremegham, eghti ia uaghan a

misueghti an aremegh.

¹⁸ Eghti gumazitam gumazir igharazimın bulmakaun misueghti an aremegham, a bulmakaun igharazitamın a ikaragh. Osımtızir kabanang akıramın arazim a kamakın, gumazitam gumazir igharazimın asızim misoghezi an areme, an asızir kamaghın garimra an asızim ikaragh.

¹⁹ “Eghti gumazitam gumazir igharazimın mikarzim gasıghasıgham, eghti ia arazir kamram a ikaragh.

²⁰ A gumazir igharazimın agharim apırıghti, ia uaghan an agharim apırıgh. A gumazir igharazimın damazim gasıghasıghti, ia uaghan an damazim gasıghasıkigh. A gumazir igharazimın atariba apırıghti, ia uaghan an atariba apırıgh. Gumazir manam bizim gamua, gumazir igharazim gasıghasıki, eghti ia arazir kamra uam a ikaragh.

²¹ Gumazim gumazir igharazimın asızim misueghti an aremegham, eghti an asızir kamagh garimra a ikaragh. Eghti gumazitam gumazir igharazim misoghti an aremegham, eghti ia gumazir kam misueghti an aremegh.

²² Kı Israelia ia ko ikızir igharazıbar gumazamızir ian tongın itıba sara ia bagha Arazir kam atı. Kı İkiavıra İtir God, kı ian God, kı ia mikemegha gıfa.”

²³ Moses akar kabar gun Israelia mikemegha gıfa. Ezi gın me gumazir akar kuramın İkiavıra İtir Godın mikemezir kam inıgha danganır me itimın azenan ghu. Egha me dagıabar a gınvızı an

24:20: Ua Me İni 21:23-25; Godın Arazıba 19:21; Matyu 5:38

24:22: Dıbobonıba 15:16

areme. Ezi arazir kamın, Israelia Akar Gavgavir Ikiavıra Itir God Moses ganıngızımın gın zui.

25

Azenir namba 7ın Araziba (Godın Araziba 15:1-11)

¹⁻² Moses Sainain Mıghsiamın ikiavıra itima, Ikiavıra Itir God akar kam Israelia mikimasa a ganıngi: “Ia gın nguazir ki ia danıngasa mikemezir kamın mangı an otivigh, egh zurara namba 7ın azenimın, ia nguazir kamın dagheba oparan marki. Ia nguazim ateghti, a pura iki. Ia Sabatın dughiabar avughsi moghın, nguazim uaghan avughsam. Ia kamaghın damuva mikim suam, namba 7ın azenim, a Ikiavıra Itir Godın azenimra, kamaghın nguazim avughsi.

³ Ia 6plan azenibar, dagheba uan nguazımın da opar, egh wainın ikarızibar agharibar ghorıva azenibar dagheba iniam.

⁴ Egh ia namba 7ın azenimın, ia nguazim ateghti, an avughsi. Egh ia azenir kam na bagh a anemiseveghti a Ikiavıra Itir Godın Sabatın azenimın ikiam. Kamagh amizi, ia azenir kamın dagheba oparan marki, egh ia uan wainın ikarızibar aghariba aghoran marki.

⁵ Eghti wıtın taba puram otivigham, ia dar ovıziba inighıva dagher dipenimın dar arıghan marki. Egh wainın ovıziba pura dar agharibar otivighti, ia da inigh wainın ingaran marki. Bar markiam. Azenir kamın nguazim deraghvıram avughsam, kamaghın, ia aneteghti a pura iki.

⁶ Eghti azenir kamın dagheba pura ian nguazimın otivti, ia dar ami. Ia da isi dagher dipenimın dar arıghan marki, egh wainbar amuan marki. Ia ko, ingangarir gumazir kiniba ko ingangarir amizir kiniba, ko ingangarir gumazir igharaziba, ko ikızir igharazibar gumazamizir ian tongın itiba, ia bar dar ami.

⁷ Egh bulmakauba, sipsipba, memeba, ko asızir atiaba sara ia dar ami.”

Azenir ua biziba ikarvaghämim

⁸ Ikiavıra Itir God ua kamaghın mıgei, “Ia 7plan dughiabar, 7plan azeniba meng mangi, kamaghıra damu mangi 49plan azenibar otogh.

⁹ Egh ia azenir 49in, an namba 7in iakinim, an dughiar namba 10in, ia gumazitaba ameghti me ian nguibaba bar dar mangi sıghabagh ivi. Kar Dughiar Ekiar Gumazamizibar Arazir Kuraba Gın Amadim.

¹⁰ Namba 50in azenimın ia datırıghın sıghabagh iviamın dughiamın ikegh mangi azenir vamıran tugham, ia a damuti, a nan azenimra iki. Eghti ia gumazamizibav mikim suam, me azenir kamın firıghıreghti men osımtıziba gıvaghti me deraghvıra ikiam. Azenir kamın, gumazir gumazir igharazibar nguazibagh ivezeziba, me vaghvagh ua nguazir kaba isi dar guızın ghuavıbar anıngıgh, o men adarazir anıngıgh. Eghti ingangarir gumazamizir kiniba, me vaghvagh ingangarir kam ategh, ua uan adarazi baghvıra mangi.

¹¹ Guızbangıra, namba 50in azenimın, gumazamiziba deraghvıra dapiagh avughsi bar akuegham. Egh azenir kamın ia uan nguazibar dagheba oparan marki, egh ia wıtın puram

otivibar ghor da akuvan marki. Egh ia wainin dipabar ingarsi, wainin oviziba inian marki.

¹² Azenir kam, ia deraghvira dapiagh avughsi bar akongegh bar a ginighnigh, kar bar nan azenimra. Egh ia pura nguazimin otivir daghebara dami. Ia dagher igharazibar aman marki.

¹³ “Eghti azenir kamın gumazir nguaziba isa igharaz darazir da amangiziba, ia ua me dama uan nguaziba iniam.

¹⁴⁻¹⁵ Kamaghın, ia nguazim isa gumazir igharazimin amadazi, o a da nguazim givese, egh ia uarigh ifaran kogham. Ia nighnigh, azeniba manmaghin ikiavira iti, eghti bar akongamin azenim otoghti ia ua bizir kaba ikarvagh, egh manmaghin dughiabar an opariva dagheba iniam. Ia bar deraghvira nguazir kamın dagheba iniamin azenir ikiavira itibar ivezim givesegh.

¹⁶ Eghti azenir aviriba ikivira ikiti, dar nguazimin ivezim mavanang. Eghti azenibar dibobonim oteveghti, nguazimin ivezim magari. Guizbangira, a guizin nguazim givezezir pu. Puvati, a nguazir kamın otivir daghebagh ivese. A nguazir an agharimin ikiavira itir kamın azeniba mengiva, an azenir kabar nguazir kamın otivir daghebagh ivezam.

¹⁷ Ia uari uan namakatam gifaran bar marki. Ia uan Godin atiating, egh arazir aghuibara damu. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghın mikeme.”

God gumazamizir an akamin gin zuiba deraghvira me damuam

¹⁸ Ikiavira Itir God ua kamaghın migei, “Ia deraghvira arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa

ia mikemezibar suiragh dar gın mangi, egh ia deraghvıra nguazir ki ia danıngamin kamın ikiam.

¹⁹ Eghti dagher avırım nguazimın otivti, ia zurrara dagher avıribar amı mamaghıra ikiam. Egh ia bar deraghvıra nguazir kamın ikiam.

²⁰ Egh ia ua kamaghın mikim suam, ‘Namba 7ın azenimın e dagheba oparan kogham, egh dagher aniziba inigh da akuvan kogham. Egh e kamaghın damuan kogh, e azenir kamın tizim amam?’

²¹ Marki, ia miğhın niğhniğhan marki. Ki Ikiavıra Itir God, ki namba 6ın azenimın bar deragh nguazim damighti, dagher avıriba otivtima ia damı mangi 3plan azenibar tugham.

²² Egh ia namba 8ın azenimın dagheba opar, egh ia namba 6ın azenibar inizir daghebar amıvıra ikiam. Egh ia dagheba ikıvıra ikı mangi, ia dagher igiaba iniamın dughiam otogham.”

Nguazir me iniziba, me ua da ikarvagh

²³ Ikiavıra Itir God ua kamaghın miğei, “Gumazir igharazitam ia da nguazim givezegh, dughiar ruarimın an suighan marki. Kar guizbangıra ian nguazim puvatı. Kar Ikiavıra Itir Godın nguazim, ezi ki Israelia ian taghizi ia an iti, matı gumazamiziba nguıbar igharaziba ataghizi me men nguazibar iti.

²⁴ “Eghti ian gumazitam, ian namakar igharazitam da nguazim givesi, a deraghvıra fogh, eghti gın nguazir kamın guizin ghuavim ua nguazim givesi, a givezam.

²⁵ “Eghti ian gumazitam bar biziba puvatıgh, dagıaba bagh gumazir igharazim ateghti, an an nguazim givezeghti, an anabar gumazim an

akuragh a givesi pura iki, egh nguazir kam uam a givezegh uam a daningigh.*

²⁶ Eghti gumazir kamın akuragh uam a givezamin anabamın gumazamiziba puvatighti, a uabi gin dagiar aviriba itir dughiam, a ua nguazir kam givezam.

²⁷ A biziba ua da ikarvaghamin azenim gifoghsi, an azeniba meng, da manmaghın ikiavira iti. Egh an azenir kamın dagher nguazir kamın otivamiba bar dar ivezimın dibobonim manmaghın otogham. Egh a dagiaba inigh dagher kaba bagh, gumazir fomiram an nguazim givezimiz a danigh, ua nguazir kam iniam.

²⁸ Egh an dagiaba oteveghti, a nguazir kam uam a givezeghan kogham, kamaghın gumazir fomiram an nguazim givezimiz, nguazim an dafarimın iki mangiti azenir ua biziba ikarvaghamin otogham. Eghti azenir kam otoghamın dughiamın, gumazir nguazir kam givezimiz, a ua nguazir kam isi an ghuavimra daningigh.

²⁹ “Eghti gumazitam nguibar ekiam avinizir divazimın aven uan dipenim anemadazi, gumazir igharazim a givese, ezi dipenimın ghuavim ua uan dipenim givezamin azenir vamira iti.

* **25:25:** Hibrun arazim, gumazitam osimtızim batogham, eghti an anabatam an ganıva egh akurvaghamin ingangarim iti. Bizir bar ekıar namakar kam damuamim, an osimtızim itir gumazimın nguazim givezam, eghti nguazir kam an adarazir nguazimra. Ni Rut 3:9-13 ko 4:1-6, ko Jeremaia 32:6-12in gan. Asaian Akınafarimın akar isin zuir mam ghaze, God a gumazir gumazamizibar ganıva egh men akurvaghamin ingangarim itim. Ni uaghan, Aisaia 41:14 ko 43:14 ko 44:6 ko 44:24 ko 54:5 ko 60:16in gan.

³⁰ Eghti azenir vamira mangigh givaghti, a ua dipenir kam givezeghan kogham, a datirighin uam ivezamin tuaviba puvati. Bar puvati. Eghti datirighin dipenir kam, a gumazir a givezamin dipenim, ko an ovavir borir gin otivamiba, a gin men dipenimin ikiam. Egh azenir biziba ua da ikarvaghamin dughiamin, a uam a daningan kogham.

³¹ Eghti nguibar dozir divaziba puvatiziba, dar aven itir dipeniba, ia kamaghin nighnigh suam, da mati nguazir dagheba oparim. Kamaghin, dipenibar ghuaviba ua dipenir kabagh ivezam. Eghti azenir ua biziba ikarvaghamin, gumazir dagh ivezeziba, ua da isi guizin dipenir ghuavibar aningam.

³² Eghti Livain anabamin adarazi arazir kamin gin mangan marki. Me, divazim avinizir nguibar ekiamin itir dipenim uam a givesi, me a givesegh.

³³ Egh Livain anabamin tav uan dipenim amadagh, egh uam a givezan aghuaghti, gumazir dipenir kam givezezim, azenir biziba ua da ikarvaghamin, a ua dipenim isi Livain gumazir kam daningigh. Guizbangira, ki Israelian anabar igharaziba bagha nguazibagh inamigha me ganingi. Ezi Livain anabam puvati. Ki Israelian anabar igharazibar nguazibar tongin, nguibar ekiar maba isa Livaibagh aningi. Kamaghin amizi, dipenir Livain nguibar ekiamin itiba, da dughiaabar zurara Livain dipenibara.

³⁴ Egha uaghan, nguazir Livain anabamin nguibar ekiabar miriamin boroghin itiba, gumazir igharaziba dagh ivezan marki. Kar Livaibar nguazibara.”

*Onganarazibagh amir gumamazibzar akur-
vazir araziba*

³⁵ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ian namakabar tav, onganarazibagh amir gumazimın mın ikıva, bizibagh ivezamin dagıaba puvatıghtı, ia uari an akurvagh, mati ia ikızir ıgharazıbar gumamazızir ian tongın itıbagh ami moghın, an akurvagh. Kamaghın, ian namakar kam ia ko ikiam.

³⁶⁻³⁷ Egh a pura ia da dagıaba inıgh, egh ua dagıar inızıba ikarvaghı, ia ua dagıatam dagh ısın darıghan markı. Eghtı a daghebagh ivezti, ia ua dagıataba daghebar ivezim gısın darıghan markı. Ia Godram atıating, egh uan namakaba ateghtı me ian tongın iki.

³⁸ Kı, Ikiavira Itir God, ian God, kı kamaghın ia mikemegha gıfa. Kı ian Godın ikıasa, egha kamaghın, kı Isipın kantrin ia inıgha ian akua azenan ıza, Kenanın nguazim ia danıngasava ami.”

Ingangarır gumamazızir kınıba damuamin arazıba

³⁹ Ikiavira Itir God ua kamaghın migei, “Gumazıtam onganarazıbar amuva, ia ateghtı ia ingangarır gumazır kınımın mın a gıvezegh, egh pazı a damutı a ingangarır gumazır kınımın mın ian apengan ikı ingaran markı, mati ikızir ıgharazıbar ingangarır gumazır kınıbar mın ia bagha ingarı.

⁴⁰ A mati gumazır dagıaba bagha ingarımın mın ia ko iki, egh ian ingangarıbar amu mangıtı azenır ua bizıba ikarvaghım otogham.

25:35: Godın Arazıba 15:7-8 **25:36-37:** Ua Me İnı 22:25; Godın Arazıba 23:19-20 **25:39:** Ua Me İnı 21:2-6; Godın Arazıba 15:12-18

41 Egh azenir kamın a uan amuim ko boriba sara, me firighiregh ia ategh ua uan adarazi bagh mangi, uan inazir afeziabar nguazimın ikiam.

42 Bizir kamın mınгарim kamakın. Fomıra ia Israelia, kantri Isipın ingangarir gumazamizir kınibar itima, ki ia inigha azenan izezi ia bar Isip ataki. Kamaghın amizi, ia nan ingangarir gumazamizibar mın otifi. Kamaghın, ia uan namakabagh ivezeghti, me dughiabar zurara ingangarir gumazamizir kınibar mın ikian kogham. Bar marki.

43 Kamaghın amizi, ia uan namakar ia ivezez-iba, puvıra me abın me damuti, me bar osımtızir dafaba sara ingangarir ekiabar amuan marki. Ia nan atiating, ki ian God, egh ia deraghvıram me damu.

44 “Egh ia ingangarir gumazamizir kıniba inisi, ikızir igharazir ian boroghın itiba da me inigh.

45 Egh ia uaghan ikızir igharazibar gumazamizir ian tongın ikia boriba bateziba, ia ingangarir gumazamizir kıniba, me da dagh ivezam. Ia deragh me givezeghti, me guizbangıra ian ingangarir gumazamizir kınibar mın otifigh.

46 Eghti ia gin arımıghireghti, ian ovavir boriba ingangarir gumazamizir kınir kaba inighti, me zurara ian ovavir boribar ingangaribar amu mangıvıra ikiam. Me iananaba. Eghti ian namakabara, ian ingangarir gumazamizir kınibar otivighti, ia paza me damu me gativan marki. Ia deraghvıra me damu.

47 “Eghti ikızir igharazibar gumazamizir ian tongın itibar tav, dagiaba bar izıvaghıam, eghti ia Israelia, ian tav onganarazibagh amir gumazimın

mîn otoghîva, a ikîzir igharazimîn gumazir kam ateghti an a givezeghti, an an ingangarir gumazir kinimîn mîn ikiam, o gumazir kamîn tavîn ingangarir gumazimîn mîn otogham.

⁴⁸ Israelian gumazir kam kamaghîn damigham, eghtî ia uam a givezeghti, kamaghîn deragham. An aveghbuatam,

⁴⁹ o an afeziar dozim, o namakatam o anabatam, uam a givezeghti deragham. Eghtî a uabî dagîataba inigh, uabî uabî givezegh, egh ingangarir kurar kam atakigh.

⁵⁰ Gumazir kam, ikîzir igharazimîn gumazir a givezezim ko deraghvîra nighnigh uaning kimîva fogh suam, azenir ikiavîra itiba me da meng mangî azenir ua biziba ikarvaghâimîn tugham. Eghtî gumazir, ingangarir gumazir kam givezezim suam, gumazir azenir kabar ingarir dagîabar ivezimîn dibobonim manmakîn. Eghtî gumazir kam uabî, o an anabatam ivezir kamaghîn garimra uam a givesegh.

⁵¹ Eghtî azenir avîriba ikîvîra ikîti, gumazir kam dagîar bar ekiamîn ua gumazir a givezezir kam daningigh.

⁵² Eghtî azenir avîriba ikian koghti, azenir biziba ua da ikarvaghâim otoghti, a dagîar muziarim isi ua gumazir kam daningigh.

⁵³ Eghtî ikîzir igharazimîn gumazir kam kamaghîn ingangarir gumazim ginighnigh suam, a mati azenibar vaghvâgha a ko ikia dagîaba bagha ingarir gumazim, egh a puv a mikîmîva, anebîn pazi a damuan marki. An an asughasugh nîmîram a damu.

⁵⁴ Eghtî me arazir kabar gin mangî, ua gumazir

kam givezan kogham. Eghti azenir biziba ua da ikarvaghämim otoghti, gumazir a givezezim aneteghti, a firighirigh mangiva uan amuim ko boriba sara deraghvira ikiam.

⁵⁵ “Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki Isipin kantrin ia inigha azenan ize. Kamaghin, ia Israelia, ia nan ingangarir gumazamizibar min iti. Kamaghin amizi, ia uan tav ateghti, a dughiabar zurara ingangarir gumazir kinimin ikian marki.”

26

God deraghvira uan gumazamizir an akamin gin zuibar amuam

(Godin Araziba 7:12-24; 28:1-14)

¹ Ikiavira Itir God kamaghin migei, “Ia temer otevíba inigh dar asebar nedazibar ghoran marki, ia guarir akinitam inigh uan nguazimin anesaragham, o dagiatam inigh dighoriba a darighi da ian asebar marvir guabar min ganti, ia marvir guar kabar ziaba fan marki, da gavgaviba pu. Puvati. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ia nan ziamra fi.

² Ki ia bagha misevezir Sabatin dughiabar, ia ingaran marki. Ia puram avughsi. Egh ia bar nan Purirpenim gifongegh a baghvira iki. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin ia mikemegha gifa.

³ “Egh ia nan arazir ki ifongezibar gin mangi, nan Akar Gavgaviba baragh, egh dar amu,

⁴ eghti ki amozim damuti, a uan izir dughiamra izam. Eghti ki ian daghebar amuti, da deraghvira

26:1: Ua Me Ini 20:4; Ofa Gami 19:4; Godin Araziba 5:8; 16:21-22

26:3: Godin Araziba 11:13-15; 28:1-14

ian nguazimın otivti, temeşa biva ovizir aviriba ikiam.

⁵ Ia dagher bar aviriba ikiva, egh witin andiziba ini mangi, ia wainın ovizir anidiziba iniamimın dughiamın tugham. Egh ia wainın oviziba ini mangi, dughiar ia dagheba oparamimın tugham. Ia damiva naviba bar izevegham. Egh ia deraghvira uan nguazim dapiagham.

⁶ “Eghti ki navir amirizim ia danighti ia deraghvira dapiagh, egh dakuamin dughiamın, ia bizitamın atiatingan kogham. Ki asizir atiar misoziba ian nguazimın da batueghti apaniba nguazir kamın ia misoghan kogham.

⁷ Eghti ia apanibav sogh me abinti, men avirim ian damazimın arighiram.

⁸ Ian 5plan midorozir gumaziba 100plan apaniba abinigham. Eghti ian 100plan midorozir gumaziba 10,000plan apaniba abinigham. Guizbangira, ian apaniba bar ian damazimın arighiregham.

⁹ Eghti ki deraghvira ia damuva borir aviriba ia daning, egh ia damuti, ia bar avirasemegham. Eghti Akar Dikirizir Gavgavir ki fomira ia ko amizir kam, ki gavgavim a daningam.

¹⁰ Eghti azenir givazimın dagheba, da ikivira iki mangi azenir igharazim batogham. Eghti dagher naba ikivira ikiti, ia dagher igiar andiziba iniva, ghuriba makunigh, egh dagher igiaba dar danganim darigham.

¹¹ Eghti ki ian tongın ikivira iki, akirim ragh ia gasaraghan kogham.

¹² Ki ian tongın daruva ian Godın ikiam. Eghti ia

nan gumazamizibar ikiam.

¹³ Ki uabi Ikiavira Itir God, ki ian God. Ia fomira Isipin kantrin aven ingangarir gumazamizir kinibar ikezi, ki ian osimtizim agivagha ian akua azenan ize. Ki ia isa kalabus gatizir gumazibar gavgaviba abighizi, ia kalabus ategha bar akongegha ize.”

God gumazamizir an akam batoziba ivezir kuram me daningam

(Godin Araziba 28:15-68)

¹⁴ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia nan akaba baraghan aghuagh, egh nan Akar Gavgavir kabar gin mangan koghti, ki ivezir kuram ia daningam.

¹⁵ Ia akirim ragh nan arazir ki ifongezibagh asaragh, nan bizir ki damuasa ia mikemezibar aghuaghiva, nan Akar Gavgaviba baraghan koghiva, egh nan Akar Dikirizir Gavgavir ki ia ko amizir kam abighti,

¹⁶ kamaghin ki bizitamın ia damuam. Ki zuamira ia damighti, ia bar ikuvigh bar ati-atigham. Ki ia damuti, ia arimariar bar ekiaba iniva, ian mikarziba puv fengti, ian damaziba okavighti, ian mikarziba nimira su magiri mangi bar ikuvigham. Ia azenibar dagheba opar, egh ia dar daghebar aman kogham. Apanibara, da ini dar amam.

¹⁷ Egh ki uabi ian apanim damuam. Ki gumazir igharaziba amadaghti, me izi ia misogh ia dikabinam. Eghti gumazir kaba ia gativagham. Apaniba tighar ia bagh izi ia gintighamin dughiamın, ia puram atiating aregham.

18 “Bizir kurar kabar gın, ia nan akam baraghan aghuavıra ikiti, ki ian arazir kuraba bagh osimtızir avırım ia darıghvıra ikiam.

19 Egh ki ian ifaghatir arazimın gavgavim bar anebiragham. Ki amozimın tivaghti a ian nguazim gizan kogham, eghti nguazim bar misigh ainın min gavgavigham.

20 Eghti dagheba ian nguazimın otivan koghti, ian temeba ban kogham. Kamaghın, ia kamaghın fogh suam, ian ingangarir ekiam pura mangi givagham.

21 “Osimtızir kaba ia bativti, ia oraghan koghti, ki ian arazir kurar kabagh nighnigh, egh ki osimtıziba ia darıghvıra ikiam.

22 “Egh ki asızir atiaba ian tongın da amangti, da ian boriba ko bulmakaubav soghti da arımighiram. Eghti gumazir avırıba ikian kogh nguıbamın tuavıbar aruan koghti, gumazamızir vabara ikiam.

23 “Osimtızir kaba ia bativighti, ia uan nighnızibagh iraghan aghuagh, nan akaba baraghan koghti,

24 ki ian arazir kurabagh nighnigh, ua dughiar bar avırıbar ua ia ikaragh, ıvezir bar kuram ia daning, egh bar puvıra ia damuam.

25 Ia nan Akar Dikirızir Gavgavim abighti, ki apanıba amadaghti me ia misogham. Eghti ia ti mangi nguıbar ekiar divazir gavgavıba itibar aven mangiti, ki arımariar kurar ekiaba ia bagh da amangiti, gumazamızir avırım arımighiregham. Eghti ia ikuvamin dughiamın, ki ia isi apanıbar dafarım darıgham.

²⁶ Egh ki ian daghebar tivaghti, ia daghebar oteveghti ian amiziba dagher aviriba avimin da tuan kogham. Eghti bretba tuer danganimin avir vamira, 10plan amiziba uan dagheba tuam. Eghti ia bar bretin muziariba ini dar amiti mitiriam ian aghivira ikiam.

²⁷ “Eghti ki bizir kabar amuti, ia akirim na gasaraghvira ikiva, egh ua nan akaba batoghti,

²⁸ ki bar aningaghegh, ian arazir kuraba bangin, dughiar bar aviribar osimtizer bar ekiaba ua ia darigham.

²⁹ Mitiriam puvira ian aghiti, ia uari uan otariba ko guivibav sogh dar amam.

³⁰ Eghti ki uan navir averiamin aven ian aningaghegh, ia mighsiamin pin ingarizir danganir asebar ziaba febagh asighasigh, ian ofan migharir mughuriar aghuim zuibagh amir ofa gamir dakoziba apirigham. Egh ki ia misuegh ian kuaba isi marvir guar ki asighasighizir kabagh isin da kunigham.

³¹ Ki ian nguibar ekiaba ko dipenir ia asebar ziaba febagh asighasigh, ian ofabagh ifueghan kogham.

³² Egh ki ian nguazim bar a gasighasighti, ian apaniba nguazir kam inigh a dapiagh an ganti, a ikuvighti, me digavir kuram damigham.

³³ Ki apaniba amadaghti, me ia misogh ia batueghti ia tintinibar kantrin igharazibar mangegham. Eghti ian nguazim uaghan gumazamiziba puvatigh pura ikiam, eghti nguibar ekiaba ikuvigh ikiam.

³⁴⁻³⁵ “Eghti ia apanibar kantrin ikiamin dughiamin, ian nguazir kam pura avughsi

ikiam. Ia fomira nguazir kamın ikia egha nguazim ataghizi, a zurara namba 7in azenibar avughsir puvati, mati ki ia mikemezi mokin. Egh nguazim pura ikiamin dughiamın, a deraghviram avughsam, egh nguazim dughiar kam bagh bar akongegham.

³⁶⁻³⁷ Eghti ian varazira midorozimın arimighireghan kogh, egh mangi apanibar kantrin ikiam. Eghti ki ia damuti ia bar puviram atiating, egh ia oraghti, aminim temer dafaribagh ivangti, da tingaghiti, ia da baregh puram atiating aregham, mati apaniba gumazibar agintizima me ari. Eghti apaniba ian gintighan kogham, ia puram ari mangi tintinibar uarir ghuanang daghiram. Eghti apaniba ti ia ko misoghti, ia me ko misoghamin gavgaviba puvatigham.

³⁸ Kamaghın, ia ikizir igharazibar tongin ikiva apanibar nguazimın arighiregham, kar mati men nguazim ia tui.

³⁹ Ia ko ian inazir afeziaba amizir arazir kuraba bangin, ia osimtizim ikiam, kamaghın amizi, ian ikivira ikiamin varazira, apanibar nguazimın ikivira iki, egha bar kuvaremeghsi damuam.

⁴⁰ “Eghti gin ian ikivira ikiamin varazira, me uan arazir kurabagh nighnigh dar gun na mikimam. Egh me kamaghın mikim suam, ‘E uan inazir afeziaba ko arazir kuram gami. E ni barazir puvatigha nin akaba batoke.’

⁴¹ Guizbangira, ia akirim ragha na gasarazi, ki osimtizim ia ganigha, ian apanibar nguazimın ia amada. Eghti ian adarazi uan arazir akaba batozim ateghiva, uari abinigh, egh uan arazir kurabar ivezir kuram inigh givaghti,

⁴² ki ua uan Akar Dikirizir Gavgavim ko nguazir kam ginirigham. Akar Dikirizir Gavgavir kam, ki Abraham, Aisak, Jekop ko a gamua ghaze, ki nguazir kam isi men ovavir boribar aningam.

⁴³ Ia faragh nguazir kam ateghti, a pura dughiar ruarimin avughsi. Ia faragha nguazir kamin ikia egha nguazim ataghizi, a zurara namba 7in azenibar avughsir puvati. Eghti nguazim pura ikiamin dughiamin, a deraghviram avughsi bar akuegham. Ia faragha akirim ragha bizir ki damuasa ia mikemezibagh asaragha, nan arazir ki ifongeziba bar dar aghua. Bizir kam bangin, ia osimtizim ater egh ivezir kuram iniam.

⁴⁴ Egh ia apanibar nguazimin ikiti, ki bar ia ateghan kogh, bar ia gasighasighan kogham. Bar puvati. Ki fo, ki kamaghin damighti, Akar Dikirizir Gavgavir ki ia ko amizir kam, a givagham. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki arazir katam damighan kogham.

⁴⁵ Egh ki ia ginighnigh egh Akar Dikirizir Gavgavir ki ian inazir afeziaba ko amizim uam a ginirigham. Kar gumazir ki fomira Isipin kantrin inigha men akua azenan izeziba. Ezi ikizir igharazibar gumamaziziba nan gavgavir ekiamin gani. Ki ian Godin ikiasa, kamaghin amizi, ki ua bagha ia inigha ize. Ki Ikiavira Itir God.”

⁴⁶ Ikiavira Itir God, bizir a damuasa Israelia mikemezir kaba, ko arazir a ifongeziba, ko an Arazir kaba, a Sainain Mighsiamin bar da isa Moses ganingi. Egha ghaze, Israelia bar dar gin mangi.

27

Gumazamiziba God ganidir bizibar Arazir maba

¹⁻² Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Gumazitam uabi isi na daningisi, o gumazamizir igharazitam isi na daningasa akar dikirizim na koma a gami, a uan akar dikirizimin gin mangisi, a dagiataba isi ofa gamir gumazim daningigh.

³ Gumazamiziba uarigh ivezamin dagiar dibobonim kamakin. Gumazir 20plan azenibar ikegh mangi 60plan azenibar tughamim, me 500 kinan a givezam.

⁴ Egh amizir 20plan azenibar ikegh mangi 60plan azenibar tughamim, me 300 kinan a givezam.

⁵ Egh otarir 5plan azenibar ikegh mangi 20plan azenibar tughamim, me 200 kinan a givezam. Eghti amizir 5plan azenibar ikegh mangi 20plan azenibar tughamim, me 100 kinan a givezam.

⁶ Egh otarir iakinir vamiran ikegh mangi 5plan azenibar tughamim, me 50 kinan, a givezam. Eghti borir guivir iakinir vamiran ikegh mangi 5plan azenibar tughamim, me 30 kinan a givezam.

⁷ Eghti gumazir 60plan azenibagh afirazim, me 150 kinan a givezam. Eghti amizir 60plan azenibagh afirazim, me 100 kinan a givezam.

⁸ “Eghti gumazir akar dikirizim gamizim, a uabi uabi givezamin dagiaba, o uan namakam givezamin dagiaba puvatigh, gumazir kam ofa gamir gumazim bagh mangi. Eghti ofa gamir

gumazim ivezir kam gisivagh magiri gumazir kam damuamin ababanimın tughti, gumazir kam ivezam.

⁹ “Eghti gumazim asizitam isi, ki Ikiavira Itir Godin ofa damusi akar dikirizim damigh, an asizir ki ia mikemezir katamin ofa damu. Guizbangira, ia ofa damuamin asiziba, da bar nan bizibara.

¹⁰ Gumazir kam asizir aghuir kam ategh kuratamin ofa damuan marki. An asizir kuram inigh, aghuimin danganimın ofa damuan marki. A tam isi tamın danganim datıghti, asizir kamning virara nana.

¹¹ Egh a nan damazimın mizezir asizitam na danıngisi akar dikirizim damigh, egh asizir kamın nan ofa damuan kogham, kamaghın an asizim inigh ofa gamir gumazim bagh mangi.

¹² Eghti ofa gamir gumazim an ganam, a deraz o a ikufi, egh an ivezimın ababanım dıponam. Eghti ivezir kam kamaghıra iki.

¹³ Eghti gumazir kam uam asizir kam givesi, a ua dagıataba inigh egh ofa gamir gumazim diborozir dagıaba sara inigh izi. Ofa gamir gumazim 5 kina diboroghti, a 6 kinan ivezam. O, ofa gamir gumazim 10 kina diboroghti, a 12 kinan ivezam.

¹⁴ “Eghti gumazitam uan dipenim isi Ikiavira Itir God danıngti, ofa gamir gumazim dipenir kamın ganam, a deraz, o a ikufi, egh ofa gamir gumazim ivezimın ababanım diboroghti, ivezir kam kamaghıra iki.

¹⁵ Eghti gumazir uan dipenim isa Ikiavira Itir God ganıngizim, a gın uam a givezeghti, kamaghın a dipenimın ivezim ko ua dagıataba sara a danıngigh. Ofa gamir gumazim dipenir ivezim

100 kinan anetighti, gumazir kam 120 kinan ivezam. A dagiar kaba isi ofa gamir gumazim danigh, egh a ua uan dipenim iniam.

¹⁶ “Eghti gumazitam, uan inazir afeziabar da-farim da nguazir otevitam inigh, egh gin a uan nguazir otevir kam isi na daningti, ofa gamir gumazim nguazir kam tuisigh, me manmaghin balin oviziba nguazir kamın da oparam. Egh me ti 20 kilogrem balin oviziba oparam, eghti nguazimın ivezim, a 100 kinan tugham.

¹⁷ Gumazir kam, azenir ua biziba ikarvaghāmimın gin nguazir kam na danighti ivezim kamaghıra iki, egh a gighan marki.

¹⁸ Egh an azenir ua biziba ikarvaghāmimın gin, azenir tabar gin, a na daningam, eghti ofa gamir gumazim gin izamin azenir ua biziba ikarvaghāmim bativsi, azenir ikiavıra itiba mengegh, egh a nguazir kamın ivezim gisivagh magirigh.

¹⁹ Eghti gumazir uan nguazim na ganingizir kam, a ua nguazim givesi, a dagiabar uam a givezam. Eghti ofa gamir gumazim 100 kinan ivesi a mikimti, a 120 kinan ua ivezam. A dagiar kaba isi ofa gamir gumazim danigh, egh ua uan nguazim iniam.

²⁰ A faragh na da ua nguazir kam givezeghan kogh, egh nguazir kam isi gumazir igharazimın amadagh, egh a gin uabi uam a givezan koghām.

²¹ Eghti azenir ua biziba ikarvaghāmim otoghti, gumazir nguazir kam givezezim, a isi na daningigh. Eghti nguazir kam, a nan nguazimra iki mamaghıra ikiam. A na baghvıra ikiam. Eghti ki nguazir kam isi ofa gamir gumazibara, me daningam.

22 “Eghti gumazitam nguazir otevitam ikiam, kar nguazir an inazir afeziaba a ganingizir puvatizim, a faragha gumazir igharazim dama a givese, egh a nguazir kam inigh Ikiavira Itir God daningasa.

23 Eghti ofa gamir gumazim, azenir ua biziba ikarvaghamim bativsi, an azenir ikiavira itiba meng. Egh an azenir kaba bagh nguazir kam in ivezim in ababanim atighti, aruer kamra gumazim nguazir kam in dagiaba isi ofan gumazim daningam. Eghti dagiar kaba, da Ikiavira Itir God in dagiabara.

24 Eghti azenir ua biziba ikarvaghamim in, gumazir kam nguazir kam uam a isi an guizin ghuavim daningigh.

25 “Eghti ia bizir kabar osimtizim ko ivezim bar deraghvira dar pon.

26 “Asizir nguzir ivariaba da bar nana, kamagh amizi, ia ofan tam na daningisi, asizir nguzir ivariaba inian marki. Bulmakaun nguzir ivariam, o sipsipin nguzir ivariam, da bar nana.

27 Eghti asizir nguzir ivariar kam nan damazim in zueghan koghti, ia uam a givesegh. Eghti ofa gamir gumazim an ivezim 10 kinan anetighti, ia 12 kina a daningigh. Eghti gumazir kam uam asizir kam givezeghan koghti, ofa gamir gumazim, gumazir igharazitam in anemadaghti, an ofa gamir gumazim diborozir ivezim in a givesegh.

28 “Eghti gumazitam Ikiavira Itir God baghavira ikiam in bizitam amisevegh, egh ingangarir

igharazim damuan an anogorogham, egh a gumazir igharazir tamın anemadaghti an a givezan marki, egh a uaghan uabi ofa gamir gumaziba da, dagh ivezan marki. A gumazitam o, amizitam o, asizitam o, a uan inazir afeziaba da inizir nguazir otevitam, bizir kaba da bar Ikiavira Itir Godin bizibara. A bar da amangan marki.

²⁹ Ia oragh. A na bagha gumazim o amizim amisefe, a uam a givezan marki. Bar marki. Ia gumazim o amizir kam misueghti an aremegh.

³⁰ “Ezi nguazimin otivir dagher kaba, witin oviziba, o temer oviziba, ia da tuiragh 10plan pozibar amigh, egh pozitam na daningigh, ki Ikiavira Itir God. Egh a pozir kam aman marki. Kar nan bizimra.

³¹ Eghti gumazitam nan dagher pozim uam a givesi a givesegh. Eghti dagher kabar ivezim 5 kina, eghti a 6 kinan dagh ivezegh ofa gamir gumazim daningigh.

³² Ian 10plan bulmakauba o 10plan sipsipbar tongin, dar vamira vamira, a nana. Ia asiziba bar bizimin dar atigh, egh bar da mengegh, eghti 10plan asizibar tongin, dar namba 10in asiziba, da nana, ki Ikiavira Itir God.

³³ Ezi asizir namba 10 a dera, o a ikufi, ia igharazitam an danganim darighan marki. Eghti ia asizir igharazitam an danganim datighti, namba 10in asizim ko an danganim inizim, aning nana, ezi ia uam aning givezan kogham.”

³⁴ Akar Gavgavir kaba, Ikiavira Itir God Sainain Mighsiamin Moses ganingi. Egha ghaze, Israelia bar adar gin mangam.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam**

**The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea